ABP H. HOSER SAC O BOGARODZICY s. 18

WZOREM MĘDRCÓW s. 20

CO NAS CZEKA? s. 38

PODWÓJNE URODZINY NIKOLI s. 34

03.01.2021
nr 1 (792)
cena 5 zł
(w tym 8% VAT)
NR INDEKSU 205 109
ISSN 1734-9079
www.idziemy.pl

idziemy

Czas Józefa

s. 10, 12

Eucharystia
objawieniem miłości

6 stycznia 2021 • Dzień Modlitwy i Pomocy Misjom

Wyślij SMS o treści MISJE na nr 72032

(koszt SMS 2,46 z VAT)

KOMISJA EPISKOPATU POLSKI DS. MISJI

orange T-Mobile Plus PLAY

Komisja Episkopatu Polski ds. Misji

Bank PEKAO S.A. I o/Warszawa 06 1240 1037 1111 0000 0691 6772

km@misje.pl www.misje.pl

ks. Henryk Zieliński

Nie jesteśmy bogami

Bez szału i fajerwerków wchodzimy w ten nowy rok. Ogólnonarodowa kwarantanna zatrzymała nas w domach. Ale nie o same ograniczenia chodzi. Bo w gruncie rzeczy nie mamy wiele powodów do zabawy. Huczne świętowanie pożegnania starego roku i powitania nowego ma sens wówczas, gdy ten stary był pasmem sukcesów i jest co fetować lub gdy nadchodzący czas niesie nową nadzieję. O tę ziemską nadzieję nie będzie łatwo. Wyczekiwana szczepionka też nie daje szybkiej ani mocnej nadziei. Gdyby okazała się skuteczna i nieszkodliwa i gdyby przekonano Polaków do szczepień, to i tak wygasania epidemii można się spodziewać dopiero latem. Do tej pory wiele może się zdarzyć.

Skutki gospodarcze pandemii to tylko wierzchołek góry lodowej. Odnotowujemy spadek produkcji, gigantyczne zadłużenie państw i recesję sięgającą w niektórych krajach 20 proc. Wiele firm upadło, wielu ludzi utraciło pracę i wielu ją jeszcze straci. Zdalne nauczanie obniża poziom wykształcenia całego pokolenia. Teleporady pogarszają jakość leczenia i stan zdrowia pacjentów, bo przecież ludzie chorują i umierają nie tylko na COVID. Kończy się wytrzymałość psychiczna wielu osób skazanych na swego rodzaju areszt domowy, który się przedłuża. To prowokuje do irracjonalnych zachowań indywidualnych i społecznych, do podatności na demagogię. Protesty pod byle pretekstem będą więc przybierać na sile. Może dochodzić nawet do rewolucji i przewrotów. Przed kryzysem demokracji spowodowanym pandemią przestrzegał ostatnio generał jezuitów o. Arturo Sosa Abascal SJ. Nie jest to ostrzeżenie na wyrost.

Brakuje solidarności, o którą szczególnie na czas pandemii apelował papież Franciszek i episkopat Polski. Nie brak za to ludzi, którzy nawet na pandemii się bogacą. Wiele fortun wyrosło na dostawach sprzętu medycznego wątpliwej jakości, po lichwiarskich cenach. Nabrzmiewają problemy globalne. Widać przygotowania do nowego światowego rozdania. Duże i bogate państwa łatwiej teraz narzucają swoją wolę państwom małym i biednym. Podobnie było w czasie kryzysu finansowego w roku 2008, kiedy Niemcy stały się jeszcze bogatsze, a Grecja jeszcze biedniejsza. Także potężne organizacje międzynarodowe wykorzystują pandemię do powiększania swoich wpływów kosztem suwerenności państw narodowych. Przykładem tego jest choćby faktyczne powiązanie dostępu do funduszy unijnych (w większości są to pożyczki na odbudowę gospodarki) z tzw. praworządnością, czyli z forsowaniem aborcji i przywilejów dla LGBT. Już zapowiadam dwa artykuły na te tematy w następnym numerze „Idziemy", choć nie mam złudzeń, że przez to odmienimy bieg historii.

Trwająca pandemia przypomina nam, że nie jesteśmy bogami. Ludziom, którzy w swoim mniemaniu zapanowali nad światem i ludzkim życiem, uzurpując sobie prawo do decydowania o jego początku i końcu, szyki popsuł mikroskopijny wirus. Ale nie jesteśmy też zwierzętami, podporządkowanymi wyłącznie biologicznym instynktom. Próba wmanewrowania człowieka w rozdarcie między poczuciem boskości i zbydlęceniem to metoda działania „ojca kłamstwa". Realnie zaś jesteśmy ludźmi – dziećmi Bożymi, żyjącymi jeszcze na ziemi, śmiertelnymi, ale powołanymi do wieczności. Boże Narodzenie nam o tym przypomina. Stąd dobrze, że pożegnanie starego roku i powitanie nowego przeżywamy w oktawie Bożego Narodzenia. To nas ustawia we właściwej perspektywie do Boga, do samych siebie i do świata z jego przemijaniem.

Zaczynamy rok od uroczystości Świętej Bożej Rodzicielki, bo od Jej Bożego Macierzyństwa zaczyna się wspólny czas Boga i człowieka. Przez Maryję sam Bóg wchodzi realnie w nasz czas, aby nas stąd przeprowadzić do swojej wieczności. W tym jest źródło naszej radości i nadziei, która nie gaśnie wobec ziemskich trudności. Upływający czas – jak tłumaczy o. Leon Knabit – ani nas nie cieszy, ani nas nie smuci. Ukazuje prawdę o tym, kim jesteśmy i kto jest Panem czasu. Uczy odpowiedzialności za życie.

Najbliższe miesiące, jak zdecydował papież Franciszek, mamy przeżywać także we wspólnocie ze św. Józefem. Nie dlatego nawet, że jest on patronem dobrej śmierci, ale dlatego, że jest opiekunem Kościoła, patronem mężów i ojców. Będzie w tym roku szczególnie zapracowanym i gorliwie poznawanym świętym. Polecam pierwszy artykuł ks. Jacka Stefańskiego o św. Józefie, w kolejnych numerach pojawią się następne teksty tego autora. Cieszę się, że znowu będzie u nas pisał.

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

03.01.2021 idziemy w numerze:

TEMAT TYGODNIA

Czas świętego Józefa **s. 10**

Nadchodzi święty Józef **s. 12**

NA CZASIE

Trzeba patrzeć na dobro **s. 4**

Ze świata **s. 6**

Apokalipsa na nowy rok **s. 9**

Z kraju **s. 14**

Przede wszystkim Bogarodzica **s. 18**

Co nas czeka **s. 38**

Powinno być lepiej **s. 42**

NASZE SPRAWY

Podwójne urodziny Nikoli **s. 34**

Ach, te kamienie **s. 43**

Odśnieżanie chodnika **s. 44**

Program TV **s. 47**

Lek na COVID-19? **s. 54**

MOJA WIARA

fot. Paweł Kula/Orszak Trzech Króli

Wzorem mędrców **s. 20**

Zatrzymaj się na chwilę **s. 23**

Pomoc w potrzebie **s. 33**

Wdzięczni za dar Serca **s. 36**

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl. E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

fot. TYNIEC Wydawnictwo Benedyktynów

Trzeba patrzeć na dobro

Z o. **Leonem Knabitem OSB** na progu nowego, 2021 roku rozmawia Radek Molenda

Niedawno obchodził Ojciec 91. urodziny. Upływający czas to dla Ojca problem czy raczej nadzieja, że już chyba bliżej niż dalej?

Dziękuję Bogu za to, co było, i nie martwię się zbytnio tym, co mnie czeka. Skoro Pan Bóg trzyma mnie przy życiu, staram się nie zawieść Jego i ludzi. Po coś jestem.

Jak się ma koronawirusowy ozdrowieniec o. Leon Knabit? Zdrowy?

Raczej zdrowiejący niż zdrowy. Energia? Jak na 91 lat trochę za mało. Obecnie bardzo lubię spać o każdej porze dnia i nocy. Nie brak jednak pogody ducha i lotności umysłu, by pisać artykuliki i odpowiadać choćby na Pana pytania.

Już po opuszczeniu oddziału covidowego umieścił Ojciec na swoim blogu apel: „Przestań narzekać, zacznij żyć". Co to oznacza?

Jeśli nie mogę zmienić trudnej, czasem irytującej sytuacji, to narzekanie nic nie pomoże, a tylko osłabi moje siły psychiczne. Trzeba ustawić się „dziobem do fali" i po prostu przetrwać. Jeśli zaś mogę coś zmienić, to brać się do roboty. Lepsze to niż bezpłodne marudzenie.

Przekonuje Ojciec także, że pandemia może nam pomóc podchodzić do człowieka jak do człowieka.

W szpitalu miałem okazję przekonać się, jak wiele możemy zrobić dla tych, którzy tam trafili. Każdy może pomóc: zgłosić się do szpitala jako wolontariusz, by inni mieli dzięki nam na czas jedzenie, lub chociaż zmyć podłogę. I może właśnie o to chodzi: żeby dać coś z siebie, zamiast zajmować się wyłącznie sobą? Jezus mówi, że przyszedł, aby służyć. Im bliżej Jezusa, tym bardziej owocna postawa służby. Postawa egoistyczna podczas pandemii czy poza nią jest niegodna człowieka. Egoizm to wynaturzenie. Na szczęście jest i dzisiaj wielu ludzi, którzy nie mogą żyć, by nie pomóc człowiekowi w potrzebie.

Postawa egoistyczna podczas pandemii czy poza nią jest niegodna człowieka.

A może to dobra rada dla uczestników Strajku Kobiet: zamiast przeklinać, szerzyć pochwałę zabijania nienarodzonych dzieci – zrób coś pożytecznego dla innych?

Może się jeszcze doczekam, że nasze Panie będą paradowały z tabliczkami „Mój rozum należy do mnie!" lub „Moje serce należy do mnie". Jak wtedy będą wyglądały manifestacje! Oglądałem olbrzymie manifestacje w Mińsku, stolicy Białorusi. Tam jest i kultura, i dbałość o naród i o państwo. Może i od Wschodu nauczymy się kultury politycznej – z pożytkiem dla Polski.

Jak podchodzić do problemu pandemii?

Niektórzy mówią, że pandemia to bzdura. Bałbym się takiego stwierdzenia. Popatrzmy na to, co się dzieje na świecie. Szkody są ogromne, a zagrożenie nadal istnieje. Niezależnie od tego, co z pandemią robią media, a z pewnością i określone koła polityczne czy gospodarcze. Dlatego racjonalnie przestrzegamy wszystkich ograniczeń, mimo że w Polsce na tle innych krajów sytuacja jest wszechstronnie pomyślniejsza. Teraz zresztą może się zacząć groźna trzecia fala. Natomiast wiemy, że wirus nie jest istotą rozumną, ale kieruje się prawami nadanymi mu przez Boga. I od Boga zależy, kiedy straci swoją potencjalność. A że zabija ludzi? Ile innych przyczyn jest powodem śmierci człowieka? Na coś trzeba umrzeć. Pan Bóg wyznaczy, kiedy i na co. Warto być przygotowanym i bez wirusa.

Jak Ojciec widzi dzisiejszą rzeczywistość? Czym się Ojciec cieszy, a co Ojca martwi?

Rzeczywistość jest bardzo trudna. Ale kiedy i dla kogo była łatwa? Na pytanie: „Kiedy będzie lepiej?" zawsze pewna grupa ludzi odpowiadała, że lepiej już było. Nie było też tak, by wszyscy ludzie przyjmowali wartości ogólnie uważane za dobre. Zawsze byli tacy – również wśród wierzących – którzy postępowali po swojemu, powodując wiele zamieszania, niesnasek, a nawet wojen. Ale trzeba patrzeć i na dobro, które dzieje się wciąż równolegle ze złem. Dzisiaj cieszy mnie działalność zakonów, duchowieństwa i wiernych świeckich, którzy ze wszystkich sił starają się umniejszyć skutki pandemii, nie bacząc na obelgi i oszczerstwa kierowane na Kościół ze strony przeciwników. Cieszy mnie każda Msza św., w której biorą udział odważni i gorliwi katolicy, każdy gest pomocy, zwłaszcza skierowany ku starym i niezaradnym, nawet każdy życzliwy uśmiech.

Ma Ojciec, zwłaszcza dla wciąż narzekających, jakieś rady na nowy rok? Wiem, że Ojciec wymaga łagodnie: Czyńcie dobrze, o ile potraficie!

Ta ostatnia rada nie jest tylko moja. To św. Filip Nereusz, Rzymianin, którego żywot warto lepiej poznać, by zobaczyć, jak sobie radził z problemami: pogodnie, a nawet dowcipnie. Z tego, cośmy dotychczas powiedzieli, każdy, kto to uważnie przeczytał, może sobie wybrać coś, co mu odpowiada. Ja bym radził, by poprawę noworoczną zacząć od świąt – stworzyć atmosferę takiej bliskości, przyjaźni i solidarności, by ona rzutowała na cały rok 2021.

Czego Ojciec życzy wszystkim nam i Kościołowi?

Radykalnego nawrócenia. Każdy katolik ma trwać przy pomocy Bożej w stanie łaski. Tylko wtedy Kościół w swoim zewnętrznym wymiarze się ostoi. Jeśli ludzie tego nie zrozumieją i w dalszym ciągu będą służyć szatanowi, to… Pan Bóg ma wiele wirusów w zanadrzu. A póki jeszcze mamy czas Bożego Narodzenia – cieszmy się nim. Wesołych świąt!

fot. PAP/EPA/Abir Sultan

Watykan o szczepionkach

Watykańska Kongregacja Nauki Wiary wydała „Notę na temat moralnego korzystania z niektórych szczepionek przeciwko COVID-19”, zaakceptowaną przez papieża Franciszka, która w czasie pandemii pozwala na korzystanie ze szczepionek wyprodukowanych przy użyciu linii komórkowych pozyskanych w wyniku aborcji w latach 60. Podkreśla jednocześnie, że nie oznacza to legitymizacji, nawet pośredniej, praktyki aborcyjnej. Kongregacja wzywa agencje farmaceutyczne do „produkowania, zatwierdzenia, dystrybucji i zaoferowania etycznie akceptowalnych szczepionek, które nie rodzą problemów sumienia”.

Kongregacja Nauki Wiary stwierdza, że w przypadku obecnej pandemii „można korzystać ze wszystkich szczepionek uznanych za klinicznie bezpieczne i skuteczne z pełną świadomością, że odwołanie się do takich szczepionek nie oznacza formalnej współpracy przy aborcji, z której pochodzą komórki, z których zostały wyprodukowane”. Potwierdza to dokument Kongregacji Nauki Wiary podpisany przez jej prefekta kard. Luisa Ladarię i zatwierdzony 17 grudnia przez papieża Franciszka.

Watykańska nota stwierdza, że kiedy z różnych powodów nie są dostępne szczepionki przeciwko COVID-19 „etycznie nieskazitelne”, „moralnie akceptowalne” jest zaszczepienie się za pomocą tych, które używają linii komórkowych od płodów pozyskanych w wyniku aborcji. Powodem wyrażenia zgody jest to, że współpraca w złu aborcji w przypadku tych, którzy się szczepią, jest „odległa” i moralny obowiązek unikania jej „nie jest wiążący” – argumentuje kongregacja – jeśli stoimy w obliczu „poważnego niebezpieczeństwa, takiego jak rozprzestrzenianie się poważnego czynnika chorobotwórczego, inaczej niemożliwego do opanowania”, takiego jak wirus powodujący COVID-19. W związku z tym kongregacja wyjaśnia, że „w takim przypadku wszystkie szczepienia uznane za klinicznie bezpieczne i skuteczne mogą być stosowane ze świadomością, że odwołanie się do takich szczepionek nie oznacza formalnej współpracy z aborcją, z której pochodzą komórki, z których zostały wyprodukowane szczepionki”.

Kongregacja Nauki Wiary przypomina zarazem, że szczepienie nie jest obowiązkiem moralnym, stąd też musi być dobrowolne. Ci, którzy ze względu na swe sumienie odmawiają stosowania szczepionek wyprodukowanych przy użyciu linii komórkowych pozyskanych w wyniku aborcji, muszą jednak „podjąć kroki w celu uniknięcia, za pomocą innych środków profilaktycznych i odpowiedniego zachowania, stania się nośnikami przenoszenia czynnika zakaźnego”. Aby uniknąć „jakiegokolwiek zagrożenia dla zdrowia” osób najbardziej narażonych.

Krzysztof Ziemiec

Czas na zmiany

Jeszcze niedawno część Polaków oburzała się na zamykanie stoków narciarskich na święta. Dziś – już po świętach – z nadzieją, ale i niepokojem patrzymy na to, co przyniesie nam nowy rok. Jak będzie wyglądał? Tego nie wie nikt. Pewne, jak mawiali przodkowie, są w życiu tylko dwie rzeczy: podatki i śmierć.

Pandemia spowodowała niemałe zamieszanie. Chodzi nie tylko o narciarzy. Ich argumenty „lubię ruch” i „męczę się w domu z powodu koronawirusowych obostrzeń” zaczynają być śmieszne w obliczu nowej mutacji wirusa nadciągającej z Wielkiej Brytanii. Nasi sąsiedzi wprowadzili ostry lockdown wcześniej niż my. Zrobili tak Niemcy, Litwini, Słowacy i Czesi. Włosi, Francuzi i Belgowie od dawna mają godzinę policyjną. U nas nie jest tak ostro.

W każdym społeczeństwie znajdą się ludzie, którzy nie dostosują się do obostrzeń. Jedni nadużywają „wyjazdów służbowych”, inni kpią z zakazów w poczuciu bezkarności. Tak było i tak będzie. Ale u nas grupa tych, którzy lekceważą zarządzenia, jest zbyt duża. Świadczy to chyba również o słabości państwa i jego instytucji. Brak zdecydowanej reakcji na łamanie obostrzeń wynika także z obaw o polityczne skutki takiej decyzji. W dobie mediokracji każdy rząd musi liczyć się ze słupkami poparcia. Proces, który obserwujemy, zachodzi nie tylko u nas. To trend światowy. Trwa jakiś wyścig wzajemnego braku zaufania: do siebie, do władz, do instytucji, do wszystkiego, co reguluje nasze życie i wzajemne relacje. Jesteśmy o krok od rewolucji i anarchii.

Pandemia uderzyła w nas zdrowotnie, gospodarczo i psychicznie. Skutki tego już obserwujemy. Na wiosnę będziemy pewnie świadkami wielkiej eksplozji złości, żalów, depresji i agresji. Nawet najzdrowsi emocjonalnie i psychicznie ludzie są dziś na „wielkim głodzie” interakcji. Od dawna część z nas, głównie młodych, żywi się namiastkami związków, okruchami relacji i kontaktów, podróbką życia duchowego – tak przecież ważnego nawet dla tych, którzy deklarują się jako niewierzący. Izolacja sprawiła, że nie żyjemy dziś społecznie. Spowodowała ujawnienie i pogłębienie wcześniejszego procesu wyjaławiania naszych dusz.

Od dawna część z nas żywi się namiastkami związków, okruchami relacji i kontaktów.

Brak realnych kontaktów międzyludzkich prowadzi do burzenia międzyludzkiej jedności, która i tak już była krucha. Zastanawiające jest, że Polska, kraj, w którym prawie 90 proc. obywateli deklaruje się jako katolicy, jest dziś na wojnie z religią. Coraz większe przestrzenie społeczno-kulturowe świadomie pozbywają się akcentów Bożego Narodzenia. Dla wielu młodych święta to tylko przymus rodzinnego bycia razem przy wigilijnym stole! A Kościół to grupa upolitycznionych ludzi, którzy tylko czegoś zakazują. Ten trudny rok pokazał wiele prawdy o nas samych i o polskim katolicyzmie.

Obyśmy w nowym roku znaleźli siły, aby to zmienić. Tego życzę Państwu i sobie!

Autor jest dziennikarzem TVP

Z DZIAŁALNOŚCI FRANCISZKA

fot. xhz

Z powodu pandemii papież Franciszek nie odbył w 2020 r. ani jednej podróży zagranicznej. Do 2019 r. odbył ich 32. 23 lutego odwiedził jedynie Bari, gdzie spotkał się z biskupami krajów znad Morza Śródziemnego, a 3 października w Asyżu podpisał encyklikę „Fratelli Tutti". W lutym ogłosił też posynodalną adhortację apostolską „Querida Amazonia". Dokonał beatyfikacji pięciorga sług Bożych (3 z Włoch, 1 Amerykanina i 1 Hiszpana). 27 marca na wyludnionym całkowicie placu Świętego Piotra w Rzymie modlił się o powstrzymanie pandemii koronawirusa. 18 maja papież celebrował Mszę św. przy grobie św. Jana Pawła II w 100. rocznicę jego urodzin. 25 września przyjął na audiencji prezydenta Polski Andrzeja Dudę. Pięć dni później ogłosił list apostolski z okazji 1600-lecia śmierci św. Hieronima. 28 listopada papież kreował 11 nowych kardynałów. Przez większą część roku audiencje generalne transmitowane były na plac Świętego Piotra z Pałacu Apostolskiego.

fot. xhz

ZMARŁ KARD. ZENON GROCHOLEWSKI

Kard. Zenon Grocholewski, emerytowany prefekt Kongregacji ds. Edukacji Katolickiej i długoletni przyjaciela redakcji „Idziemy", zmarł 16 lipca. Był jednym z najbliższych współpracowników papieży św. Jana Pawła II i Benedykta XVI. Wybitny prawnik, przez wiele lat stał na czele Sygnatury Apostolskiej, a w latach 1999–2015 – Kongregacji ds. Edukacji Katolickiej. Przy trumnie z jego ciałem 18 lipca modlił się w bazylice św. Piotra papież Franciszek. Kard. Grocholewski został pochowany w katedrze poznańskiej.
Warto w tym miejscu wspomnieć, że oprócz kard. Grocholewskiego zmarło w tym roku także dwóch innych polskich kardynałów: Marian Jaworski, były metropolita lwowski i Henryk Gulbinowicz, były metropolita wrocławski.

WYGRANA BIDENA

Większość Amerykanów zdecydowało, że 47. prezydentem w ich historii będzie 78-letni Joe Biden z partii demokratów, który urząd obejmie 20 stycznia. Dotychczasowy prezydent Donald Trump oskarżył rywala, że wyniki wyborów zostały sfałszowane, a do największych nadużyć doszło podczas tzw. głosowania korespondencyjnego. Na zdjęciu debata kandydatów podczas kampanii wyborczej.

fot. PAP/EPA/Jim Lo Scalzo

DRAMAT MILIONÓW

Na świecie zachorowało już na koronawirusa 75,1 mln ludzi, z których 1,67 mln zmarło. Najwięcej zakażonych jest w USA (ponad 16,7 mln) i Indiach (ok. 10 mln). W USA zmarło 307 tys. chorych.
W Polsce – według danych na 18 grudnia – zakaziło się 1,18 mln mieszkańców, z których zmarło 25 tys. Wyzdrowiało 915 tys. Polaków.
Na zdjęciu duchowny katolicki poświęca trumny zmarłych na koronawirusa w Bergamo, włoskim regionie najciężej dotkniętym w pierwszej fazie pandemii.

fot. PAP/EPA/Filippo Venezia

fot. PAP/EPA/Clemens Bilan

OTRUCIE NAWALNEGO

Aleksiej Nawalny, 44-letni rosyjski działacz opozycyjny, prawnik i publicysta, został otruty. Źle się poczuł na pokładzie samolotu wiozącego go z Tomska do Moskwy. Po kilkudniowym pobycie w szpitalu moskiewskim, gdy stan jego zdrowia się pogarszał, został specjalnym samolotem przewieziony do jednej z klinik Berlina, gdzie przebywał kilka tygodni. Obecnie przechodzi rehabilitację. Kreml zaprzeczył, aby cokolwiek miał wspólnego z otruciem opozycjonisty. – Gdybyśmy chcieli otruć Nawalnego, doprowadzilibyśmy to do końca – podkreślił podczas konferencji prasowej Władimir Putin.

PO WYBORACH NA BIAŁORUSI

fot. PAP/EPA/Tatyana Zenkovich

Oficjalnie zwycięzcą wyborów prezydenckich na Białorusi został pełniący od 1994 r. funkcję prezydenta Alaksandr Łukaszenka. Białoruska opozycja, liczne białoruskie i zagraniczne organizacje pozarządowe, a także rządy wielu państw, przede wszystkim Europy Zachodniej i Stanów Zjednoczonych, oskarżają go o poważne i notoryczne łamanie praw człowieka i zasad demokracji. Od wielu miesięcy na Białorusi trwają wiece protestujące przeciwko rządom Łukaszenki. Na zdjęciu Swiatłana Cichanouska, kandydatka na prezydenta, która ogłosiła w sierpniu, że wygrała wybory prezydenckie, uzyskując 60–70 proc. głosów. Według władz otrzymała jedynie niewiele ponad 10 proc.

fot. PAP/EPA/Ian Langsdon

ZAMKNIĘTE KOŚCIOŁY

W wielu państwach świata z powodu epidemii przez wiele miesięcy kościoły wszystkich wyznań były zamknięte albo drastycznie ograniczano liczbę uczestników nabożeństw. W niektórych krajach wierni modlili się przed kościołami. Zamknięcie świątyń wywołało w niektórych krajach protesty biskupów, a także świeckich. Takie wielotygodniowe naciski doprowadziły do otwarcia świątyń we Francji.

fot. PAP/EPA/Neil Hall

POZBAWIENI TYTUŁÓW

Brytyjski książę Harry opuścił Wielką Brytanię, udając się do Kanady. Poleciał do żony Meghan oraz ich syna Archiego. W wydanym przez pałac Buckingham w styczniu oświadczeniu królowa Elżbieta II poinformowała, że w związku z tym, iż książę Harry i księżna Meghan zamierzają prowadzić bardziej prywatne życie, nie będą już używać tytułów Ich Królewskich Wysokości ani otrzymywać żadnych funduszy publicznych.

POROZUMIENIE POKOJOWE

Separatystyczny Górski Karabach to ormiańska enklawa, znajdująca się formalnie na terytorium Azerbejdżanu. Region ten oraz kilka przylegających do niego terenów (również na terytorium Azerbejdżanu) od wojny w latach 90. ubiegłego wieku kontrolowali Ormianie. We wrześniu Azerbejdżan podjął próbę odzyskania kontroli nad regionem. Po 6 tygodniach walk, w trakcie których Baku uzyskało znaczną przewagę i zdobycze terytorialne, w listopadzie podpisano trójstronne (Armenia, Azerbejdżan oraz Rosja jako gwarant) porozumienie pokojowe. Na jego mocy doszło do zawieszenia broni, a do regionu wprowadzono rosyjskie siły pokojowe.

Anna Meetschen

Bilans z wyrzutem sumienia

Po radości płynącej z narodzenia Pana nadszedł czas podsumowań. I są to, niestety, podsumowania już nie radosne.

Miniony rok dał się nam wszystkim nieźle we znaki. I to nie tylko z powodu epidemii koronawirusa, chociaż ona rzeczywiście wywróciła nasze życie społeczne, kulturalne i kościelne do góry nogami. Najstarsze pokolenie nie pamięta, aby kościoły były masowo pozamykane dla publicznego kultu. Życie wspólnoty wierzących przeniosło się do internetu i telewizji – i niestety dla wielu tam pozostało pomimo otwarcia kościołów.

Pierwszy i drugi kwartał minionego roku charakteryzował się walką Kościoła o przetrwanie, także materialne, oraz wypracowywaniem równowagi między udostępnieniem wiernym możliwości choćby tylko duchowego uczestnictwa w nabożeństwach poprzez transmisje internetowo-telewizyjne a niezagubieniem sacrum i całej istoty życia sakramentalnego. Narastająca liczba zgonów spowodowanych COVID-19 wywołała lęk, poczucie bezradności, a często i beznadziei. Pośród tego zwątpienia ogromne świadectwo przyszło od osób duchownych, zwłaszcza kapelanów szpitali i ośrodków opiekuńczych, z których wielu zmarło – zwłaszcza na Zachodzie – posługując chorym.

W samych Włoszech w pierwszej fali koronawirusa zmarło 121 księży, a w drugiej 43. Wśród nich było wielu proboszczów, którzy zakazili się COVID-19, gdyż nie chcieli zostawić swoich wiernych samych w chorobie. I właśnie po tych tak heroicznych świadectwach miłości bliźniego rozpętał się jeden z największych ataków na Kościół katolicki, zarówno na Zachodzie, jak i w naszym kraju.

Jan Paweł II mówił: „łatwo jest zniszczyć, trudniej odbudować".

Na fali ruchu „Black Lives Matter" zaczęto palić kościoły, bezcześcić Najświętszy Sakrament, dewastować budynki seminaryjne, rozbijać figury świętych, napadać na wiernych – w różnych krajach z innych powodów, ale z tym samym zamiarem: zniszczyć Kościół i wszystko, co go reprezentuje i o nim przypomina. Ataki nie ominęły Polski i tym razem na fali protestu kobiet miał miejsce ten sam scenariusz co na Zachodzie. Takiej agresji wobec Kościoła, wyrażającej się w dewastowaniu budynków kościelnych i zakłócaniu Mszy świętych, nie było nawet w czasach komunizmu.

„Te sprawy nie mogą mnie nie obchodzić, nie mogą mnie nie boleć! Was też powinny boleć! Łatwo jest zniszczyć, trudniej odbudować" – mówił Jan Paweł II podczas pielgrzymki do Ojczyzny w 1991 roku. Nas, katolików, wierzących, te ataki na Kościół też muszą boleć. Bo my wszyscy tworzymy Kościół i ataki na nasze kościoły parafialne i naszych księży też muszą nas boleć. Boli również rozpoczęty jesienią zmasowany atak właśnie na św. Jana Pawła II – i to w roku setnej rocznicy jego urodzin – dzięki któremu Polska i Kościół w Polsce cieszą się dziś wolnością. Próba zrzucenia na niego odpowiedzialności za czyny wykorzystania nieletnich przez niektórych duchownych – zwłaszcza że to właśnie papież Jan Paweł II jako pierwszy wprowadził w Kościele przepisy prawne dotyczące ochrony nieletnich i karania duchownych dopuszczających się tych czynów – jest tak niedorzeczna, że może chodzić tylko o jedno: zamiar zniszczenia Kościoła.

Słusznie napisał w oświadczeniu przewodniczący episkopatu abp Gądecki, że „atak na św. Jana Pawła II jest w istocie atakiem na nauczanie Kościoła, które ten Papież głosił w ciągu całego swego pontyfikatu". Cieszą głosy w obronie papieża Polaka napływające z różnych środowisk, aczkolwiek jest ich zdecydowanie za mało i są zdecydowanie za słabe.

Kończymy więc rok z pewnym wyrzutem sumienia: Czy aby zrobiliśmy wystarczająco dużo, żeby bronić Kościoła, bronić św. Jana Pawła II, bronić godności i prawa do życia każdego człowieka? Każdy na swoim podwórku. Może można było zrobić więcej. Ale nic straconego. Wchodzimy w nowy rok i jeszcze wszystko można naprawić.

Arcybiskup wygnaniec

Od czterech miesięcy abp Tadeusz Kondrusiewicz, metropolita mińsko-mohylewski i przewodniczący Konferencji Episkopatu Białorusi, nie może przekroczyć granicy Białorusi, ponieważ tamtejsze władze unieważniły mu paszport. Jak na razie bezskuteczne okazały się interwencje w jego sprawie papieskich wysłanników oraz rezydującego w Mińsku nowego nuncjusza apostolskiego abp. Ante Jozicia.

Ostatnim rozmówcą prezydenta Łukaszenki był przybyły w połowie grudnia z Watykanu abp Claudio Gugerotti, który w latach 2011-2015 był nuncjuszem na Białorusi i który doskonale zna zarówno abp. Kondrusiewicza, jak i tamtejsze władze. W imieniu papieża Franciszka wyraził on zaniepokojenie obecną sytuacją w kraju.

fot. archiwum

– Nigdy ani ja, ani nikt z naszego Kościoła nie wzywał do protestów, lecz zawsze trzymamy się społecznej nauki Kościoła i wzywamy do pokojowego rozwiązywania konfliktów. Jesteśmy przeciwko kłamstwu, przemocy i niesprawiedliwości, o czym mówi katolicka nauka społeczna – mówił w wywiadzie dla KAI abp Tadeusz Kondrusiewicz. Hierarcha, opowiadając o swojej pracy „biskupa wygnańca", mówi, że utrzymuje codzienny kontakt przez komórkę i internet, a bieżącymi sprawami zajmują się biskupi pomocniczy, jeden w Mińsku, a drugi w Mohylewie.

Abp Kondrusiewicz mieszka przy sanktuarium Cudu Eucharystycznego w Sokółce.

Dariusz Kowalczyk SJ

Apokalipsa na nowy rok

Jakie życzenia składamy sobie na nowy, 2021 rok? Prawdopodobnie jesteśmy bardziej ostrożni w formułowaniu optymistycznych wizji. Koronawirus pokazał nam, że nasze planowanie bywa zawodne. Co nie znaczy, że nie mamy nadziei, iż ten rok będzie – mimo wszystko – dobry. Zapanujemy w znaczącej mierze nad koronawirusem. Życie społeczne będzie powracać na swoje tory. Różne sektory gospodarki zaczną odrabiać straty. Też mam takie nadzieje. Ale miniony czas każe mi bardziej skoncentrować się na Nadziei przez duże „N" niż na różnych nadziejach przez małe „n". To rozróżnienie znajdujemy w encyklice Benedykta XVI „Spe salvi".

Papież Ratzinger zauważa, że czasami człowiekowi wydaje się, iż spełnienie jakiejś jednej, konkretnej nadziei zadowoli go całkowicie: „w młodości może to być nadzieja na wielką i zaspokajającą miłość; nadzieja na zdobycie pozycji, odniesienie takiego czy innego sukcesu określającego przyszłe życie. Kiedy jednak te nadzieje spełniają się, okazuje się z całą wyrazistością, że w rzeczywistości to nie było wszystko. Staje się ewidentne, że człowiek potrzebuje innej nadziei, która idzie dalej. Staje się jasne, że może zaspokoić go jedynie coś nieskończonego, co zawsze będzie czymś więcej niż to, co kiedykolwiek może osiągnąć". I tu pojawia się Nadzieja przez duże „N". To nadzieja, którą dać może jedynie Bóg, Pan życia i śmierci. Mam wrażenie, że taka właśnie nadzieja w ostatnim okresie stała się we mnie bardziej żywa.

Co do spraw na tym świecie, sądzę, że w najbliższych latach nie będą szły w dobrym kierunku. Przewiduję parcie naprzód tego, co Franciszek nazywa „ideologiczną kolonizacją". W homilii podczas jednej z Mszy w Domu Świętej Marty papież stwierdził: „Za każdym razem, kiedy przybywa kolonizacja kulturowa i ideologiczna, popełniany jest grzech przeciwko Bogu Stwórcy, ponieważ dąży się do zmiany stworzenia takiego, jakim On je uczynił". Diaboliczne ideologie dalej będą odnosić sukcesy, maszerując przez państwowe i międzynarodowe instytucje. Aborcja najwyższym prawem człowieka, a kto przeciw, ten jest chory z nienawiści do kobiet. Dwie płcie, męska i żeńska, to opresja, bo płeć można (należy) sobie określać, jak się chce. Zalew pseudo- i antykultury. Duchowni podpisujący listy w obronie osobników typu Lempart i Michała Sz. (Margot), ale negatywnie nastawieni do dziedzictwa Jana Pawła II. Itd., itp. Ten obłęd będzie się pogłębiał.

Koronawirus pokazał nam, że nasze planowanie bywa zawodne.

Sukcesy (nigdy ostateczne) Złego przewiduje Księga Apokalipsy, w której czytamy: „Kłaniano się również Bestii mówiąc: Któż jest podobny do Bestii i kto może rozpocząć z nią walkę? Zostały jej bowiem dane wargi do przechwalania się i do bluźnierstw. […] Rozwarła więc swoją paszczę, by bluźnić przeciwko Bogu, by bezcześcić Jego imię" (Ap 13, 4-6). Bardziej niż kiedykolwiek widać dziś działanie globalnych sił, które chcą podporządkować sobie ludzi i narody. Nie używają przemocy fizycznej, jak to robili marksiści w XX w., ale głoszą zakłamane, odwrócone wartości, by budować tzw. miękki totalitaryzm. „Miękki", bo bez przemocy fizycznej, ale „twardy" i bardzo skuteczny w praniu mózgów milionom ludzi. Apokaliptyczne „znamię na prawej ręce lub na czole" (Ap 13, 16) można zinterpretować właśnie jako podporządkowywanie sobie ludzi przez pranie mózgów. Autor Apokalipsy konkluduje: „Od tego czasu nikt, kto nie miał znaku imienia Bestii lub liczby jej imienia, nic już nie mógł ani kupić, ani sprzedać" (Ap 13, 17).

Kardynał Sarah, dla mnie jeden z proroków naszych czasów, uważa, że duchowy kryzys Europy spowodował kryzys antropologiczny, z którego Europa może się już nie podnieść. Kryzys antropologiczny to diaboliczne pomieszanie w rozumieniu tego, kim jest człowiek, mężczyzna i kobieta, i czym jest płeć, rodzina, ojczyzna. Tak! Europa ze swoim greckim, rzymskim i chrześcijańskim dziedzictwem znalazła się w śmiertelnym niebezpieczeństwie. Czy jestem pesymistą? A może bez potrzeby straszę? Nie sądzę! Raczej wzywam do apokaliptycznego realizmu, przewidywania możliwych scenariuszy i tym większego otwarcia się na Nadzieję przez duże „N". Taka Nadzieja to nie ucieczka w zaświaty, lecz zmaganie się po stronie Dobra tu i teraz, z wiarą, że Bóg stał się człowiekiem, aby dać nam życie wieczne. Skoro jednak jest życie wieczne, to tym bardziej trzeba być prawym i odważnym w życiu doczesnym.

dkowalczyk@jezuici.pl
Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

ROK JAKUBOWY

fot. archiwum

1 stycznia 2021 roku rozpoczął się Jubileuszowy Rok Jakubowy, który również w Polsce zainspirował wielu pielgrzymów i duszpasterzy do podjęcia konkretnego programu duszpasterskiego.

Penitencjaria Apostolska wydała dekret o możliwości uzyskania w Roku Jakubowym odpustu zupełnego pod zwykłymi warunkami w wyznaczonych kościołach stacyjnych. Mogą go uzyskać osoby, które w duchowej łączności z Jubileuszem Compostelli, od dnia 31 grudnia 2020 roku do 31 grudnia 2021 roku, nawiedzą w formie pielgrzymki którykolwiek z 48 kościołów stacyjnych i pobożnie wezmą tam udział w obchodach jubileuszowych lub pozostaną tam na pobożnym rozmyślaniu, kończąc je Modlitwą Pańską, Wyznaniem Wiary oraz wezwaniami do Najświętszej Maryi Panny i Świętego Jakuba Większego, Apostoła.

Zgodnie ze wskazaniami arcybiskupa Santiago de Compostela są to kościoły pod wezwaniem św. Jakuba Starszego na szlakach wyznaczonych i zatwierdzonych przez Sekretariat Drogi św. Jakuba w Santiago. W ten sposób stworzona ma być więź pielgrzymów w kościołach św. Jakuba Apostoła na szlakach prowadzących do grobu św. Jakuba w Santiago.

W Polsce mamy ponad 6000 km Dróg św. Jakuba, przy których znajduje się ponad 80 kościołów parafialnych pw. św. Jakuba, ale tylko połowa z nich jest zaangażowana w duszpasterstwo pielgrzymów na Camino, stąd nie wszystkie znalazły się na liście kościołów stacyjnych. i

Czas świętego Józefa

Z ks. dr. **Andrzejem Latoniem**, prezesem Polskiego Studium Józefologicznego, rozmawia Irena Świerdzewska

Czy ustanowienie Roku św. Józefa przez Ojca Świętego Franciszka ma związek tylko ze 150. rocznicą ogłoszenia św. Józefa patronem Kościoła?

Myślę, że nie tylko. Według mnie głównym powodem jest kontekst obecnej rzeczywistości. Św. Józef jest patronem na dzisiejsze, bolesne – także dla Kościoła – czasy. Przed 150 laty, kiedy Pius IX ogłaszał św. Józefa patronem Kościoła, także czasy były pełne trudnych doświadczeń, poddane działaniu „antychrysta". Następcy Piusa IX podjęli tę pobożność – wołanie do św. Józefa, o czym świadczy encyklika Leona XIII poświęcona św. Józefowi. W 100-lecie tejże encykliki Jan Paweł II napisał adhortację apostolską o św. Józefie pt. „Redemptoris Custos". Jak prorok wyraża się w niej o modlitwie Leona XIII, pisząc, że prośba o ratunek u św. Józefa jest aktualna w naszych czasach. „Życzyłbym sobie – pisze Jan Paweł II – aby był to patron III Tysiąclecia Chrześcijaństwa". Ojciec Święty Franciszek realizuje te zapowiedzi. Św. Józef został dany jako ojciec, opiekun dla Świętej Rodziny, a więc dla Kościoła. Biblijne powiedzenie „Idźcie do Józefa" to ukierunkowanie, by pójść tam, gdzie jest największy skarb, gdzie można znaleźć Jezusa i Maryję.

Na co zwraca nam uwagę Ojciec Święty Franciszek przez osobę św. Józefa?

Ojciec Święty Franciszek, wskazując na wzorzec ojcostwa w osobie św. Józefa, zwraca uwagę na dramat naszego społeczeństwa, jakim jest kryzys ojcostwa. Mamy pokolenie mężczyzn, które pustkę po niewypełnionej swojej roli zapełnia dążeniem do posiadania: pieniędzy, wartości materialnych, władzy nad innymi. Niedojrzałość ojcowska dotyczy roli mężczyzny nie tylko w rodzinie,

fot. arch. ks. A. Latonia

Ks. A. Latoń przed XVII-wiecznym obrazem św. Józefa Kaliskiego

Ks. prałat dr Andrzej Latoń (1962) – święcenia kapłańskie przyjął w 1987 r., wykładowca filozofii na Wydziale Teologicznym UAM w Poznaniu, od 20 lat Prezes Polskiego Studium Józefologicznego w Kaliszu, od 5 lat proboszcz parafii pw. św. Gotarda w Kaliszu.

ale także w posłudze kapłanów, biskupów. „Nikt nie rodzi się ojcem, ale nim się staje" – pisze papież Franciszek. Oznacza to także stawanie się autorytetem – łacińskie „auctoritas" pochodzi od „augere", to znaczy wzrastać, pozwalać wzrastać – w odniesieniu, by ten drugi mógł stać się sobą, mógł iść samodzielnie swoją drogą. Dzisiaj widać, jak młodzież z powodu braku autorytetów jest zagubiona, nie zna drogi. Każda sekta, każda grupa ideologiczna bardzo łatwo młodzież zagospodarowuje. Społeczeństwo znalazło się w kryzysie. Podobnie jest w Kościele tam, gdzie wierni nie czują ojcowskiej roli duszpasterzy.

Czyli przypomnimy sobie właściwą rolę św. Józefa?

Przede wszystkim powołaniem św. Józefa jest jego rola w centrum historii Zbawienia, do której został wybrany i przygotowany przez Boga Ojca. Pięknie na ten temat mówili święci, mistycy i czciciele św. Józefa. Jean-Jacques Olier określił, że św. Józef został dany na ziemi, aby wyrazić doskonałość Boga Ojca. Papież Franciszek pisze, że św. Józef jest znakiem czułości Boga Ojca dla Maryi i dla Jezusa. On wskazuje na Boga. Natomiast my myślimy głównie o św. Józefie jako o tym, który był głową rodziny i musiał troszczyć się o rzeczy codzienne. To oczywiście jest istotne, ale nie najważniejsze. Św. Józef żyje w cieniu, jest tym, który służy misji Jezusa Chrystusa i Maryi.

Czym jest u św. Józefa bycie cieniem Ojca, na co wskazuje papież Franciszek, powołując się na książkę Jana Dobraczyńskiego?

To główna rola św. Józefa – bycie cieniem Ojca Niebieskiego, tym który osłania, ratuje. Św. Teresa z Avila mówiła, że Józef „jest bramą zamykającą przed złem, przed demonem, ochrania Maryję i Jezusa, ochrania Kościół". On jest obrazem Boga Ojca. Bóg jest ojcem doskonałym, daje człowiekowi cały świat do dyspozycji, a jednocześnie nie narzuca siebie. Zostawia nam wolną wolę, aż po ryzyko, że człowiek Go odrzuci.

Wymowna jest teologia obrazu w kaliskim sanktuarium, na którym Józef został przedstawiony jako opiekun dla Świętej Rodziny. Św. Józef ma taką samą twarz jak Bóg Ojciec.

Życie niejako w ukryciu i bycie cieniem Ojca to plan, który Bóg wyznaczył św. Józefowi. Kiedy następują bolesne wydarzenia czy wręcz czasy ostateczne, św. Józef niejako wychodzi z cienia, zostaje światu przypomniana jego postać. Warto w tym roku wrócić do książki Dobraczyńskiego „Cień ojca". Nie doceniamy tej powieści, a widać w niej głębokie intuicje autora odnośnie do św. Józefa.

Skoro w Ewangelii nie odnotowano ani jednego słowa św. Józefa, to był on człowiekiem wycofanym, biernym?

Jest zupełnie inaczej. Jako młody człowiek wypełnił swoje powołanie prawdziwie, to znaczy wydał swoje życie w darze. Kiedy Bóg objawia mu zaskakujący plan na jego życie, co dzieje się czterokrotnie podczas snu Józefa, za każdym razem mówi: „Tak". Po otrzymaniu słowa Boga staje się mu posłuszny. Bóg wybrał Józefa, by kształtował Syna Bożego. Jezus od Józefa uczył się posłuszeństwa Ojcu, aż do przyjęcia śmierci na krzyżu. To Józef przygotowywał Jezusa do misji głoszenia Dobrej Nowiny, do stania się tą Dobrą Nowiną. Kiedy Jezus zaczyna działać, Józef usuwa się całkowicie. Także na tym polega ojcostwo.

Św. Józef jest patronem na dzisiejsze, bolesne – także dla Kościoła – czasy.

Co znaczy, że Józef był „przyjmujący", jak pisze papież Franciszek w liście „Patris corde"?

Ta cecha oznacza zgodę na własną historię, akceptowanie tego, czego sam nie wybrałem. Bez takiej postawy człowiek staje się pretensjonalny, rozczarowany i szemrzący, żyje w poczuciu niespełnionych oczekiwań. Papież Franciszek mówi, że św. Józef przekształca problem w szansę. Odrzucony w Betlejem przystosowuje inne miejsce dla rodziny. Nie buntuje się, nie wpada w depresję.

Tradycja umieszcza przy Józefie miano „przeczysty". Jak to rozumieć?

Ojciec Święty Franciszek wyjaśnia, że „przeczysty" oznacza 'kochający czystą miłością', to znaczy wolną od posiadania, od chęci zawładnięcia drugim człowiekiem. Św. Józef rezygnuje z siebie, w centrum stawiając Maryję i Jezusa. W przypadku Józefa „przeczysty" znaczy także 'nic nie posiadający', by mógł się potem objawić Syn, który z miłości do nas ogołocił samego siebie ze wszystkiego.

Kim jest dla Księdza św. Józef?

W naszej diecezji kaliskiej jest to niejako naturalne, że św. Józef jest ważną postacią. W Kaliszu kult świętego jest od trzech wieków bardzo żywy. Jako licealista mieszkałem na stancji w Kaliszu. Kiedy mój ojciec ciężko zachorował, modliłem się do św. Józefa w jego sanktuarium. Mam wobec niego dług wdzięczności za wysłuchanie modlitwy. Staram się, aby św. Józef był bardziej znany i kochany. Gdy studiowałem w Paryżu, poprosiłem jednego z pisarzy katolickich, Daniela Fouchera, autora ponad 50 książek, by zajął się osobą św. Józefa. Potem był mi za to bardzo wdzięczny. Kiedy książka wyszła po francusku, przetłumaczyłem ją na język polski.

Na ile we współczesnym świecie zasadne jest życie duchowością św. Józefa?

Papież Franciszek pisze o św. Józefie, że jest to ojciec umiłowany, czuły, posłuszny, przyjmujący, ojciec z dużą odwagą, człowiek pracy, ojciec „w cieniu". Potrzebujemy ojcostwa, a on jest wzorem ojca. Św. Bernadetta Soubirous mówiła: „Teraz moim ojcem jest Józef". Od św. Józefa możemy uczyć się także rozeznawania woli Bożej w naszym życiu i wypełniania jej. Św. Teresa z Avila mówiła, że św. Józef nauczył ją modlitwy wewnętrznej. Zapewne rozmyślała nad jego cichością, adoracją Dzieciątka.

W liście apostolskim „Patris Corde" papież Franciszek dzieli się osobistymi refleksjami o Józefie. Wskazując na czas pandemii, przypomina, że ci wszyscy, którzy są pozornie ukryci lub na „drugiej linii", mają wyjątkowy czynny udział w naszej historii. Lekarzom, pielęgniarkom, pracownikom sklepów, sprzątaczkom, kierowcom, opiekunkom należą się słowa uznania i wdzięczności. Oni wszyscy są podobni do św. Józefa, który „w cieniu" pełni bardzo ważną rolę w historii naszego zbawienia. Papież wskazuje, że wszyscy możemy w św. Józefie znaleźć orędownika, przewodnika w chwilach trudnych. On chce być w naszej rzeczywistości, w naszych domach.

Jak korzystać z ogłoszonego w Kościele Roku św. Józefa?

Penitencjaria Apostolska wydała specjalny dekret dotyczący możliwości otrzymania różnych łask w tym roku. W naszych rodzinach często brakuje jedności, miłości, wierności. Odpust zupełny można zyskać np. dzięki odmawianiu w rodzinie razem różańca, rozważaniu modlitwy „Ojcze Nasz". Św. Józef był człowiekiem sprawiedliwym. Może więc pomyśleć o uczynkach miłosierdzia, jałmużnie. Są jeszcze inne podpowiedzi zawarte w dekrecie Penitencjarii. Zapraszamy także do sanktuarium św. Józefa w Kaliszu.

Pierwsze spotkanie ze św. Józefem na kartach Nowego Testamentu ma miejsce na początku pierwszej Ewangelii. Została ona napisana przez św. Mateusza – byłego żydowskiego celnika – z myślą o żydowskich adresatach.

Nadchodzi święty Józef

ks. Jacek Stefański

Pan Jezus powiedział, że „zbawienie pochodzi od Żydów” (J 4, 22), a zatem Ewangelia była głoszona najpierw Żydom. Potwierdza to św. Paweł w Antiochii Pizydyjskiej, mówiąc słuchającym go Izraelitom, że to najpierw im należało głosić słowo Boże (por. Dz 14, 36). Ponadto Apostoł Narodów, gdy pisze do Rzymian, przypomina, że do Żydów „należą przybrane synostwo i chwała, przymierza i nadanie Prawa, pełnienie służby Bożej i obietnice. Do nich należą praojcowie, z nich również jest Chrystus według ciała” (Rz 9, 4-5).

Wokół genealogii

Dostrzegając w Ewangelii św. Mateusza pierwotny etap i zamysł głoszenia Ewangelii osobom wywodzącym się z narodu Izraela, Tradycja Kościoła uznała natchnione dzieło tego Ewangelisty za najwcześniejsze. Spisał je Apostoł, wybrany i uformowany przez Chrystusa. Skierował swoją Ewangelię do rodaków – Izraelitów, aby dostrzegli, że proroctwa odnoszące się do Mesjasza spełniają się w pełni w Osobie Pana Jezusa. Dlatego też nie możemy się dziwić, że żaden z innych Ewangelistów nie rozpoczyna swojej Ewangelii od ziemskiej genealogii Syna Bożego. Czyni to jedynie św. Mateusz, aby podkreślić pochodzenie Chrystusa z rodu Dawida za przyczyną św. Józefa (św. Łukasz też umieszcza genealogię Chrystusa w swojej Ewangelii, chociaż nie stanowi ona początku jego natchnionego dzieła; spotykamy ją dopiero w trzecim rozdziale, i to z akcentem nie tyle na Dawidowe pochodzenie wcielonego Syna Bożego, ile na Jego pochodzenie od Adama – pierwszego człowieka).

To właśnie św. Józef przez Boga Ojca zostaje ustanowiony ojcem wcielonego Syna Bożego na ziemi. Oznacza to, że Józef staje się również tym, który „przekazuje” Synowi Bożemu swoje pochodzenie, czyli swoją przynależność do rodu Dawida.

Pierwszy adwent

Dlaczego „przekazanie” pochodzenia Dawidowego Synowi Bożemu było tak ważne? Otóż żyjący tysiąc lat przed św. Józefem król Dawid usłyszał przez usta proroka Natana, że będzie miał potomka, którego królestwo będzie utwierdzone przez samego Boga. Poza tym Bóg przysiągł, że Dawid będzie miał potomka, który zbuduje świątynię dla Pana i którego królestwo będzie wieczne (por. 2 Sam 7, 13.16). Nic więc dziwnego, że owa Boża obietnica, którą Bóg wypowiedział w formie przysięgi, kojarzyła się Żydom z synem Dawida, czyli Salomonem, który rzeczywiście wybudował pierwszą świątynię jerozolimską.

Tu pojawia się problem, bo królestwo Dawida rozpadło się po śmierci Salomona. Zostało podzielone na dwa mniejsze: północne i południowe. Oba królestwa zostały unicestwione w wyniku wygnania asyryjskiego i babilońskiego. Boska obietnica skierowana do Dawida nie została spełniona. Czyżby Bóg oszukał swój lud? Rzecz jasna Bóg ani nie oszukuje, ani nie kłamie. A zatem pozostaje tylko jeden wniosek: należało czekać na spełnienie obietnicy odnoszącej się do wiecznego królestwa Dawidowego. Na tym polegał pierwszy adwent narodu wybranego, czyli oczekiwanie przez Żydów na przyjście króla panującego na wieki. Był to adwent wymagający wielkiej wiary, bo Żydzi nie wiedzieli, w jaki sposób Bóg spełni swą obietnicę daną Dawidowi.

Dawidowe pochodzenie nie byłoby „przekazane” Synowi Bożemu, gdyby św. Józef nie był mężem Matki Bożej.

Sposobem spełnienia obietnicy danej Dawidowi stał się św. Józef jako punkt kulminacyjny długiego oczekiwania, długiej genealogii. Otóż – jak dowiadujemy się z genealogii – na początku pierwszego millenium naród Izraela miał swojego króla, który żył w ukryciu w Nazarecie i miał na imię Józef! Józef był królem Izraela ze względu na swoje pochodzenie, chociaż nie mógł formalnie ani panować, ani domagać się uznania dla swojej królewskiej godności z racji panowania rzymskiego. Mimo to Józef miał prawo być pretendentem do tronu Dawidowego w wyniku swojej przynależności do rodu Dawida w prostej linii genealogicznej. Aczkolwiek dopiero przez zaślubiny z Tą, która za sprawą Ducha Świętego stała się Matką Syna Bożego, Józef mógł przekazać swoje królewskie pochodzenie Jej Boskiemu Synowi.

Królewskie pochodzenie nie wystarczy

Samo królewskie pochodzenie Józefa nie wystarczyło, aby zbawić ludzkość. Św. Józef nie mógł być Mesjaszem, bo był tylko człowiekiem. Dopiero przyjęcie Józefowego pochodzenia przez Boskiego Zbawiciela zapieczętowało zapowiedziany i zrealizowany Boski zamysł przez Wcielenie Syna Bożego. To zaś stało się możliwe przez zaślubiny z Najświętszą Maryją Panną. A co z pozostałą obietnicą Bożą daną Dawidowi odnoszącą się do wiecznej świątyni, którą miał wybudować syn Dawida? Przecież świątynia wzniesiona przez Salomona została zniszczona przez Babilończyków w 586 r. przed Chrystusem. Dopiero 70 lat po wygnaniu babilońskim część Żydów wróciła do Judei i otrzymała pozwolenie na wzniesienie nowej świątyni, chociaż królestwo Dawidowe nie zostało odrestaurowane.

Był to dla Żydów wielki cios, z którym musieli się pogodzić, chociaż jeszcze większym ciosem było zburzenie również drugiej świątyni w 70 r. przez Rzymian. W takich okolicznościach Żydzi wnioskowali, że Mesjasz Dawidowy, który przyjdzie na świat, przywróci królestwo Dawida i odbuduje kolejną świątynię, która – podobnie jak Mesjański tron – będzie już istnieć wiecznie.

Teraz dopiero możemy zrozumieć, jak konieczne było dla Żydów, aby przychodzący na świat Mesjasz był z rodu Dawida. Bez spełnienia tego warunku nawet najwspanialszy przywódca nie mógłby być uznany za Mesjasza. Pochodzenie Dawidowe było kluczowe, a św. Mateusz, gdy głosił Ewangelię Żydom, wiedział o tym. Dlatego też jego Ewangelia rozpoczyna się od udowodnienia Dawidowego pochodzenia św. Józefa, mniemanego ojca Pana Jezusa. Dzieli zatem genealogię na trzy części, każdą z nich określa mianem czternastu pokoleń. To nie jest przypadkowa liczba, bo każda litera alfabetu hebrajskie-

go ma wartość numeryczną, a podsumowana matematycznie wartość numeryczna hebrajskich liter w imieniu „Dawid” wynosi czternaście. Dla Żydów liczby oraz ich znaczenia pełnią wielką rolę w dostrzeganiu Opatrzności Bożej.

Przesiedlenie stare i nowe

W Józefowej genealogii św. Mateusza nawiązanie do przesiedlenia babilońskiego pojawia się aż cztery razy. Nie ma natomiast nawiązania do powrotu Żydów z Babilonii. A przecież ten powrót zapisał się mocno w świadomości żydowskiej, ponieważ ostatecznym przedsięwzięciem tego powrotu było wzniesienie kolejnej świątyni jerozolimskiej. Dlaczego zatem Ewangelista nie nawiązuje do powrotu Żydów z Babilonii?

Józef „przekazuje” Synowi Bożemu swoje pochodzenie, czyli przynależność do rodu Dawida.

Św. Mateusz niewątpliwie pragnął dać do zrozumienia, że prawdziwy powrót z wygnania jeszcze nie nastąpił. To dopiero Mesjasz miał przyjść i wyzwolić lud Boży, a nawet cały świat, z wygnania spowodowanego niewolą grzechu. Prawdziwy powrót z wygnania dokonuje się wówczas, gdy Bóg wyzwala człowieka z niewoli spowodowanej przez szatana oraz ustanawia nowe i wieczne królestwo, nową i wieczną świątynię, nowe i wieczne przymierze – wszystko w Osobie Wcielonego Syna Bożego. Niemniej musi się to dokonać zgodnie z przysięgą daną Dawidowi, czyli za przyczyną potomka Dawida – czego gwarantem staje się św. Józef. Tylko on i Pan Jezus są nazwani na kartach Nowego Testamentu synami Dawida.

fot. xhz

Małżeństwo z Maryją

Pochodzenie Dawidowe św. Józefa nie mogłoby być „przekazane” Synowi Bożemu, gdyby św. Józef nie był mężem Matki Bożej. Ten fakt jest ujęty w znamienny sposób na końcu genealogii, gdzie zostaje przerwany schemat powtarzającej się formuły zrodzenia potomków, jednak z zaznaczeniem, że „Jakub był ojcem Józefa, męża Maryi, z której narodził się Jezus, zwany Chrystusem” (Mt 1, 16). Stąd też wniosek Ojca Świętego Franciszka w adhortacji inaugurującej Rok św. Józefa, że jego wielkość polega na tym, iż „był on oblubieńcem Maryi i ojcem Jezusa”.

Z tej racji należy spojrzeć na miejsce św. Józefa w genealogii w zestawieniu ze słowami Zwiastowania Najświętszej Maryi Pannie w Nazarecie. Otóż zanim św. Łukasz wymienia przyszłą Matkę Bożą, podaje imię jej małżonka: „W szóstym miesiącu posłał Bóg anioła Gabriela do miasta w Galilei, zwanego Nazaret, do Dziewicy poślubionej mężowi imieniem Józef, z rodu Dawida; a Dziewicy było na imię Maryja” (Łk 1, 26). Poza tym archanioł Gabriel wymienia króla Dawida, nazywając go „ojcem” Syna Bożego, którego urodzi Najświętsza Maryja Panna. Jest to „ojcostwo” wynikające z pochodzenia Mesjasza, które musi być pochodzeniem Dawidowym, aby spełnić starotestamentowe zapowiedzi odnoszące się do tożsamości Boskiego Pomazańca panującego wiecznie.

Świadectwo Józefa

Św. Józef jako potomek Dawida potwierdza w swojej osobie spełnienie obietnic Bożych. Zwraca naszą uwagę na wiarygodność i prawdomówność Boga. Potrzeba nam takiego świadka, który uspokaja nas wtedy, kiedy wydaje nam się, że obietnice Boże niekoniecznie się spełnią. W temacie niewiary i odrzucenia prymatu Bożego jako najwyższego autorytetu – św. Józef woła: Bóg ani nie kłamie, ani nie oszukuje, ani nie wprowadza w błąd. Nie pozwólmy na to, aby ktoś wyrwał nam wiarę w słowo Boże i wykorzenił z naszych serc ufność w Boską wiarygodność. Nie pozwolił na to św. Józef i nadal nie pozwala. Dajmy się prowadzić przez niego, jak to uczyniła Matka Najświętsza i Jej Boski dorastający Syn.

Autor jest kapłanem diecezji ełckiej,
doktorem biblistą,
urodził się i wychował w Izraelu.

ROCZNICA CUDU

Kościelno-państwowe obchody 100-lecia Cudu Nad Wisłą odbywały się w diecezji warszawsko-praskiej. Rozpoczęły się Mszą Świętą koncelebrowaną w konkatedrze MB Zwycięskiej na Kamionku pod przewodnictwem metropolity warszawskiego kard. Kazimierza Nycza 13 sierpnia wieczorem. Przed stu laty tego właśnie dnia ks. Ignacy Skorupka w miejscu, gdzie obecnie stoi konkatedra, odprawił swoją ostatnią Mszę dla żołnierzy Legii Akademickiej, którym posługiwał. 14 sierpnia Mszy św. w intencji poległych obrońców Warszawy w Wólce Radzymińskiej przewodniczył bp Marek Solarczyk. Głównym uroczystościom przy grobach poległych pod Ossowem przewodniczył 15 sierpnia abp Stanisław Gądecki, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski. Podczas liturgii ukoronował obraz Matki Bożej z tamtejszej kaplicy. Wieczorem tego samego dnia Eucharystii na cmentarzu poległych w Radzyminie przewodniczył abp Wojciech Polak, prymas Polski. W niedzielę 16 sierpnia biskup warszawsko-praski Romuald Kamiński przewodniczył dziękczynnej liturgii przy sanktuarium św. Jana Pawła II, podczas której poświęcił statuę MB Łaskawej. Ostatnim etapem obchodów była Eucharystia w Mińsku Mazowieckim przed obliczem MB Hallerowskiej 17 sierpnia pod przewodnictwem Nuncjusza Apostolskiego w Polsce abp. Salvatore Pennacchio.

fot. Biuro Prasowe DWP

MORSKIE ZAŚLUBINY

fot. PAP/Adam Warżawa

– 100 lat temu Morze Bałtyckie przyzwało ku sobie naród i państwo polskie. Jego piaszczysty brzeg miał stać się brzegiem polskiej ojczyzny – Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, wielkiego daru Boga – mówił 10 lutego abp Sławoj Leszek Głódź w parafii św. Apostołów Piotra i Pawła w Pucku podczas uroczystej Mszy św., towarzyszącej obchodom 100. rocznicy Zaślubin Polski z Morzem. W Eucharystii, pod przewodnictwem metropolity gdańskiego, uczestniczyli m.in. prezydent Andrzej Duda i wicemarszałek Sejmu Małgorzata Kidawa-Błońska. Podczas głównych obchodów powrotu Pomorza do Macierzy na wody Zatoki Puckiej opuszczono z helikoptera wieniec.

WYZWOLENI Z AUSCHWITZ

PAP/Łukasz Gągulski

Złożenie zapalonych zniczy i wspólna modlitwa zakończyły obchody 75. rocznicy wyzwolenia KL Auschwitz-Birkenau 27 stycznia na terenie byłego obozu niemieckiego. W uroczystościach wzięło udział około 200 byłych więźniów i ocalałych z Holokaustu oraz przedstawiciele około 60 krajów, w tym reprezentanci europejskich monarchii, prezydenci i premierzy oraz dyplomaci. Hołd oddały delegacje państwowe, wśród nich kard. Zenon Grocholewski, specjalny wysłannik papieża Franciszka na uroczystości w Oświęcimiu, oraz prezydent Niemiec Frank-Walter Steinmeier. Pod gigantycznym namiotem przy Bramie Śmierci na terenie Auschwitz II-Birkenau rabini i duchowni chrześcijańscy modlili się obok siebie.

PIĄTY NOBEL LITERACKI

Olga Tokarczuk została laureatką Literackiej Nagrody Nobla za rok 2018. Pisarka dostała nagrodę „za wyobraźnię narracyjną, która z encyklopedyczną pasją prezentuje przekraczanie granic jako formę życia". Jest autorką m.in.: „Podróży ludzi Księgi", „Prawieku i innych czasów", „Gry na wielu bębenkach", „Prowadź swój pług przez kości umarłych", „Ksiąg Jakubowych" oraz „Biegunów", za którą w 2018 r. dostała Międzynarodową Nagrodę Bookera. Wcześniej literacki Nobel trafił nad Wisłę za sprawą: Wisławy Szymborskiej, Czesława Miłosza, Henryka Sienkiewicza i Władysława Reymonta.

fot. PAP/Andrzej Lange

fot. PAP/Darek Delmanowicz

WIELKANOC INNA NIŻ ZWYKLE

Ze względu na epidemię koronawirusa celebracje Triduum Paschalnego w kościele katolickim miały ograniczony charakter. Wielu kapłanów do sprawy podeszło twórczo, jak proboszcz parafii w Odrzykoniu ks. Krzysztof Pietrasz, który pokarmy wielkanocne błogosławił z zabytkowego wozu strażackiego marki Dodge. Duchowny objechał wozem poszczególne ulice.

fot. PAP/Łukasz Gągulski

WIEK Z PAPIEŻEM

– Największy i najbardziej znakomity z rodu Polaków, który miał decydującą rolę w obaleniu „komunistycznego imperium zła", potem dostrzegał wzrastającą falę zagrożeń wobec małżeństwa i rodziny, a odchodząc, pozostawił nam nadzieję, że liczy się dobro, a zło kiedyś upadnie – tak mówił o Janie Pawle II metropolita krakowski abp Marek Jędraszewski w sanktuarium św. Jana Pawła II na Białych Morzach w Krakowie.
W 100. rocznicę urodzin Karola Wojtyły, 18 maja, we wszystkich kościołach odbyły się modlitwy dziękczynne za jego życie i pontyfikat. Z powodu ograniczeń związanych z pandemią wiele wydarzeń o charakterze masowym zostało odwołanych, niektóre odbyły się w przestrzeni internetowej. Z Jasnej Góry płynęła modlitwa dziękczynna, stypendyści Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia" nagrali „Barkę" w nowej aranżacji, a z podkrakowskiego lotniska w Balicach, któremu patronuje papież Polak, wypuszczono gigantyczne balony ku jego czci z flagami papieską i narodową (na zdj.).

fot. PAP/Łukasz Gągulski

POŻEGNANIE MAESTRA

29 marca, w wieku 86 lat, zmarł w Krakowie Krzysztof Penderecki. Uroczystości żałobne odbyły się 2 kwietnia w skromnej świątyni parafialnej NMP Królowej Polski na krakowskiej Woli Justowskiej i miały charakter ściśle prywatny. W nabożeństwie, koncelebrowanym przez ks. prof. Roberta Tyrałę, uczestniczyła najbliższa rodzina zmarłego – żona Elżbieta, dzieci i wnuczka. Przed kościołem żegnali twórcę przyjaciele oraz sąsiedzi. W trakcie Mszy żałobnej rozbrzmiewała muzyka Jana Sebastiana Bacha, Krzysztofa Pendereckiego i polskie pieśni religijne. Odczytane zostały okolicznościowe listy kondolencyjne od Pary Prezydenckiej, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Prezydenta Miasta Krakowa. Na zdjęciu urna z prochami Krzysztofa Pendereckiego, kompozytora i dyrygenta, spoczywa w bazylice św. Floriana.

PIERWSZA FALA PANDEMII

Od 25 marca do 11 kwietnia obowiązywały w Polsce ograniczenia swobody przemieszczania się, z wyjątkiem dojazdu do pracy, załatwiania niezbędnych życiowych spraw, wolontariatu, i całkowity zakaz zgromadzeń, imprez, spotkań, chyba że z najbliższymi. W kościołach mogło przebywać jednocześnie zaledwie 5 osób oraz duchowni i posługujący w nabożeństwie. W wielu świątyniach, jak w bazylice mniejszej św. Wincentego a Paulo w Bydgoszczy (na zdj.), znalazły się płyn do dezynfekcji rąk i papierowe ręczniki. Ulice opustoszały, środki transportu publicznego dezynfekowano, uczniowie przeszli w tryb zdalnego nauczania, a zakonnice szyły maseczki ochronne dla potrzebujących.

fot. PAP/Jytus Żmijewski

Jacek Karnowski

Czy nie za późno?

To jednak zdumiewające, że pandemia koronawirusa jak dotąd nie skłoniła świata do żadnej poważniejszej refleksji. Przeciwnie – szaleństwo zdaje się postępować jeszcze szybciej niż w poprzednich latach. Nadal nie ma ważniejszej sprawy niż problemy tzw. mniejszości seksualnych. Nadal niszczy się rodzinę, autorytet rodziców i tradycyjnych instytucji. I nadal wpycha się ludzi na ścieżki, które nie mogą skończyć się dla nich dobrze. Na końcu przyniosą im samotność, rozczarowanie oraz gorzką refleksję, że życie jest jedno i nie trwa wiecznie.

Dlaczego tak się dzieje? Przyczyną są oczywiście zmiany technologiczne, które przeorały naszą cywilizację. Najpierw wielokanałowa telewizja, a następnie internet skutecznie podminowały dawne struktury, i to te najbardziej podstawowe, włącznie z rodziną, systemem edukacji i oczywiście Kościołem. Nie działa coś, co socjologowie nazywają „socjalizacją" – procesem nabywania wartości, norm, wzorów zachowań, obowiązujących w danej społeczności. Precyzyjnie mówiąc: działa, ale źle, bo przecież nie ma próżni. Skoro my nie przekazujemy swoich wartości, to znaczy, że młodzi ludzie przyjmują je z innych źródeł, innymi kanałami. Wystarczy jedna podróż tramwajem w Warszawie, by zobaczyć tego skutki: niebywale wulgarny język, prowokacyjne zachowania, brak elementarnego szacunku dla innych.

Czarodziej Smartfon kradnie dzieci, zmienia wszystko. Kiedyś kogoś, kto „psuje młodzież", po prostu przegoniono by z miasteczka. Dziś nie sposób tego zrobić, bo przecież nie możemy wszyscy wypisać się ze współczesnej cywilizacji; to byłoby szaleństwo. Patrzymy więc oniemiali i przerażeni, reagując co najwyżej we własnym zakresie, próbując walczyć na poziomie rodziny. Niektórym nawet udaje się uratować kawałki starego świata, coś ważnego przekazać kolejnym pokoleniom. Przyznajmy jednak, że to mniejszość, i to niewielka.

W Polsce to wszystko wygląda szczególnie fatalnie. Ostry podział polityczny sprawił, że opozycja – mająca przewagę w kręgach opiniotwórczych, decydujących o kształcie życia społecznego – wspiera każdy sprzeciw, niezależnie od jego przesłania i jakości. Przez ostatnie tygodnie celebrowała więc ruch, którego główne hasła składały się z wulgaryzmów, który profanował świętości i wręcz afirmował zabijanie dzieci nienarodzonych. Trudno sądzić, by po tej lekcji młodzież dała się przekonać, że ordynarne słownictwo jest czymś kompromitującym, z czym należy walczyć. Ono zresztą w zastraszającym tempie wchodzi do zwykłego obiegu; wielu ludzi nawet nie zauważa, że słowa, które wypowiadają publicznie, jeszcze niedawno trwale kompromitowały.

Skoro my nie przekazujemy swoich wartości, to młodzi ludzie przyjmują je z innych źródeł.

W sumie „elitarne" środowiska opozycyjne podłożyły ładunki wybuchowe również pod własny świat. Nawet jeśli miały i mają poglądy lewicowe, to w zetknięciu z narastającym chamstwem też nie będą się czuły komfortowo. Bo nudne, banalne, czasem irytujące normy i wartości mieszczańskie, włącznie z zasadami dobrego wychowania, zaczynają być doceniane wówczas, gdy zaczyna ich brakować. Wówczas widzimy, ile znaczą, chroniąc nasz świat przed stanem okrutnej dzikości. Nie jest bowiem problemem uczynienie z naszego świata piekła na ziemi; problemem jest sprawienie, by część wiążąca nas z naturą została podporządkowana kulturze.

Czy Polskę stać jeszcze na jakiś zryw wychowawczy? Czy jesteśmy w stanie podjąć wysiłek i spróbować ocalić choć część kolejnego pokolenia Polaków? Na czym i na kim się oprzeć, skoro znaczna część, może nawet większość nauczycieli, kibicuje ofensywie nihilizmu? Co więcej, samo myślenie np. o zwiększeniu dyscypliny czy o ogólnokrajowych regulacjach ograniczających korzystanie z elektroniki w szkołach spotka się natychmiast z potężnym wrzaskiem fałszywych „obrońców wolności". A jednak nie można o tym nie myśleć. W sumie mamy bowiem do czynienia ze zjawiskiem historycznie arcyrzadkim: patrzymy na śmierć własnej cywilizacji. Wielu się łudzi, że to tylko jej nowa forma, że zmienia się jedynie postać zewnętrzna, ale ja nie jestem aż takim optymistą.

Nie mam wątpliwości, że w którymś momencie pojawią się w Polsce ludzie i środowiska, którzy podejmą walkę. I jestem bardzo ciekaw, czy rok 2021 przyniesie jakiś przełom w tej zasadniczej dla naszego trwania sprawie. Oby tak. Im później rozpoczyna się sanację, tym ciężej ją przeprowadzić. Czasem zresztą bywa już za późno, jak choćby w końcówce XVIII wieku, gdy chodziło o samo istnienie Polski.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci"

Zmarł ks. prof. Skowronek

W wieku 92 lat zmarł ks. prof. Alfons Skowronek, wybitny teolog i ekumenista, były kierownik Katedry Teologii Ekumenicznej ATK oraz członek Komisji Episkopatu Polski ds. Ekumenizmu.

Święcenia kapłańskie przyjął 29 czerwca 1954 r. W roku 1964 obronił pracę doktorską na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, a w 1970 habilitował się na uniwersytecie w Münster i w tym samym roku został pracownikiem Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1977, tytuł profesora zwyczajnego – w 1985.

Przez wiele lat był kierownikiem Katedry Teologii Ekumenicznej ATK oraz członkiem Komisji Episkopatu Polski ds. Ekumenizmu (1977-1996) i Podkomisji ds. Dialogu z Kościołami zrzeszonymi w Polskiej Radzie Ekumenicznej (1978-1996). Od 1970 r. należał do redakcji pisma „Concilium".

Zmarły jest autorem kilkunastu książek, w tym pięciotomowej sakramentologii w ujęciu ekumenicznym. Został pochowany w podwarszawskich Laskach. i

Kard. Krajewski w szpitalu

Dwaj kardynałowie pracujący w Watykanie mają koronawirusa – doniósł włoski dziennik „Il Mattino". Chodzi o jałmużnika papieskiego, 57-letniego kard. Konrada Krajewskiego, i przewodniczącego Gubernatoratu Państwa Watykańskiego, 78-letniego kard. Giuseppe Bertella. Obaj purpuraci mają częsty kontakt z papieżem Franciszkiem.

Polski kardynał – według gazety – uzyskał pozytywny wynik testu w watykańskiej przychodni i został zabrany do polikliniki im. Gemellego z objawami zapalenia płuc. Obecnie trwa sprawdzanie, z kim w ostatnich dniach miał kontakt. i

fot. PAP/Leszek Szymański

Druga kadencja

W II turze wyborów Andrzej Duda uzyskał 51,03 proc. głosów – zagłosowało na niego 10 440 648 osób. Z kolei Rafał Trzaskowski osiągnął wynik 48,97 proc. – zagłosowało na niego 10 018 263 osób. Frekwencja wyniosła 68,18 proc. W Odrzywole, niewielkiej miejscowości w powiecie przysuskim na Mazowszu, prezydent podziękował wyborcom za wysoką frekwencję i głosy. W gminie Odrzywół Andrzej Duda uzyskał ponad 86-procentowe poparcie. – Ponad 10 mln rodaków zagłosowało na mnie i bardzo za to dziękuję – mówił prezydent. – Będę się starał robić wszystko, by po 5 latach jak najwięcej moich rodaków mówiło, że Andrzej Duda jest prezydentem wszystkich Polaków.

Na zdjęciu prezydent Andrzej Duda z małżonką Agatą Kornhauser-Dudą i córką Kingą podczas wieczoru wyborczego w Pułtusku.

fot. PAP/Rafał Guz

W 76. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego, 1 sierpnia, nastąpiło uroczyste zapalenie Ognia Pamięci na Kopcu Powstania Warszawskiego na stołecznym Mokotowie. Ogień Pamięci przyniesiony został przez sztafetę pokoleń z Grobu Nieznanego Żołnierza. Płonął do 2 października – dnia kapitulacji powstania.

Nowi biskupi

W 2020 r. papież Franciszek mianował ośmiu nowych członków Episkopatu Polski.

Nowym ordynariuszem diecezji świdnickiej został bp Marek Mendyk (na zdjęciu), od 2009 r. biskup pomocniczy diecezji legnickiej. Zastąpił on pierwszego w jej dziejach ordynariusza – bp. Ignacego Deca.

Po utworzeniu nowej eparchii (diecezji) olsztyńsko-gdańskiej Kościoła greckokatolickiego jej pierwszym biskupem został ks. Arkadiusz Trochanowski, dotychczasowy proboszcz parafii greckokatolickiej w Wałczu i dziekan koszaliński.

Ojciec Święty mianował także biskupów pomocniczych dla sześciu diecezji. Ks. Krzysztof zChudzio, proboszcz z Jasienicy Rosielnej, wcześniej ojciec duchowy w przemyskim seminarium, został biskupem w Przemyślu; ks. Grzegorz Suchodolski, od lat zaangażowany w organizację Światowych dni Młodzieży – w Siedlcach; ks. Adam Bab, proboszcz parafii św. Józefa w Lublinie i duszpasterz młodzieży – w Lublinie; ks. Robert Chrząszcz, proboszcz parafii św. Pawła w Rio de Janeiro – w Krakowie; ks. Jacek Grzybowski, duszpasterz młodzieży i profesor filozofii na UKSW i w seminarium duchownym diecezji warszawsko-praskiej – w Warszawie-Pradze; ks. Artur Ważny, długoletni dyrektor ds. nowej ewangelizacji i egzorcysta – w Tarnowie.

fot. archiwum

Wszystkich Świętych w izolacji

W związku z rosnącą liczbą zakażeń koronawirusem decyzją premiera Mateusza Morawieckiego w dniach od 31 października do 2 listopada, kiedy wierni zwykle tłumnie odwiedzali cmentarze, były one zamknięte. Penitencjaria Apostolska zdecydowała, że można było uzyskać odpust zupełny za wiernych zmarłych przez cały listopad, a nie tylko przez 8 dni od uroczystości Wszystkich Świętych.

Przewodniczący episkopatu abp Stanisław Gądecki zaapelował – w tej nadzwyczajnej sytuacji pandemii i dużego wzrostu zakażeń koronawirusem – „o rozłożenie nawiedzania grobów na dni poprzedzające 1 listopada oraz dni następujące po tej uroczystości". Poprosił również osoby starsze, aby w tym roku odłożyły nawiedzanie cmentarzy i pozostały w domach, wyrażając swoją pamięć poprzez wierną modlitwę.

fot. PAP/Grzegorz Momot

Na zdjęciu mężczyzna modli się przed zamkniętym Starym Cmentarzem na Pęksowym Brzyzku w Zakopanem.

Wigilia w czasach zarazy

W połowie grudnia po raz 30. do Polski dotarło Betlejemskie Światło Pokoju, w tym roku pod hasłem „Światło służby", zachęcającym do współdziałania i niesienia bezinteresownej pomocy. Jednak podobnie jak w przypadku Wielkanocy, także przygotowania do świąt Bożego Narodzenia i ich przebieg wyglądały inaczej niż zwykle. Wigilie dla ubogich i samotnych, gromadzące ich zwykle w jednym miejscu, ograniczyły się do paczek i dań na wynos, jak np. w diecezji siedleckiej. Proszący o pomoc dzieciom w krajach misyjnych kolędnicy misyjni nie mogli, jak co roku, występować w szkołach, świetlicach czy parafiach i odwiedzać rodzin; zbiórka odbyła się m.in. na portalu katolik.wspiera.pl.

Z powodu ograniczeń sanitarnych, dotyczących m.in. spotkań rodzinnych, z wieloma bliskimi, trzeba było dzielić się opłatkiem w sposób duchowy. Zamiast żywej szopki w Krakowie franciszkanie zaproponowali transmisję nabożeństw i wspólnego kolędowania z kaplicy seminaryjnej za pośrednictwem Facebooka i YouTube.

Także wizyta duszpasterska w tym roku przebiegła nietypowo: niektóre parafie przełożyły ją na czas po Wielkanocy, inne zdecydowały się odwiedzać tylko te rodziny, które zgłosiły taką chęć, jeszcze inne przekazywały im list kolędowy.

fot. xhz

Abp Henryk Hoser (1942) – pallotyn, misjonarz, lekarz, wizytator apostolski w Rwandzie w latach 1994–1996, biskup diecezji warszawsko-praskiej w latach 2008–2017, wizytator apostolski w Medjugorje od 2018 r.

Przede wszystkim Bogarodzica

Z abp. **Henrykiem Hoserem** SAC rozmawia Monika Odrobińska

W popularnej piosence TGD śpiewa o Maryi: „Dałaś życie Temu, Kto tobie życie dał". Jak to rozumieć?

Pan Jezus ma dwa tytuły: Syn Boży, który istnieje od zawsze, i Syn Człowieczy, od kiedy zrodził się z Najświętszej Marii Panny. Ona dała Mu życie jako kobieta, a On jej dał życie jako Stworzyciel oraz życie wieczne jako Odkupiciel, ponieważ „bez Niego nic się nie stało, co się stało. W Nim było życie" (J1, 3-4).

Jak pisał św. Atanazy w IV w.: „To samo Słowo zrodzone z Ojca na wysokościach w sposób (…) nie do zrozumienia i wiecznie – rodzi się w czasie na niskościach z Bogarodzicy Dziewicy Maryi, aby ci, którzy pierwszy raz zostali zrodzeni na niskościach, zostali powtórnie zrodzeni na wysokościach, to jest z Boga".

Kiedy Kościół uznał Maryję za matkę nie tylko Chrystusa jako człowieka, ale i Boga?

Dyskusja na temat natury Chrystusa trwała od początków Kościoła do V w. Jedni mówili o Jego dominującej naturze boskiej, inni – o naturze ludzkiej i tym, że jako człowiek cieszył się wyjątkową Łaska Bożą.

Dopiero sobór w Efezie w 431 r. określił Chrystusa jako prawdziwego Boga i Człowieka, podkreślając Jego dwoistą naturę w jednej osobie. Tę dwoistą naturę skupioną w jednym podmiocie nazywa się unią hipostatyczną. Najświętsza Maria Panna, która poczęła i narodziła Jezusa w tej podwójnej perspektywie, jest więc Matką nie tylko ludzką, ale i Bożą. Mistycznym Ciałem Chrystusa jest z kolei Kościół, dlatego nazywamy ją także Matką Kościoła.

Dlaczego Matkę Bożą jako Rodzicielkę czcimy dopiero ósmego dnia po Bożym Narodzeniu?

Przez całą oktawę Bożego Narodzenia wychwalamy Jezusa, ale to Ona jest w centrum wydarzeń i to Ona pokazuje swego Syna zarówno maluczkim, jak i wielkim. Święto Matki Bożej podkreśla tylko Jej rolę w historii zbawienia. Wszystkie jej przymioty i określenia mają źródło w Jej Bożym Rodzicielstwie, przede wszystkim jest Bogarodzicą. Bóg przygotował Synowi mieszkanie w osobie Najświętszej Marii Panny, dlatego poczęła się bez grzechu pierworodnego – to od zapowiedzi Jej niepokalanego poczęcia rozpoczyna się tak naprawdę nowa historia zbawienia.

W Ewangelii Dzieciętwa Bożego św. Łukasz opisuje, że ósmego dnia po narodzinach nadawano dziecku imię – w tym przypadku „Jezus", jak zapowiedział to Anioł w czasie Zwiastowania. Towarzyszył temu cielesny znak obrzezania. W 500. rocznicę soboru efeskiego, w 1931 r., Pius XI ustanowił święto Matki Bożej Rodzicielki na 11 października.

Dopiero reforma kalendarza liturgicznego w 1969 r. sprawiła przeniesienie go na pierwszy dzień roku kalendarzowego.

Dzięki uroczystości Matki Bożej Rodzicielki nowy rok zaczynamy z Maryją. Co jeszcze warto od niej zaczynać?

Wszystko powinno się z Nią zaczynać, bo i Ona rozpoczęła epokę zbawienia, Nowego Przymierza. Modlitwa „Pod Twoją obronę", skrót teologii maryjnej, jest najstarszą antyfoną Maryjną, datowaną na IV w. Wszyscy piewcy Najświętszej Marii Panny, jak św. Ludwik Maria Grignion de Montfort czy św. Maksymilian Maria Kolbe, podkreślali, że droga do Jezusa wiedzie przez Maryję. Ona jako pierwsza Go okazała – najpierw pastuszkom, potem Trzem Królom, to samo robi do dziś: wszystkim wskazuje swojego Syna i drogę do Niego.

Jak zwykle wygląda uroczystość Matki Bożej Rodzicielki w sanktuarium maryjnym w Medjugorje, a jak będzie w tym roku?

Wszystkie święta Maryjne w Medjugorje są bardzo uroczyste – celebruje je biskup lub prowincjał franciszkanów, zjeżdżają pielgrzymi z całego świata. Ponieważ 1 stycznia jest jednocześnie Światowym Dniem Pokoju, papieskie orędzie przyjeżdża tu odczytywać nuncjusz apostolski.

Od jesieni do stycznia w Medjugorje jest mały ruch pielgrzymkowy, który nasila się właśnie od święta Matki Bożej Rodzicielki. Przez obostrzenia sanitarne na uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP w 2020 r. dotarli tylko miejscowi wierni, za to licznie. Przybywają głównie po to, by się wyspowiadać, co w miejscu objawień szczególnie oddaje sens przesłania „przez Maryję do Jezusa". Na najbliższe obchody święta Matki Bożej Rodzicielki granice są otwarte, wymagane jednak będzie w Chorwacji, Bośni i Hercegowinie zaświadczenie zdrowia.

W Afryce, gdzie Ksiądz Arcybiskup posługiwał wiele lat, macierzyństwo trzyma się mocno. Czy święto Matki Bożej Rodzicielki obchodzi się tam w sposób szczególny?

W Afryce Matka Boża jest szczególnie czczona, zwłaszcza w Rwandzie – ze względu na objawienia w Kibeho. Zaraz po II wojnie światowej, w latach 50., miejscowy biskup wprowadził nabożeństwo do Matki Bożej Ubogich, nawiązujące do objawień Maryjnych w Banneux w Belgii z 1933 r. Zaadresowane było ono do tych, którzy w wyniku dojścia Hitlera do władzy stracili majątki i życie. Jednak podczas każdego święta Maryjnego czczona jest Ona przede wszystkim jako Boża Rodzicielka.

Czego kobiety mogą się uczyć od Matki Bożej Rodzicielki?

Na to pytanie Jan Paweł II odpowiedział w 1988 r. w liście apostolskim „O godności kobiety". Argumentację dotyczącą kobiecej czci ukazuje w perspektywie najdoskonalszej z kobiet i w ogóle ze wszystkich stworzeń Bożych. Maryja jest modelem kobiety, ponieważ realizowała jednocześnie dziewictwo i macierzyństwo, czyli dwa główne powołania kobiety.

Nie znajdziemy pełniejszej i piękniejszej kobiety niż Maryja, może być Ona wzorem dla wszystkich.

Niektórzy mówią, że kult Maryjny to zła pobożność, dewocja, ale nie znajdziemy pełniejszej i piękniejszej kobiety niż Maryja, dlatego może być ona wzorem dla wszystkich. Szczególnie kobiety powinny głębiej Ją poznać – najlepiej przez tajemnice radosne i bolesne. Doznała Ona ludzkich cierpień w sposób bardziej dojmujący niż zwykli śmiertelnicy, bo większa była Jej świadomość cierpienia i grzechu innych ludzi, dla których Jej Syn oddał życie.

W encyklice „Redemptoris Mater" Jan Paweł II opisywał, jak Maryja, szukając swojej drogi, szła za Jezusem. Gdy Jej 11-letni syn zgubił się w świątyni Jerozolimskiej, była bardzo zaniepokojona, a gdy się odnalazł, odezwała się do Niego z pretensją. Odpowiedział Jej wtedy, że jest nie tylko Jej Synem, ale także Synem Boga, i to w Jego domu jest Jego miejsce.

Czy może Ona czegoś nauczyć także mężczyzn?

Mężczyźni nawet powinni się od Niej uczyć – przede wszystkim tego, jak traktować kobietę. Kobieta jest stworzeniem różnym od mężczyzny, tak jak macierzyństwo przewidziane jest do innych celów niż ojcostwo. Ojcostwo zaczyna się dopiero w procesie wychowania, macierzyństwo towarzyszy nowemu człowiekowi od początków jego istnienia, od najmniejszej komórki. Mężczyzna powinien chronić dziecko w ciele matki jeszcze na tym wczesnym etapie.

Jaki przykład traktowania kobiety w stanie błogosławionym daje św. Józef?

Choć macierzyństwo zawsze wiąże się z trudami, to Maryja jest przykładem szczególnie trudnego macierzyństwa. Potrzebuje wsparcia, którym u jej boku powinien być odpowiedzialny mężczyzna, dający jej bezpieczeństwo, uznanie, zaufanie, podziw. I taki właśnie jest św. Józef.

Lubię patrzeć na chorwacki obrazek sprzed 40 lat, na którym ciężarna Maryja jedzie na osiołku, a idący obok Józef ma bardzo zatroskaną minę. Tytuł obrazu brzmi: „Maryja – nosicielka Życia" – jakąż to odpowiedzialnością obarcza opiekującego się Nią mężczyznę! Można powiedzieć, że ma w tym momencie na głowie cały świat. Choć ciężko mu było pojąć stan błogosławiony Maryi, posłuchał Anioła, a przede wszystkim zaufał Jej samej i ostatecznie nie oddalił. Kobieta, która ma w mężczyźnie oparcie, która jest przez niego zauważana, kochana i podziwiana, jest zdolna do największych poświęceń. Oboje są sobie potrzebni.

O co – w kontekście sporów wokół aborcji eugenicznej – można prosić Matkę Bożą Rodzicielkę?

Trwające w Polsce od 22 października 2020 r. manifestacje noszą znamiona działania złego ducha. Nie ma dla niego groźniejszej istoty niż Najświętsza Maria Panna, która przydeptała głowę węża – tego, który skusił pierwszą kobietę. On przed Maryją ucieka, dlatego Ona jest naszą tarczą.

Należy się modlić, by Maryja ochroniła kobiety – zarówno te, które nie byłyby zdolne zabić swojego dziecka, jak i te, które upominają się o takie „prawo". Z żalem patrzę na poczynania tych ostatnich, inspirowanych przez siły ciemności w atakach na wszystko, co się wyraża w miłości do Boga i do wszystkiego, co Boże, także do człowieka.

Kobiety te domagają się usankcjonowania zbrodni, są ofiarami piekielnej ideologii zaprzeczającej podstawowej roli kobiety, czyli odpowiedzialności za nowe życie. W ich postawie upatruję ogromną rolę mężczyzn, którzy – inaczej niż św. Józef – nie dają kobietom oparcia, ale chcą je traktować instrumentalnie.

Maryja i Józef, którzy przyczynili się do zmiany losów świata i człowieka, nie krzyczeli, nie upominali się o swoje, ale trwali w nadanych im rolach w pokorze i ufności. I o tę pokorę oraz ufność należy się teraz jak najwięcej modlić.

Doroczne największe uliczne jasełka w Polsce pod nazwą Orszak Trzech Króli odbędą się 6 stycznia 2021 r. już po raz trzynasty. Wydarzenie będzie miało jednak zupełnie inną formę.

fot. Paweł Kula/Orszak Trzech Króli

Wzorem mędrców

Anna Murawska

Ze względu na sytuację epidemiologiczną nie odbędą się barwne korowody przechodzące tego dnia ulicami setek miast, a na trasie orszaku nie będą prezentowane ewangeliczne sceny nawiązujące do Bożego Narodzenia. Tłumny śpiew kolęd nie wybrzmi na ulicach z taką siłą, jak zwykle. Mimo to każdy z nas ma szansę przeżyć radośnie Uroczystość Objawienia Pańskiego poprzez uczestnictwo we Mszy św. w swojej parafii, a następnie – w zjednoczeniu z całą orszakową rodziną – pokłonienie się Jezusowi czekającemu na nas we wszystkich stajenkach świata.

fot. Paweł Kula/Orszak Trzech Króli

W zeszłym roku orszak przemaszerował ulicami blisko 900 miast, wzięło w nim udział ponad milion uczestników, a drugie tyle obejrzało transmisję z wydarzenia w Telewizji Polskiej. W tym roku Fundacja „Orszak Trzech Króli" wysłała do 2500 punktów (domów kultury, parafii i lokalnych stowarzyszeń) blisko 700 tys. koron, 300 tys. śpiewników kolędowych i setki tysięcy nalepek, aby rozdane pomagały nam radośnie przeżyć Epifanię mimo wyjątkowych warunków nie pozwalających na uliczne korowody.

Panu dzięki oddawajmy

Przygotowania do tegorocznego orszaku odbywały się przez cały rok i choć trudno było przewidzieć, jaką ostatecznie formę przybierze Orszak Trzech Króli 2021, staraliśmy się zaproponować rodzinom wiele inicjatyw, w które mogą się włączyć.

Jak co roku orszakowi towarzyszą liczne konkursy, wśród nich Konkurs Poetycki na kolejną zwrotkę kolędy „W żłobie leży", Konkurs Plastyczny pod hasłem: „W stajni położony", Ogólnopolski Konkurs Szopek „Pastuszkowie przybywajcie" czy Konkurs Kolędowy „Panu wdzięcznie przygrywajcie" na rodzinne wykonanie kolędy. Konkursy te nawiązują do kolędy „W żłobie leży" powstałej w XVII wieku, której tekst przypisuje się autorstwu ks. Piotra Skargi. Chcemy w tym roku poznać bliżej tę piękną polską kolędę. W zeszłym roku nawiązywaliśmy zarówno hasłem orszaku „Cuda, cuda ogłaszają", jak i tematyką konkursów do kolędy „Dzisiaj w Betlejem". W poprzednich latach do kolędy „Oj, Maluśki" i „Bóg się rodzi". Troską Fundacji „Orszak Trzech Króli" jest między innymi rozpowszechnianie i podtrzymywanie pięknej tradycji śpiewania kolęd.

Tegoroczny internetowy konkurs „Głosuj na Wielbłąda" wyłonił zwycięskie miasto, które wygrało dwuosobowy kostium pluszowego wielbłąda naturalnej wielkości, wykonany przez p. Marzenę Dąbrowską, twórczynię przepięknych kostiumów i rekwizytów do widowisk wystawianych przez amatorski Teatr Biedronka.

Hasłem tegorocznego orszaku są słowa Jana Kochanowskiego zaczerpnięte z Księgi XIII Ksiąg Wtórych „Panu dzięki oddawajmy". Słowami poety pragniemy podziękować Bogu za to, że w Polsce od 2011 r. 6 stycznia, dzięki uchwale Sejmu, jest dniem wolnym od pracy. Epifania jest najstarszym świętem chrześcijańskim, które było kiedyś powiązane z Bożym Narodzeniem. Dopiero w IV wieku te dwie uroczystości zostały rozdzielone. W polskim Kościele Święto Objawienia Pańskiego było wolne od pracy do 1960 r., kiedy władze komunistyczne podjęły decyzję o zniesieniu tego święta. Pierwsze Orszaki Trzech Króli odbywały się w niedziele poprzedzające Epifanię. Jest więc w tym roku okazja do wdzięczności Bogu za możliwość pełnego świętowania Objawienia Pańskiego. Hasło scenariusza ma nas również mo-

bilizować do dziękczynienia za wszystko, co otrzymujemy: życie, wiarę, wolność, rodzinę. Wdzięczność jest piękną cnotą, a ludzie, którzy potrafią być wdzięczni, są szczęśliwsi, bo wszystko, co mają, traktują jako wyjątkowy dar.

Prezydent RP Andrzej Duda wraz z małżonką, którzy w ubiegłych latach uczestniczyli w orszaku w Warszawie oraz w innych miastach Polski, pozdrowili ten wyjątkowy pod względem formy Orszak Trzech Króli 2021, pisząc: „Słowami polskich poetów chcą Państwo podziękować Bożej Opatrzności za wszelkie dobro, którego przez wieki doświadczył nasz naród. Dołączając się do tego dziękczynienia, wyrażamy także wdzięczność za cenną inicjatywę, jaką jest Orszak – za jego świadectwo przywiązania do wartości i tradycji, które po dziś dzień współtworzą naszą polską i europejską tożsamość".

Literacki scenariusz

Orszak Trzech Króli opowiada zawsze tę samą ewangeliczną historię sprzed 2 tys. lat, jednak co roku opowiada ją na nowo. Zeszłoroczny scenariusz prowadził nas słowami kolęd, 2 lata wcześniej wykorzystywaliśmy do scenariusza naukę Ojca Świętego Jana Pawła II. W tym roku chcieliśmy, aby opowieść o wędrowaniu Trzech Mędrców, o Herodzie, który bał się utraty władzy, o gospodzie, która nie przyjęła Jezusa, i o prostych Pasterzach udających się do szopki została wypowiedziana słowami wieszczów narodowych. Scenariusz tegorocznego orszaku nazwaliśmy literackim i zawarliśmy w nim strofy najwybitniejszych polskich poetów. Trzej Królowie opowiedzą nam, jak ujrzeli gwiazdę, poezją Zygmunta Krasińskiego z „Psalmów Przyszłości" oraz wierszami Juliusza Słowackiego i Adama Mickiewicza, z kolei pokłon Nowonarodzonemu wyrażą słowami Jana Kochanowskiego z Pieśni XXV „Czego chcesz od nas Panie za Twe hojne dary?".

Na naszej orszakowej drodze spotykamy gospodę, która rządzi się swoimi prawami. Nie bez powodu na samym wstępie tej sceny usłyszymy Mickiewiczowskie „siedzą, piją, lulki palą" z ballady „Pani Twardowska". Dwór Heroda przedstawi nam swoje rozterki i złości strofami Juliusza Słowackiego z historiozoficznego poematu „Król-Duch", a scena „Walki Dobra ze Złem" wybrzmi fragmentami wersów „Ody do młodości" Adama Mickiewicza. Pasterze opowiedzą historię swojego spotkania z Nowonarodzonym słowami staropolskich kolęd, których autorów niestety nie znamy.

Orszak Trzech Króli jest zjawiskiem wyjątkowym. Tworzą go zwykli ludzie, wolontariusze i całe rodziny.

Wszystkie teksty tegorocznego Orszaku Trzech Króli nawiązują do polskiej poezji. Chcemy ukazać nimi, jak bardzo nasi twórcy żyli wiarą, nie wstydzili się Chrystusa, a swoimi utworami często pragnęli nas, czytelników, zbliżać do Boga. Niestety wielu współczesnych przedstawicieli kultury wstydzi się chrześcijańskich wartości, wyraża pogardę dla ludzi wierzących lub pozwala sobie wręcz na bluźnierstwa. Z tego powodu chcieliśmy w tym roku przypomnieć, jak powinna wyglądać polska kultura.

Ludzie kultury mają za zadanie wynosić odbiorców swojej twórczości na wysokie poziomy intelektualne i duchowe, stawać się prawdziwymi przewodnikami. Tymczasem chcąc być oryginalnymi i przypodobać się kreatorom najnowszych trendów, używają potocznego, a wręcz wulgarnego języka, epatują brzydotą czy opowiadają o fizjologii. Kiedy wulgaryzm pojawia się w formie eksperymentu w dziełach sztuki, natychmiast znajduje swoje odbicie w publicznych wystąpieniach bądź na ulicy. Niektórzy nazywają to górnolotnie procesem przemian w kulturze, a tymczasem jest to zwykła degradacja kultury i kpina z prawdziwych talentów, którymi obdarzył nas Bóg.

Religijnie i kulturalnie

Orszak Trzech Króli jest wydarzeniem nie tylko religijnym, ale i kulturalnym. Przywoływanie polskich autorów czasu renesansu, baroku i romantyzmu ma na celu ukazanie wzorów dla współczesnych twórców i stanowi postulat, aby swój talent wykorzystywali dla obrony wartości, aby prowadzili odbiorców na drogę Prawdy, Dobra i Piękna, bo tylko wtedy ich dzieła mogą uzyskać miano prawdziwej twórczości stanowiącej narodowe bogactwo. Mamy nadzieję, że głos Orszaku Trzech Króli w obronie pięknych, prawdziwych i dobrych dzieł kultury nie zostanie przemilczany.

Orszak Trzech Króli jest zjawiskiem wyjątkowym. Powstał z potrzeby serca rodziców Szkoły „Żagle" Stowarzyszenia „Sternik" i w ciągu jednej dekady rozprzestrzenił się na całą Polskę i dotarł do pięciu kontynentów. Wszędzie tworzą go zwykli ludzie, wolontariusze, amatorzy, całe rodziny. Wszyscy zaangażowani traktują orszak jako wydarzenie ewangelizacyjne, a jednocześnie jako dobrą zabawę w gronie rodzinnym i wśród znajomych. W spontanicznych działaniach powstają stroje, rekwizyty, dekoracje scen, a każdy dzieli się swoim talentem, czasem i siłami, aby rozwijać to piękne dzieło.

Mimo że w tym roku wydarzenie będzie miało zupełnie inny charakter, to jednak każdy z nas w głębi swojego serca, myślami i duchem może wyruszyć do stajenki i poczuć siłę wspólnoty osób, które choć rozproszone i zamknięte w swoich domach, to jednak są połączone pragnieniem, aby wzorem Trzech Królów odnaleźć Chrystusa w żłóbku i przed Nim się pokłonić.

Autorka jest reżyserem i scenarzystką Orszaku Trzech Króli.

fot. Paweł Kula/Orszak Trzech Króli

Marek Jurek

Zaraza nad Rzeczpospolitą

Amerykanie zmieniają prezydenta, Polska zachowała swego u władzy. Przez jakiś czas w tym roku zastanawiano się, czy wybory prezydenckie w ogóle się odbędą, czy nie lepiej – w czasie trwającej zarazy – je przełożyć.

Na wiosnę mówiłem, że warto przemyśleć doświadczenie brytyjskie, gdzie po wybuchu II wojny światowej nie przeprowadzano wyborów przez 5 lat (parlament wybrany w 1935 r. praktycznie obradował przez dwie kadencje), za to powołano gabinet wojenny, w którym lider opozycji objął stanowisko wicepremiera. U nas, ze względu na charakter naszej polityki, było to pewnie niemożliwe. Tym bardziej jednak rząd nic by nic stracił, gdyby wyszedł był z taką inicjatywą. A podzielenie się w czasie kryzysu i zmartwieniami, i sukcesami ma swoje zalety: broni przed nieuchronną demokratyczną tendencją do wykorzystywania kłopotów oponentów, w sytuacji gdy kłopoty te stają się najbardziej palącymi problemami narodu. Takie zaś problemy trzeba rozwiązywać, a nie dyskontować. Wspólne apele o dyscyplinę społeczną byłyby bardziej przekonujące i bardziej skuteczne.

Dobrze natomiast, że odbyła się kampania wyborcza. Pomysł przeprowadzania wyborów praktycznie bez kampanii wyborczej, w środku wiosennego kryzysu z pewnością osłabiłby mandat prezydenta. Odnowiony po normalnej kampanii, w sposób nie budzący wątpliwości, jest pod każdym względem silniejszy, więc również chroni autorytet Rzeczpospolitej.

Natomiast podziały wewnętrzne z pewnością stworzyły dogodną koniunkturę dla rewolucji aborcyjnej, która wybuchła 2 miesiące temu po orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego. Wiosenna dyskusja, lekceważąca zagrożenie epidemiczne, nie wzmacniała potępienia społecznego dla nielegalnych zbiegowisk, ściągających nad nasze miasta covidowe chmury.

Jednak nie sam wybuch demonstracji aborcyjnych był zaskoczeniem, ale bierna reakcja społeczna. Św. Jan Paweł II już ćwierć wieku temu pisał z wielkim realizmem, że „stoimy wobec nadludzkiego, dramatycznego zmagania między złem i dobrem, między śmiercią i życiem, między »kulturą śmierci« i »kulturą życia«. Jesteśmy nie tylko świadkami, ale nieuchronnie zostajemy wciągnięci w tę walkę: wszyscy w niej uczestniczymy i stąd nie możemy uchylić się od obowiązku bezwarunkowego opowiedzenia się po stronie życia" (Evangelium Vitae, 28). To był chyba dostateczny motyw, by nas nie zaskakiwało ani to, że „nieuchronnie zostajemy wciągnięci w tę walkę", ani to, że ona się toczy. Czyż jednak, szczególnie w ciągu 15 lat dzielących nas od śmierci świętego papieża, nie przyzwyczailiśmy się myśleć, że tej walki (przynajmniej u nas) nie ma, że już się skończyła, że właśnie „możemy uchylić się" od niej?

Są poglądy, którym należy i trzeba się przeciwstawić, nawet na ulicach.

Papież przygotowywał nas również na zderzenie poglądów, ucząc, że społeczeństwo ma „obowiązek bronić się przed nadużyciami dokonywanymi w imię sumienia i pod pretekstem wolności" (EV, 71). Są poglądy właśnie, którym należy i trzeba się przeciwstawić, nawet na ulicach. Czas to sobie przypomnieć.

fot. Wikipedia

Bratysława Janowi Pawłowi II

Stolica Słowacji, Bratysława, nadała honorowe obywatelstwo św. Janowi Pawłowi II. Decyzja została podjęta przez miejscową Radę Miasta. Jednocześnie radni odebrali honorowe obywatelstwo sowieckiemu dyktatorowi Józefowi Stalinowi i pierwszemu komunistycznemu prezydentowi Czechosłowacji – Klementowi Gottwaldowi.

Wniosek o nadanie papieżowi Janowi Pawłowi II honorowego obywatelstwa Bratysławy wysunął Jan Figel, prezes zarządu Fundacji Antona Tunega. W liście do burmistrza Bratysławy stwierdził, że Jan Paweł II znacząco przyczynił się do pokoju i przyjaźni między narodami, wzbogacił ludzką wiedzę i przyczynił się do podkreślenia roli Słowacji i Bratysławy w odbudowanej i zjednoczonej Europie. Nadanie honorowego obywatelstwa powinno zatem być wyrazem uznania dla jego wyjątkowego odniesienia do Słowacji i Bratysławy, wyrazem wdzięczności i szacunku dla jego osobowości, a także przynależności do jego spuścizny.

Papież Jan Paweł II był w Słowacji trzy razy: w 1990, 1995 oraz 2003. Zawsze wtedy odwiedzał stolicę kraju, Bratysławę.

Węgrzy Gołębiewskiemu

Arkadiusz Gołębiewski, twórca i dyrektor festiwalu „Niepokorni, Niezłomni, Wyklęci", został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi przez prezydenta Węgier Jánosa Ádera. Odznaczenie 18 grudnia 2020 r. wręczyła węgierska ambasador w Polsce dr Orsolya Zsuzsanna Kovács. Węgrzy docenili w ten sposób wkład Gołębiewskiego w upowszechnianie wiedzy o ich zmaganiach z komunizmem. Uroczystość uświetnił koncert kolęd węgierskich i polskich w wykonaniu Angeliki Górny z zespołem.

fot. xbz

Zajęte ręce

ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski

Papież Franciszek opowiedział piękną bożonarodzeniową legendę. Kiedy narodził się Jezus, pasterze nadbiegali do groty z różnymi darami. Każdy przyniósł to, co miał: jeden owoce swojej pracy, inny coś cennego. Ale kiedy wszyscy nie szczędzili swej hojności, jeden z pasterzy nie miał nic. Był bardzo biedny, nie miał co dać. Podczas gdy wszyscy rywalizowali, przedstawiając swe dary, on wstydliwie stał z boku. W pewnym momencie święty Józef i Matka Boża mieli trudności z przyjęciem wszystkich, licznych darów, a zwłaszcza Maryja, która musiała trzymać Dzieciątko. Kiedy zatem zobaczyła tego pasterza z pustymi rękami, poprosiła go, by podszedł bliżej. I włożyła w jego ręce Dzieciątko Jezus. Ów pasterz, przyjmując Go, zdał sobie sprawę, że otrzymał to, na co nie zasłużył, że ma w swoich rękach największy dar w dziejach. Spojrzał na swoje dłonie, które zawsze zdawały mu się puste: stały się kolebką Boga. Poczuł się miłowany i, przezwyciężając wstyd, zaczął ukazywać innym Jezusa, bo nie mógł zachować dla siebie daru nad darami.

Dobrą rzeczą jest, gdy człowiek walczy z biedą i nędzą, naśladując Jezusa.

Wolne ręce pozwoliły biedakowi przyjąć Jezusa, proste serce – cieszyć się darem. Zwykle człowiek ma zajęte ręce, zaangażowane w różne zadania. Taka też była sytuacja pozostałych pasterzy, którzy przynosili Jezusowi owoc pracy swych rąk. Niezajęte ręce to sytuacja, która może spotkać każdego człowieka. Gdy się to wydarzy, trzeba z pogodą przyjąć ten krzyż. Jednak zatrudnione ręce to rzecz pożądana. Dobrą rzeczą jest, gdy człowiek walczy z biedą i nędzą, naśladując Jezusa.

Ubóstwo szopki Betlejemskiej w żaden sposób nie może być odczytane jako zachęta do obojętności wobec doczesnych zadań. Tajemnica Wcielenia to ponowne zaangażowanie Boga w świat, który stworzył. Ewangelia opowiada nam, jak tłumy pełne entuzjazmu wołały na widok cudów Jezusa: „Dobrze uczynił wszystko" (Mk 7, 37). Wszystko dobrze czynił, wielkie cuda jak drobne, codzienne uczynki, które nikogo nie olśniewały, ale które wykonał Ten, który jest „prawdziwym Bogiem i prawdziwym człowiekiem". Jezus dokładnie spełniał swoje obowiązki podczas 30 lat życia ukrytego w Betlejem, Egipcie i w Nazarecie. Ten długi okres, o którym Ewangelia zaledwie wzmiankuje, może się wydawać pozbawionym znaczenia. Były to jednak intensywne lata pracy i modlitwy. Podczas tych lat Jezus Chrystus prowadził zwyczajne życie, podobne do naszego. Tam, w prostym i nieznanym warsztacie rzemieślniczym, wykonywał wszystko doskonale, tak jak później na oczach tłumów.

Zatrzymaj się na chwilę

Magdalena Wołochowicz

Przed nami Nowy Rok i zupełnie nowy rok 2021. Kto by się spodziewał na początku 2020, jak będzie wyglądał ten właśnie miniony. W sumie nie możemy także dokładnie przewidzieć wydarzeń kolejnego roku. Jedno jest jednak pewne – Bóg jest dobry i wierny. I tak jak obiecuje w Liście do Rzymian – jeśli tylko żyjemy z Nim w przyjaźni, będzie współdziałał z nami we wszystkim ku dobremu (Rz 8, 28).

Przełom roku to dla mnie szczególny czas podsumowań i wdzięczności oraz zapisywania marzeń i planów.

Niedawno wspominałam tu, jak ważna jest postawa bycia wdzięcznym.

Dobrze jest na koniec roku spojrzeć wstecz i zobaczyć, co się dobrego wydarzyło, co z naszych planów i marzeń zostało wykonane/spełnione, zauważyć też, że nawet w trudnych momentach przetrwaliśmy dzięki Bożej pomocy. Spisać to i podziękować Bogu.

Popatrzmy na miniony rok z Bożej perspektywy. Może w związku z epidemią czy innymi niespodziewanymi okolicznościami był kompletnie inny, niż się spodziewaliśmy. Czy mimo to nie był jednak dobry i cenny? Czy nawet jeśli jakieś przedłużające się problemy nie zniknęły, to czy nie było małych zwycięstw?

Zatrzymaj się na chwilę, zauważ dobre rzeczy z minionego roku.

Jestem przekonana, że nawet jeśli było bardzo trudno, zawsze możemy znaleźć jakieś nawet najmniejsze dobre rzeczy, za które możemy być wdzięczni.

Ja dziękuję Bogu m.in. za to, że pomimo epidemii udało mi się mieć bezpieczny urlop z rodziną; że powoli poprawia się moje zdrowie (z którym mam poważne wyzwania); że w ostatnim momencie przed nowymi obostrzeniami udało się zorganizować stacjonarną konferencję dla kobiet „Żyj Pełnią Życia"; że było piękne, ciepłe lato; że miałam wyjątkowo ładne kwiaty na balkonie w tym sezonie; że mogłam zacząć współpracę z niniejszym tygodnikiem – i za wiele, wiele innych rzeczy.

Dwa lata temu na początku roku moja przyjaciółka Justyna wpadła na pomysł pewnego wyzwania. Wyzwania dosłownie na każdy dzień roku: #365DniWdzięczności. Polega na tym, żeby każdego dnia podziękować Panu Bogu za co najmniej jedną rzecz. Można założyć zeszyt, powiesić listę nad łóżkiem lub np. wrzucać karteczki do słoika. Można też zrobić to bardziej publicznie i wstawić zdjęcia/posty na media społecznościowe, a oznaczyć je właśnie #365DniWdzięczności.

Jeśli podejmiemy się takiego wyzwania, na koniec roku zobaczymy, że w tym roku było co najmniej 365 powodów do wdzięczności. Wow!

Zachęcam Cię dziś – zatrzymaj się na chwilę, zauważ dobre rzeczy z minionego roku. Zobacz, że może było o wiele więcej dobrego, niż Ci się wydawało. I wejdź w nowy rok z oczekiwaniem dobra i sercem przepełnionym wdzięcznością. A może przyłączysz się do akcji #365DniWdzięczności?

Tropem gwiazd

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Ewangelia o Narodzeniu Pana Jezusa mówi o Gwieździe Betlejemskiej i o przybyciu Trzech Mędrców, podążających tropem wędrówki gwiazdy. Jak to się ma do negowanej przez Kościół astrologii? Czy tak jak obecność Pana Jezusa na weselu w Kanie Galilejskiej uświęciła instytucję małżeństwa, opis trzech władców ze Wschodu, którzy przecież kierowali się wiedzą z gwiazd, nie powinien wyrażać akceptacji dla astrologii?

To interesujące pytanie. Przedstawionej przez Pana ciekawej i teologicznej analogii nigdzie nie napotkałem. Astrologia krytycznie oceniana była przez Słowo Boże, a potem przez ojców i doktorów Kościoła oraz świętych, którzy tworzyli Magisterium Kościoła. W Biblii astrologia oznaczała „wróżenie z niebios". Chodziło o odkrywanie przyszłości i wiedzy o przeszłości czy teraźniejszości, intelektualnie niedostępnej, poprzez obserwację nieba i praktyki magiczne. Biblia przestrzega przed ciekawością „nauki tajemnej" (por. Kpł 19, 26, Pwt 18, 9. 12. 14). Posiadanie wyrafinowanej wiedzy, niedostępnej ogółowi i niepojętej dla zwykłej nauki, bywało i bywa atrakcyjną pułapką zastawioną przez demony. Charakterystycznym zjawiskiem dla astrologii i wróżbiarstwa jest fakt, że człowiek nie chce z nich

wyjść mimo ostrzeżeń (por. 1 Sm 15, 23). Zapewne diabeł podrzuca astromagom pewne ziarna ciekawej, znanej duchom wiedzy. Biblia pokazuje jednak, że zgłębianie tego rodzaju nauk jest ostatecznie daremne (por. Iz 47, 13-15). Magowie Egiptu czy Chaldei byli słynnymi kapłanami-naukowcami-czarownikami. Jednak Księga Wyjścia i Księga Daniela pokazują, że ich możliwości nie mogły się równać z potęgą Boga (por. Wyj 7, Dn 1, 17-20).

Pokłon Trzech Mędrców ze Wschodu ma bogactwo znaczeń. Pokazuje, że jeśli człowiek uczciwie i pokornie szuka prawdy, to Bóg pozwoli mu ją znaleźć. Przybycie Trzech Króli z odległych stron świata jest też zapowiedzią powszechności Zbawienia. Scena pokłonu nie stanowi jednak akceptacji dla praktyk astrologicznych.

Kościół ceni natomiast astronomię. Astronomia pokazuje, jaki cudowny jest kosmos stworzony przez Boga. „On stworzył Niedźwiedzicę, Oriona, Plejady i Strefy Południa" (Hi 9, 9). Wśród astronomów było zawsze wielu wierzących, podziwiających dzieła Boga. Pan Jezus uczył: „Wygląd nieba umiecie rozpoznawać, a znaków czasu nie możecie?" (Mt 16, 3). Patrząc na świat stworzony, mamy być wrażliwi na zapowiedzi końca świata, aby zachowywać wewnętrzne czuwanie na przyjście Pana. Jednak piękno i ład świata ma nas przede wszystkim prowadzić do zastanowienia nad Jego Stwórcą.

xmarekk@o2.pl
Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

Jan Paweł Wielki

Wielu z nas pamięta pielgrzymki Jana Pawła II do Polski, cytować może, co powiedział w Skoczowie, a co na pl. Zwycięstwa w Warszawie. Tym, którym jest tak bliski, ale i tym, którzy znają go tylko ze zdjęć, gorąco polecam wydaną przez Narodowe Centrum Kultury i Centrum Myśli Jana Pawła II książkę „Jan Paweł II. Miara wielkości człowieka". To zbiór dziewiętnastu esejów wybitnych osobowości, pokazujących św. Jana Pawła II jako głowę Kościoła katolickiego, przywódcę i dyplomatę, twórcę idei, a przede wszystkim człowieka kultury i dialogu. Wśród autorów prof. Stanisław Grygiel, jeden z najbliższych przyjaciół, pisze o św. Janie Pawle II jako swoim mistrzu i nauczycielu, ks. prof. Piotr Mazurkiewicz o papieskich encyklikach, które były przełomem w stosunkach społecznych i gospodarczych świata, ks. dr hab. Robert Skrzypczak o dowartościowaniu świeckich w Kościele w czasie pontyfikatu Jana Pawła II. Ks. prof. Jan Sochoń pomoże nam zrozumieć mistyczne aspekty poezji Karola Wojtyły, a prof. Charles Mercier – fenomen Światowych Dni Młodzieży.

Książka przywołuje nieznane szerzej fakty, daje syntezę w sferze myśli filozoficznej, literackiej, społecznej i ekonomicznej oraz politycznej papieża. Wydana została w ramach obchodów 100. rocznicy urodzin św. Jana Pawła II i jest opatrzona wstępem ministra kultury Piotra Glińskiego./**is**

„Jan Paweł II. Miara wielkości człowieka"
red. Dominika Żukowska-Gardzińska
Narodowe Centrum Kultury
Centrum Myśli Jana Pawła II
Warszawa 2020

Niepokorni

Dla władz komunistycznych przedwojenni prawnicy, którym udało się przeżyć wojnę i rozpocząć pracę w swoim zawodzie, stanowili nie lada problem. Większość z nich bowiem nie wykazywała „należytego stosunku ideowego do nowego ustroju Polski Ludowej".

Jakie były tego konsekwencje, wskazuje w swojej książce Elżbieta Romanowska, historyk młodego pokolenia, która w 2011 roku na UKSW obroniła pracę doktorską na temat prokuratur działających w okresie stalinowskim.

W swojej książce wydanej przez IPN ukazuje, jak działał wymiar sprawiedliwości w latach 1944-1956, jak prawnicy pozostawali w kręgu zainteresowania komunistycznego aparatu represji i na przykładzie kilku z adwokatów ukazuje, jak przebiegały procesy karne przeciwko nim, kończące się nawet wyrokami śmierci. Ciekawy jest poruszony w pracy problem, w jaki sposób już podczas tzw. odwilży władze partyjne zachowywały się wobec winnych zbrodni sądowych. W aneksach unikalne dokumenty sporządzone przez Julię Brystygier, wyjątkowo „zasłużoną" w walce z Kościołem katolickim, charakteryzującą niewygodnych dla władzy przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości.

Niewątpliwie ta książka to próba odkłamania tej mało znanej części historii PRL. Może warta przeczytania także przez tych, którzy tak zdecydowanie bronią starego systemu w sądownictwie./**wś**

Elżbieta Romanowska „Wkrótce już stanę przed innym sądem"
Instytut Pamięci Narodowej
Warszawa 2020, 384 s.

fot. xhz

Proboszcz i kibic

Z ks. **Bogusławem Kowalskim**, proboszczem parafii pw. Nawrócenia św. Pawła Apostoła w Warszawie i kibicem Legii Warszawa, rozmawia Patryk Lubryczyński

Jak zareagował Ksiądz na informację o nominacji na proboszcza parafii Nawrócenia św. Pawła?

Przyjąłem tę wiadomość z wielką radością i satysfakcją, a jednocześnie ze smutkiem, że opuszczam parafię katedralną, ponieważ bardzo kochałem swoich parafian. Nominację odebrałem jako kolejne wyzwanie oraz znak zaufania bp. Romualda Kamińskiego. Jest to największa parafia w diecezji warszawsko-praskiej. Objąłem tę wspólnotę parafialną w bardzo dobrym stanie organizacyjno-administracyjnym i duszpasterskim. Dostrzegam, ile pracy wykonał mój poprzednik, śp. ks. prałat Adam Szkóp, aby parafia funkcjonowała na właściwych torach.

Kibiców wszystkich klubów i dyscyplin sportowych zapraszam na Mszę 9 stycznia o godz. 13.00.

Czym różni się Księdza posługa w tej parafii od poprzedniej?

W parafii pw. Nawrócenia św. Pawła Apostoła jestem skupiony tylko na sprawach parafialnych, a nie na zewnętrznych. Tutaj czuję się w pełni gospodarzem, ponieważ w katedrze warszawsko-praskiej najważniejszym decydentem jest biskup ordynariusz.

Jakie ma Ksiądz nowe pomysły na formację wiernych?

Chciałbym nie zepsuć tego, co było przez kilkadziesiąt lat wypracowane przez moich wielkich poprzedników. Wnieść powiew świeżości wynikający z mojej osobowości, co mam nadzieję przełoży się na posługę kapłańską i proboszczowską w parafii. Wprowadzę praktykowane w poprzednich moich parafiach uroczyste jubileusze małżeńskie w święto Świętej Rodziny. Zależy mi, aby na stałe w Boże Narodzenie dla dzieci po Mszy św. dziecięcej był krojony urodzinowy tort z okazji przyjścia Pana Jezusa na świat. Już w tym roku zmieniłem formę rorat. Dzieci były zapraszane rano, a nie jak do tej pory po południu. Będę starał się przeforsować, aby w przyszłym roku było podobnie. Jestem przekonany, że poranne Msze św. roratnie mają swój sens.

Udaje się godzić Księdzu pracę duszpasterską w parafii z prowadzeniem rekolekcji, przygotowywaniem spotkań dla kibiców?

W parafii są czterej wikariusze, dwóch bardzo zaangażowanych rezydentów. Mój wyjazd na głoszenie rekolekcji nie powoduje wstrząsu personalnego, dzięki pracowitym kapłanom.

Jest Ksiądz wieloletnim kibicem Legii Warszawa. Skąd ta pasja do sportu?

We wczesnym dzieciństwie 6 lat grałem w zespołach młodzieżowych Legii Warszawa w trampkarzach, juniorach i II drużynie wojskowych. Jednak nie przebiłem się do pierwszego składu drużyny. Jako dziecko biegałem na mecze oraz podawałem piłki słynnym piłkarzom. Sentyment pozostał i nie dało się go wymazać. Każdy mężczyzna, bez względu na to jakie wybrał powołanie, ma w zakamarku serca kącik na swoje pasje. Spotykam się w parafii pw. Nawrócenia św. Pawła Apostoła z kibicami Legii Warszawa. Wielu przychodzi w maseczkach klubowych na Mszę św.

W jaki sposób parafia włączy się 9 stycznia w XIII Patriotyczną Pielgrzymkę Kibiców na Jasną Górę?

W tym roku ze względu na sytuację pandemiczną niewielka reprezentacja kibiców będzie obecna na Jasnej Górze. Za każdym razem jest to dzień pojednania i umocnienia oraz wyznania wiary dla wszystkich fanów sportowych, nie tylko piłkarskich. Ogólnopolski kapelan kibiców, ks. Jarosław Wąsowicz SDB z Gdańska, prosił zaangażowanych w ruch kibicowski kapłanów, aby organizować Msze św. 9 stycznia o godz. 13.00 w zastępstwie masowej pielgrzymki. Jest to jeden termin wspólny dla sympatyków sportowych w całej Polsce. Również w parafii pw. Nawrócenia św. Pawła Apostoła będziemy duchowo łączyć się z Częstochową. Planujemy uroczystą Eucharystię i poświęcenie barw klubowych oraz opłatek z zachowaniem norm sanitarnych, aby poczuć wzajemną jedność. Środowisko kibicowskie utożsamia się z Panem Bogiem oraz Kościołem. Już dziś zapraszamy na Mszę św. kibiców wszystkich dyscyplin.

Czy możliwa jest zmiana negatywnego wizerunku kibica w przekazie medialnym?

Jest to bardzo żmudna i trudna praca, ale możliwa. Właśnie dlatego na spotkaniach modlitewnych dla fanów chcemy podkreślać dobro, które czyni środowisko kibicowskie. Dla mediów mainstreamowych atrakcją jest pokazywanie pseudokibiców, którzy robią burdy. To dobrze sprzedaje się medialnie. Natomiast mało mówi się o tym, że kibice oddają krew, opiekują się Domami Dziecka, dowożą żołnierzy Powstania Warszawskiego na mecze i różne imprezy. Są bardzo zaangażowani w czasie narodowych uroczystości patriotycznych. Dlatego nam, kapłanom kibiców z całego kraju, zależy, aby przez wspólnotowe Eucharystie z sympatykami różnych dyscyplin umacniać się w dobrym. Klub sportowy jest małą ojczyzną, co przekłada się na miłość do Ojczyzny przez duże „O", jaką jest Polska. Pamiętam, kiedyś szedłem na mecz na stadion przy ul. Łazienkowskiej. Zauważyłem, jak ojciec ubiera około 5-letniego syna w koszulkę Legii, zakłada mu czapeczkę, daje trąbkę w dłoń, a ten chłopiec patrzy w ojca z niebywałym podziwem. Wtedy tak sobie pomyślałem: „Skoro małe dziecko już wie, co oznaczają barwy klubowe, to jemu łatwiej będzie wytłumaczyć, czym są te narodowe".

W SKRÓCIE

■ **Rocznica bp. Romaniuka.** 16 grudnia minęła 69. rocznica święceń kapłańskich biskupa seniora diecezji warszawsko-praskiej Kazimierza Romaniuka. Hierarcha przyjął święcenia 16 grudnia 1951 r. z rąk kard. Stefana Wyszyńskiego w kościele Najczystszego Serca Maryi w Warszawie.

■ **Miłosierni Samarytanie.** Stowarzyszenie Miłosierdzia przy parafii Świętego Krzyża w Warszawie rozdało 120 świątecznych paczek potrzebującym. W inicjatywie bardzo aktywni byli studenci z Duszpasterstwa Akademickiego Święty Krzyż, a także młodzież z klas ósmych i liceum, zwłaszcza z Zespołu Szkół nr 22 im. Emiliana Konopczyńskiego w Warszawie.

■ **Wieczór Wiary.** W parafii Przemienienia Pańskiego w Radzyminie, w ramach comiesięcznych katechez dla dorosłych i młodzieży, 8 stycznia o godz. 18.30 odbędzie się spotkanie z ks. dr. Markiem Dziewieckim, rekolekcjonistą i psychologiem.

■ **Loretańskie drogowskazy.** Rekolekcje z bibliodramą odbędą się w Loretto w dniach 8-10 stycznia. Szczegóły: www.loretto.pl.

■ **Pomoc dla kombatantów.** W przychodni lekarskiej na warszawskim Mokotowie, przy ul. Litewskiej 11/13, uczestnicy powstania warszawskiego oraz kombatanci mogą umawiać się na wizyty u lekarzy różnych specjalności. Zapisy są możliwe pod numerami telefonów: przychodnia przy ul. Litewskiej 11/13, tel. (22) 622 65 60, Szpital Praski pw. Przemienienia Pańskiego, al. Solidarności 67, tel. (22) 555 11 90 lub (22) 555 13 07.

■ **Zmiany w strefach parkowania.** Od 4 stycznia mieszkańców i kierowców w dzielnicach objętych Strefą Płatnego Parkowania Niestrzeżonego czekają zmiany dotyczące podwyższenia stawki opłaty parkingowej. Strefa będzie obowiązywała w dni powszednie od godz. 8.00 do 20.00 (wcześniej opłaty były pobierane do 18.00).

■ **Słuchowisko na Pradze.** Archiwum Historii Mówionej przedstawiło wyjątkowe słuchowisko dokumentalne „Goool! Czyli sport na Pradze". To historia sportu w prawobrzeżnej Warszawie opowiedziana przez pryzmat zebranych wspomnień mieszkańców i fragmentów sprawozdań z zawodów. Słuchowisko i towarzyszący mu pokaz archiwalnych fotografii opatrzonych cytatami dostępne są na stronie internetowej Muzeum Warszawskiej Pragi: www.muzeumpragi.pl/sport-na-pradze.

■ **Praska ślizgawka.** W Centrum Praskim Koneser na warszawskiej Pradze zostało otwarte dla mieszkańców lodowisko Piruet, czynne codziennie od 10.00 do 22.00. Wstęp na lodowisko oraz wypożyczalnia są bezpłatne dla klientów Centrum po okazaniu paragonu z dnia bieżącego na kwotę minimum 20 zł.

TERAPIA DUCHOWA

fot. https://www.facebook.com/DiecezjaWarszawskoPraska/photos/

Trwa nowenna w intencji osób chorych, ich bliskich oraz personelu medycznego. Mszy św. w kaplicy Szpitala Bródnowskiego 16 grudnia przewodniczył bp Marek Solarczyk. – Wy, którzy każdego dnia i każdej nocy jesteście z chorymi i dla nich, jesteście w tym wielkim dziele uzdrawiania – powiedział biskup. Kolejną Mszę św. nowennową zaplanowano na 23 grudnia w parafii św. Rity z Cascii w Warszawie (pod przewodnictwem bp. Jacka Grzybowskiego), a następną – 30 grudnia w parafii NSPJ w Starej Miłośnie (Eucharystii będzie przewodniczył bp Romuald Kamiński).

SZTAFETA SYNODU MŁODYCH

fot. www.facebook.com

Rejon 2 Synodu Młodych diecezji warszawsko-praskiej (dekanaty tarchomiński i zielonkowski) wyszedł z inicjatywą modlitwy za młodzież i jej sprawy.
Z 18 na 19 grudnia odbyła się 24-godzinna sztafeta czuwania i modlitwy, młodzież i sekretariat rejonowy zorganizowały modlitwę w intencjach opartych na czterech blokach tematycznych „Instrumentum laboris" synodu. Hasło grudniowej sztafety modlitewnej brzmiało: „Zachowujmy jedność Ducha, dzięki więzi, jaką jest pokój" (por. Ef 4, 3).

DLA SAMOTNYCH MATEK

Podopieczni Stowarzyszenia „Wspólnymi Siłami", mieszkający dotychczas w budynku przy ul. Skierdowskiej na warszawskiej Białołęce, ze względu na nakaz rozbiórki budowli musieli opuścić mieszkania. Miasto i dzielnica znalazły nowe lokale ze swojego zasobu oraz pomogły w przeprowadzce. Ostatecznie wszyscy mieszkańcy budynku otrzymali indywidualną propozycję pomocy i z niej skorzystali. Natomiast stowarzyszenie otrzymało od miasta propozycję kontynuacji działalności w innym miejscu Warszawy.

fot. http://www.bialoleka.waw.pl/

EKUMENICZNIE – CHARYTATYWNIE!

„Wczoraj i dziś charytatywnej odpowiedzialności bliźniego w wielokulturowej i wielowyznaniowej Łodzi" to tytuł wykładu, który w ramach jubileuszu stulecia diecezji łódzkiej został wygłoszony w łódzkiej katedrze. – 100 lat diecezji łódzkiej, 30 lat Caritas, która działa po reaktywacji – bo pierwsza diecezjalna Caritas została powołana 88 lat temu – to jest czas, żeby zerknąć na to, co za nami, widząc cały piękny dorobek na polu charytatywnym księży, pastorów, księży prawosławnych oraz Żydów, którzy mieszkali w ówczesnej Łodzi i działali ramię w ramię

fot. ks. Paweł Klys

na rzecz tych, którzy potrzebują pomocy – tłumaczył Tomasz Kopytowski z łódzkiej Caritas. Dziś, z uwagi na pandemię, Caritas poprzez wolontariuszy dociera do potrzebujących indywidualnie, zawieszając działania masowe./**xpk**

fot. Michał Korkuć/Radio Warszawa

NIECHCIANY PLAC

Powstaje plac zabaw przy Dolince Służewskiej w Warszawie, a okoliczni mieszkańcy protestują. Projekt jest realizowany w ramach budżetu obywatelskiego. Wartość inwestycji to ponad milion złotych. Z końcem listopada do parku wjechały koparki, a teren został ogrodzony. Rzeka i park to ewenement przyrodniczy na skalę całej stolicy. Na terenie Dolinki Służewskiej żyje ponad 40 gatunków ptaków, bobry i gryzonie. Zdaniem „Przyjaciół Dolinki" plac zabaw zapełniony dziećmi oraz budowa zakłócą spokój zwierząt.

W SKRÓCIE

- **Warszawska szkoła on-line.** W styczniu miasto uruchamia Warszawską Szkołę Zimową, czyli bezpłatne kursy online z przedmiotów humanistycznych oraz matematyczno-przyrodniczych dla warszawskich uczniów, którzy w przyszłym roku zdają egzaminy ósmoklasisty i maturę. Zapisy ruszyły poprzez elektroniczny system zapisów na stronie www.wcies.edu.pl.
- **Odrestaurują zabytek.** Centrum Kultury Filmowej im. Andrzeja Wajdy i Warszawska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Żoliborz Centralny" podpisały umowę najmu dawnego kina Tęcza przy ul. Suzina 6 w Warszawie. Teraz budynek czeka remont i modernizacja, prowadzone z szacunkiem dla niemal stuletniego już zabytku.
- **Powiadomienia dla mieszkańców.** Warszawski System Powiadomień to bezpłatny system informacyjny prowadzony przez Miejskie Centrum Kontaktu Warszawa 19115. Na bieżąco dostarcza informacji z różnych obszarów życia miasta. Z systemu można skorzystać, subskrybując komunikaty w bezpłatnej aplikacji mobilnej Warszawa 19115 lub zamawiając bezpłatne powiadomienia SMS poprzez zapisanie się na stronie internetowej: www.powiadomienia.um.warszawa.pl.

REKLAMA

W katedrze Świętych Michała Archanioła i Floriana w wigilię IV niedzieli adwentu święcenia biskupie przyjął ks. prał. Jacek Grzybowski, profesor filozofii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Warszawsko-Praskiej, dotychczasowy duszpasterz akademicki „Arki", publicysta i współpracownik tygodnika „Idziemy".

fot. xhz

Bp Jacek Grzybowski w koncelebrze z braćmi w biskupstwie

Sakra na Pradze

Wojciech Świątkiewicz

fot. xhz

Jednym z konsekratorów był bp Romuald Kamiński

Głównym szafarzem święceń był abp Henryk Hoser SAC, w latach 2008-2017 ordynariusz warszawsko-praski, a od 2018 r. wizytator apostolski w Medziugorie. Współkonsekratorami byli: abp Salvatore Pennacchio, nuncjusz papieski w Polsce, oraz bp Romuald Kamiński, ordynariusz warszawsko-praski, którego w posłudze pasterskiej będzie wspierał bp Jacek. We Mszy świętej konsekracyjnej uczestniczyli kard. Kazimierz Nycz, metropolita warszawski, biskup łowicki Andrzej Dziuba, biskup polowy Wojska Polskiego Józef Guzdek, sekretarz Episkopatu Polski bp Artur Miziński, senior z Drohiczyna bp Tadeusz Pikus oraz biskupi pomocniczy Rafał Markowski i Michał Janocha z Warszawy, Wojciech Osial z Łowicza, Józef Wróbel z Lublina, Wiesław Lechowicz z Tarnowa, Mirosław Milewski z Płocka i Marek Solarczyk z Warszawy-Pragi. Wśród celebransów był kapelan prezydenta ks. prał. Zbigniew Kras.

Obecne było rodzeństwo bp. Jacka, przedstawiciele UKSW, gdzie nowy biskup jest wykładowcą, oraz przedstawiciele władz państwowych i samorządowych.

Po odśpiewaniu hymnu do Ducha Świętego odczytana została bulla nominacyjna papieża Franciszka ustanawiająca ks. Jacka biskupem tytularnym Nova i pomocniczym w diecezji warszawsko-praskiej.

Katedra warszawsko-praska przeżywała uroczystość święceń biskupich już po raz

fot. xhz

Podczas modlitwy konsekracyjnej przyszły biskup leży twarzą do ziemi na posadzce katedry

drugi. Dziewięć lat temu święcenia biskupie przyjął tu – również z rąk abp. Henryka Hosera – ks. Marek Solarczyk. Przypomniał o tym w homilii bp Romuald Kamiński, zwracając też uwagę, że w tej świątyni miały miejsce pierwsze na Mazowszu nabożeństwa do Miłosierdzia Bożego oraz że proboszczem był tutaj bł. ks. Ignacy Kłopotowski. – Powołanie ks. prof. Jacka na biskupa pomocniczego w naszej diecezji to znak zapotrzebowania na nowego robotnika w winnicy Pańskiej, to znak, że jest bardzo potrzebny, to znak, że wspólnota diecezjalna jest żywa – podkreślał w homilii bp Kamiński. Zwrócił też uwagę, że znajomość zachodzących procesów społecznych będzie nowemu biskupowi przydatna, aby obok wykładni prawd wiary móc okazywać ludziom ich wielkość wypływającą z faktu bycia dzieckiem Bożym, ich szczególne powołanie do świętości. Zwrócił też uwagę, że Ruch Światło-Życie wniósł w życie bp. Jacka i jego powołanie kapłańskie wiele mocy i światła, a młode pokolenie powinno znaleźć w nim szczególnego przyjaciela.

Po homilii rozpoczęły się obrzędy konsekracyjne. Podczas gdy zebrani po Komunii świętej śpiewali dziękczynne „Te Deum", nowo konsekrowany biskup w asyście konsekratorów przeszedł wzdłuż katedry, udzielając biskupiego prymicyjnego błogosławieństwa.

Następnie życzenia bp. Grzybowskiemu złożyli przedstawiciele Ruchu Światło-Życie, w imieniu duchowieństwa ks. prał. Krzysztof Warchałowski, rektor Seminarium Duchownego w Tarchominie, abp Salvatore Pennacchio, nuncjusz papieski, oraz bp Artur Miziński, który odczytał okolicznościowy list abp. Stanisława Gądeckiego, przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski. Kapelan prezydenta ks. Zbigniew Kras odczytał list prezydenta Andrzeja Dudy.

Na zakończenie Mszy świętej do zgromadzonych w katedrze zwrócił się bp Grzybowski. Podziękował Bogu za Jego łaskę i moc, a także wszystkim ludziom, których spotkał na drodze swojego życia i którym wiele zawdzięcza. Wspomniał zarówno tych, którzy już odeszli do Pana – zwłaszcza swoich rodziców i krewnych – jak i żyjących. Szczególną wdzięczność wyraził prof. Stefanowi Swieżawskiemu, uczestnikowi Soboru Watykańskiego II, od którego nauczył się „pięknej i mądrej linii Kościoła, który nie ma być Kościołem sukcesu, ale Kościołem świadectwa". Podziękował przyjaciołom ze środowiska wołomińskiego, z którego się wywodzi, a także wielu księżom i studentom, z którymi był do tej pory związany. Podziękował biskupom za obecność i modlitwę na jego konsekracji.

Wśród tych, którym dziękował, nie zabrakło ks. Henryka Zielińskiego, redaktora naczelnego tygodnika „Idziemy", z którym – jak podkreślił – współpracuje. – Proszę Was wszystkich o modlitwę i dobrą radę. Chorych i cierpiących pozdrawiam. Proszę pokornie o ofiarowanie cierpienia za Kościół w Polsce. Zapewniam was o mojej modlitwie. Dziękuję wam. Niech Bóg was prowadzi i wam błogosławi – zakończył bp Jacek Grzybowski. Za swoje zawołanie biskupie przyjął słowa „In Te Domine speravi" – Tobie, Panie, zaufałem.

Nowy biskup przyjmuje brzemię głoszenia Ewangelii

fot. xhz

Pierwsze błogosławieństwo nowego biskupa

fot. xhz

Życzenia Nucjusza Apostolskiego w Polsce abp. Salvatore Pennacchio dla nowego biskupa

fot. xhz

Żegnamy kapłana

fot. www.diecezja.waw.pl

Ks. kan. Andrzej Stanisław Dusza zmarł 19 grudnia w Szpitalu Wolskim w Warszawie, mając 73 lata, w 49. roku kapłaństwa.

Urodził się 13 lipca 1947 r. w Warszawie, pochodził z parafii Nawrócenia św. Pawła Apostoła na Grochowie. Święcenia kapłańskie przyjął z rąk kard. Stefana Wyszyńskiego 28 maja 1972 r. Jako wikariusz pracował w parafiach: św. Anny w Długiej Kościelnej, św. Jana Kantego w Legionowie, św. Stanisława BM w Warszawie na Woli oraz św. Aleksandra przy warszawskim placu Trzech Krzyży. Z końcem kwietnia 1989 r. objął jako proboszcz parafię św. Wojciecha BM w Jeruzalu Mińskim (do 1993 r.). Następnie został skierowany do Ostrówka (1992-2001), gdzie posługiwał jako proboszcz parafii NMP Matki Kościoła. W latach 2001-2006 pracował jako proboszcz parafii św. Michała Archanioła w Nowym Dworze Mazowieckim, a w latach 2006-2009 – w parafii Świętej Trójcy w Niegowie. Ostatnią placówką posługi jako proboszcza była parafia Wniebowzięcia NMP w Strachówce (2009-2012).

Potem zamieszkał jako rezydent parafii katedralnej św. Michała Archanioła i św. Floriana Męczennika. Także po oficjalnej przeprowadzce do Diecezjalnego Domu Księży Emerytów w Otwocku w 2017 r. nadal współpracował z duszpasterzami katedry, chętnie włączając się w pracę, na ile pozwalały mu zdrowie i siły. W latach 2012-2016 był jednocześnie kapelanem Szpitala Praskiego pw. Przemienienia Pańskiego oraz SP Klinicznego Szpitala Okulistycznego.

Wrażliwy i serdeczny, żywo zainteresowany był historią i życiem, ceniono go jako spowiednika. Bp Kazimierz Romaniuk w 2002 r. odznaczył ks. Andrzeja Duszę przywilejem rokiety i mantoletu.

fot. Marcin Kloch

Dzwony w Gliniance

Bp Romuald Kamiński 20 grudnia poświęcił w parafii św. Wawrzyńca w Gliniance dwa dzwony: „Św. Jan Paweł II" i „Św. Roch".

W uroczystości udział wzięli przedstawiciele parafian, w strojach ludowych członkowie Koła Gospodyń Wiejskich z Rzakty, Glinianki i Stowarzyszenia Wawrzynioki.

– Dzwony mają ścisły związek z życiem ludu Bożego: ich dźwięk odmierza czas modlitwy, gromadzi lud na sprawowanie czynności liturgicznych, przypomina ważne wydarzenia, które przejmują radością lub bólem tę cząstkę Kościoła albo poszczególnych wiernych – powiedział bp Kamiński w homilii podczas Mszy św.

Uroczyste bicie w dzwony po raz pierwszy zaplanowano na rozpoczęcie pasterki.

Duży dzwon, „Św. Jan Paweł II", waży 260 kg. Jest na nim wizerunek polskiego papieża i napis: „Św. Janie Pawle II, módl się za nami". Na rewersie widnieje herb bp. Romualda Kamińskiego oraz napis: „Wdzięczni Bogu za dar papieża Polaka Jana Pawła II w stulecie jego urodzin. Wierni parafii św. Wawrzyńca w Gliniance oraz fundatorzy a.d. 2020".

Drugi dzwon, „Św. Roch", waży 130 kg. Jest na nim wizerunek św. Rocha i napis: „Św. Rochu, módl się za nami". Na rewersie wyryto herb bp. Marka Solarczyka oraz napis: „Od powietrza, głodu, ognia i wojny, wybaw nas Panie! W roku pandemii COVID-19 oddający się w opiekę Matki Bożej Glinieckiej wierni parafii św. Wawrzyńca w Gliniance i fundatorzy a.d. 2020".

Św. Roch w miejscowej parafii czczony był od pokoleń. Na jego wspomnienie odbywał się obrzęd błogosławieństwa zwierzyny hodowlanej. Wizerunek świętego wisi przy chrzcielnicy, w roku pandemii Roch przyzywany jest ponownie jako patron od zarazy.

Drugi Willmann

W Muzeum Archidiecezji Warszawskiej 21 grudnia otwarto wystawę „Willmann. Opus minor". Zaprezentowano 30 obrazów olejnych oraz rysunki Michaela Willmanna, a także grafiki inspirowane jego twórczością.

Łącznie są to 53 prace ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Narodowego w Warszawie, Biblioteki Narodowej w Warszawie oraz Muzeum Archidiecezji Warszawskiej. Jest to druga część wystawy dzieł Willmanna w Warszawie, obok tej otwartej w dawnej Galerii Porczyńskich przy pl. Bankowym. Ze względu na obostrzenia sanitarne wystawę będzie można oglądać dopiero po 17 stycznia 2021 r.

Większość prezentowanych prac to dzieła o tematyce religijnej, m.in. „Pocałunek Józefa", „Ucieczka do Egiptu", „Rodzina Chrystusa", „Miłosierny Samarytanin", „Ostatnia Wieczerza". Na ekspozycji można też zobaczyć portrety, pejzaże i prace o tematyce mitologicznej. – Jest to wystawa różnorodna zarówno pod względem treści, jak i technik artystycznych – podkreślają jej kuratorzy Marek Pierzchała, kustosz z Muzeum Narodowego

fot. PAP/ Mateusz Marek

we Wrocławiu, i ks. dr Mirosław Nowak, dyrektor Muzeum Archidiecezji Warszawskiej.

Wystawie towarzyszy katalog wydany przez Muzeum Archidiecezji Warszawskiej „Willmann w Warszawie". Zawiera on fotografie prac prezentowanych na obu wystawach, artykuły przybliżające życie i twórczość „śląskiego Apellesa", mapę z lokalizacją dzieł Willmanna w warszawskich świątyniach oraz schemat ich pierwotnego rozmieszczenia w kościele lubiąskiego opactwa cystersów. Po zakończeniu wystaw i powrocie obrazów do kościołów nadal będzie można je tam podziwiać. Dwie warszawskie wystawy Willmanna to pierwsze takie wydarzenie w stolicy, które rzuca nowe światło na twórczość najwybitniejszego śląskiego artysty doby baroku, nazywanego też śląskim Rembrandtem. Patronat medialny nad wydarzeniem sprawuje tygodnik „Idziemy".

fot. http://www.karmelitankibose.warszawa.pl/

Remont u karmelitanek

Kto raz odwiedził klasztor sióstr karmelitanek bosych przy ul. Wolskiej w Warszawie, wie, że to wyjątkowe miejsce. Od kilku miesięcy karmelitanki intensywnie zabiegają o to, by przedwojenne budynki odzyskały dawny urok i mogły bezpiecznie służyć kolejnym siostrom.

Dawny pałacyk Biernackich przy ul. Wolskiej od blisko osiemdziesięciu lat zamieszkują siostry karmelitanki bose. Czasy II wojny światowej nie oszczędziły klasztoru, podobnie jak innych miejsc w stolicy. Dzisiaj XIX-wieczny dworek wymaga gruntownego remontu.

– Obecnie prowadzimy remont zachodniej oficyny. To wolnostojący budynek, nie połączony z resztą kompleksu. Do tej pory w dużej części zostały wykonane prace związane z jego zabezpieczeniem. Najpierw wzmacnialiśmy strop, który groził zawaleniem, a potem rozpoczęliśmy prace na zewnątrz, wymieniono dach, okna i drzwi. Do 15 listopada trzeba było zakończyć prace nad elewacją zewnętrzną, które prowadziłyśmy dzięki dotacji Mazowieckiego Konserwatora Zabytków – opowiada s. Agnieszka.

Przed siostrami jeszcze dużo pracy. W oficynie zachodniej na wymianę czekają m.in. instalacja wodno-kanalizacyjna i grzewcza, instalacja elektryczna, odtworzenie tynków wewnętrznych i prace wykończeniowe. Odnawiany budynek znajduje się poza klauzurą, więc siostry nie mogą bezpośrednio wykorzystać pomieszczeń. Wierzą jednak, że przestrzeń uda się wynająć, a pozyskane w ten sposób środki pozwolą na opłacenie części rachunków i renowację głównej części klasztoru. – Obecnie w klasztorze mieszka dziesięć sióstr. Zgodnie z charyzmatem staramy się mieć jak największy wkład w utrzymanie siebie. Wykonujemy figurki, różańce, szyjemy szkaplerze, ale gdybyśmy opierały się tylko na tym, co same wypracujemy, nie dałybyśmy rady nawet opłacić rachunków. Otrzymujemy naprawdę duże wsparcie od ofiarodawców, za co jesteśmy bardzo wdzięczne – podkreśla karmelitanka.

Dom był odbudowywany tuż po wojnie – w pośpiechu, przy ograniczonych środkach i możliwościach. Część rozwiązań, które miały być tylko prowizorycznym zabezpieczeniem, spełniała swoją funkcję przez długie lata. – Kilka części głównego budynku, w którym mieszkamy, także wymaga remontu, m.in. kaplica – w tym momencie jest urządzona w taki sposób, że część sióstr podczas Mszy św. w ogóle nie widzi ołtarza. Chcemy też lepiej wykorzystać powierzchnię, którą dysponujemy. Remont pozwoli urządzić pracownie, kapitularz i bibliotekę, na które dzisiaj brakuje nam miejsca. Obecnie w budynku jest wiele pomieszczeń przechodnich, co utrudnia realizację naszego charyzmatu i stylu życia opisanego w regule, która przecież zakłada życie i pracę w samotności, w milczeniu – wyjaśnia s. Agnieszka.

Rok pełen niespodzianek

Miniony rok w klasztorze na Woli obfitował w niespodziewane zdarzenia. Czerwcowe ulewy zalały piwnice głównego budynku. Miesiąc później nastąpiła awaria głównej rury doprowadzającej wodę i przez to doszło do uszkodzenia stacji uzdatniania wody. Każdy kran musiał zostać rozkręcony i wyczyszczony, więc naprawa zajęła blisko dwa tygodnie. Następnie okazało się, że w kaplicy pod dachem zamieszkały… szerszenie. Z kolei na jesieni siostry spędziły dwa tygodnie na kwarantannie z powodu koronawirusa.

Budynek klasztoru ucierpiał również podczas Strajku Kobiet – na elewacji pojawiły się wulgarne graffiti. Z pomocą siostrom przyszło Stowarzyszenie Studenci dla Rzeczypospolitej, które zorganizowało i sfinansowało odmalowanie tych fragmentów elewacji, które wcześniej nie były remontowane. Napisy ze świeżo odnowionej elewacji zachodniej pomogła usunąć ekipa, która pracowała przy renowacji. Na początku grudnia na podmurówce klasztornego ogrodzenia pojawiły się strajkowe hasła…

– Mimo wszystko otrzymałyśmy od ludzi duże wsparcie, to był bardzo pozytywny znak.

fot. http://www.karmelitankibose.warszawa.pl/

Jak wesprzeć siostry? Więcej informacji:
www.karmelitankibose.warszawa.pl
www.karmelnawoli.pl

Widzimy, że u części społeczeństwa mentalność się zmienia – staje się coraz mniej chrześcijańska, nastawiona na obiektywne i uniwersalne wartości, a bardziej egocentryczna. Jednak jest jeszcze duża grupa ludzi, dla których nadal liczą się dobro, piękno, Pan Bóg – dopowiada karmelitanka.

Siostry od wszystkiego

Życie we wspólnocie zakonnej wcale nie jest monotonne i pozwala na wszechstronny rozwój. – W karmelu można i trzeba nauczyć się wszystkiego, ponieważ czekają na nas zadania, do których nie zawsze byłyśmy wcześniej przygotowane. Pan Bóg tak pokierował wszystkim, że w klasztorze zajęłam się sprawami ekonomicznymi i remontem, choć z wykształcenia jestem… filologiem francuskim. Wielu rzeczy uczę się na bieżąco – przez rozmowy z pracownikami czy kierownikiem budowy, nabieram w praktyce dużej wprawy – wyjaśnia z uśmiechem s. Agnieszka.

Zakończenie remontu planowane jest na kwiecień 2021 r., pomoże on lepiej funkcjonować wspólnocie w przyszłości, choć s. Agnieszka nie ukrywa, że prace wymagają dużej uwagi i są sporym wyzwaniem. – Zaangażowanie w sprawy zewnętrzne nie jest typowe dla naszego kontemplacyjnego życia. Przed następnym etapem remontu wszystkim siostrom przyda się kilka miesięcy zwykłego karmelitańskiego życia – żartuje.

Agnieszka M. Domańska

fot. http://www.karmelitankibose.warszawa.pl/

Za klasztorną furtą

Mariusz Krzysztofiński (IPN)

W ramach serii wydawniczej Instytutu Pamięci Narodowej Oddziału w Warszawie zatytułowanej „Warszawa Niezłomna" opublikowana została książka Bartłomieja Noszczaka „Za klasztorną furtą. Migawki z życia i działalności jezuitów w Warszawie (1945–1956)".

Autor omówił w niej historię Towarzystwa Jezusowego na świecie z uwzględnieniem historii ich posługiwania w Warszawie (począwszy od 1598 do 1944 r.). Następnie w dwóch obszernych rozdziałach przedstawił działalność i posługę duszpasterską jezuitów w Warszawie, opisując poszczególne domy zakonne, prowadzone przez nich parafie, a także wybrane aspekty życia zakonnego (przez pryzmat m.in. norm życia wspólnotowego, dyscyplinę zakonną, podejmowane zajęcia i rozkład dnia codziennego). Przedmiotem refleksji autora była też działalność misyjna, duszpasterstwo, działalność naukowa i wydawnicza warszawskich jezuitów. Interesującą część publikacji stanowi podrozdział ukazujący Towarzystwo Jezusowe i jego udział w najważniejszych wydarzeniach kościelno-religijnych w Polsce i na świecie w latach 1945–1956.

Trudne realia funkcjonowania zakonu w ramach komunistycznego państwa oddaje rozdział drugi, w którym autor zaprezentował działania aparatu bezpieczeństwa (UB) oraz administracji wyznaniowej wobec warszawskich jezuitów.

Prezentowana książka to istotne dzieło służące poznaniu zarówno historii Warszawy, Towarzystwa Jezusowego, jak i Kościoła w komunistycznej Polsce.

Bartłomiej Noszczak
„Za klasztorną furtą.
Migawki z życia i działalności jezuitów
w Warszawie (1945 – 1956)"
Warszawa 2020, 512 s.

Anatomia spisku

Mirosław Winiarczyk

fot. TVP

Kina są nadal zamknięte, więc omawiam kolejne wydarzenia telewizyjne. Corocznie w dniach poprzedzających dwie grudniowe rocznice: wprowadzenia stanu wojennego w 1981 r. oraz tragicznych wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r., w wielu mediach, m.in. w TVP, pojawia się mnóstwo wspomnień, reportaży, filmów dokumentalnych i przedstawień teatralnych. Do takich pozycji należał premierowy spektakl Teatru Telewizji TVP „Cena władzy". Autorzy zaprezentowali tu w formie fabularnej inscenizacji, stylizowanej na telewizyjny reportaż lub dokument, dramatyczne wydarzenia na szczytach władzy PRL, które doprowadziły w grudniu 1970 r. do tragicznych rozruchów i rozlewu krwi na Wybrzeżu. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na ciemne i niewyraźne zdjęcia, spowodowane zapewne wspomnianym wyżej zamiarem upodobnienia przedstawienia do relacji dokumentalnej. Jednak efekt był taki, że widzowie nie bardzo mogli rozpoznać twarze, a nawet sylwetki poszczególnych postaci, ważnych dla zrozumienia akcji. Istotnym mankamentem okazała się tu także chybiona w większości obsada aktorska. Bohaterami spektaklu są członkowie najwyższych władz MSW i PZPR, którzy w dramatycznych dniach grudniowych, po podpisaniu układu z ówczesną NRF, przeprowadzili spisek mający na celu usunięcie Władysława Gomułki od władzy. W tym celu poprzez aktywizację swojej agentury wywołali zamieszki w Gdańsku i Gdyni, które przerodziły się wkrótce w krwawe zajścia i strzelanie wojska do robotników. W konsekwencji po ustąpieniu Gomułki władzę objął Edward Gierek.

Oglądając nerwowe rozmowy bohaterów, w tym podczas obrad Biura Politycznego, mieliśmy wrażenie, że uczestniczymy w naradach członków amerykańskiej mafii rodem z „Ojca chrzestnego", którzy kombinują, jak pozbyć się swego szefa, to znaczy Władysława Gomułki. Przywódca PZPR został pokazany jako ostatni idiota, prymityw i kretyn, w odróżnieniu od kilku swych adwersarzy, którzy wykazują się przynajmniej inteligencją w przeprowadzeniu spisku. Jednak historyczne relacje i wspomnienia wielu osób znających Gomułkę oraz jego pisemne wspomnienia z lat 70. XX w. świadczą o tym, że I sekretarz wcale nie był taki. Głównymi autorami spisku w spektaklu są, zgodnie z materiałami archiwalnymi, Franciszek Szlachcic i Stanisław Kania, wytrawni spece od bezpieki, którzy torują Gierkowi drogę do władzy. Inni ciągle hamletyzują, jak Mieczysław Moczar, Józef Cyrankiewicz, Józef Tejchma czy najbardziej tajemnicza osoba – generał Wojciech Jaruzelski, który czeka do końca z wydaniem rozkazu użycia siły przez jednostki wojskowe. W tym mglistym i niejasnym obrazie, także jeśli chodzi o rolę Moskwy w spisku, jednoznaczna wydaje się tylko osoba Gomułki jako najgorszego Złego. Nie wiemy jednak które sceny w przedstawieniu autorzy oparli na historycznych źródłach, a które na fantazji. Myślę, że twórcom „Ceny władzy" chodziło przede wszystkim o spostponowanie pamięci o Gomułce, najbardziej złożonej postaci spośród przywódców PRL.

Cena władzy; Teatr Telewizji TVP 1; autorzy sztuki i scenariusza: Robert Miękus, Sławomir Koper; reżyseria: Arkadiusz Biedrzycki; aktorzy: Wojciech Kalarus, Zbigniew Stryj, Rafał Królikowski, Jacek Król, Marcin Bosak, Wojciech Skibiński, Jarosław Boberek i inni; emisja: poniedziałek, 14 grudnia, godz. 21. 00

KONKURS

Wielu rodzicom nie trzeba przedstawiać serii „Święci uśmiechnięci" wydawnictwa św. Wojciech ani też rekomendować ich autorki Elizy Piotrowskiej, której przepełnione humorem i błyskotliwością rymowane historie przemawiają do młodych czytelników. Książka „Święta Królowa Jadwiga" oparta jest na faktach z życia św. Jadwigi Andegaweńskiej i zachęca, by brać z tej bohaterki przykład. Dlaczego król tak bardzo czekał na syna i czemu księżniczka miałaby być gorsza od księcia? Duża czcionka, sugestywne ilustracje i niewielka objętość (48 stron wierszem) zachęcą małych czytelników do samodzielnej lektury!

Wśród czytelników, którzy 4 stycznia między godz. 13 a 13.15 zadzwonią pod nr (22) 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie: **Co uzdrowiona w latach 50. XX w. przez królową Jadwigę Anna Rostafińska-Romiszowska przykładała do chorego ucha?** – rozlosujemy 3 egzemplarze książki „Święta Królowa Jadwiga".

Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 51: W Biblii – oprócz męża Maryi – występuje 10 bohaterów o imieniu Józef. Zwycięzcom gratulujemy!

Dzień Modlitwy i Pomocy Misjom

W świątecznej atmosferze przeżywamy tajemnicę Słowa Wcielonego, które „stało się ciałem i zamieszkało wśród nas” (J 1, 14). Święto Epifanii, które dzisiaj obchodzimy [6 stycznia – przyp. red.] odnosi się do Objawienia się Jezusa – Światłości świata – wszystkim narodom. W Boże Narodzenie świętowaliśmy przyjście Boga na świat w skrytości stajni betlejemskiej, dzisiaj przeżywamy przyjście odwiecznego Słowa Ojca dla zbawienia wszystkich narodów. (…)

Rozważając tajemnicę Objawienia Pańskiego, przeżywamy dziś Dzień Modlitwy i Pomocy Misjom. Wraz z całym Kościołem modlimy się za ludy i narody, które jeszcze nie słyszały o Chrystusie i nie poznały Ewangelii. W nawiązaniu do trzyletniego programu duszpasterskiego obchodzimy ten dzień pod hasłem: „Eucharystia objawieniem miłości”. Uświadamiamy sobie, że w ciągu wieków wielcy Święci nosili w sercu przeogromną miłość do Jezusa Eucharystycznego. (…)

Siostry i Bracia, cieszy nas, że 1883 polskich misjonarzy i misjonarek posługuje w 99 krajach misyjnych. Są obecni w dalekiej Ameryce Łacińskiej i na Karaibach, w Afryce i Azji, a nawet w Oceanii i na zimnej Alasce. Misjonarze nie tylko głoszą Ewangelię i formują wspólnoty wiary, ale także pełnią dzieła miłosierdzia. Udręczonym ubóstwem, chorobami, restrykcjami podczas trwającej pandemii i głodem społecznościom lokalnym niosą nadzieję, pociechę i bezinteresowną pomoc. Udzielają schronienia i wsparcia cierpiącym. By mogli skutecznie służyć ubogim i cierpiącym, potrzebują naszego zaangażowania duchowego i materialnego.

Wszyscy pomagajmy misjom, nie tylko dzisiaj, gdy zgodnie z życzeniem Konferencji Episkopatu Polski we wszystkich parafiach zbierane są ofiary na Krajowy Fundusz Misyjny. Z nich utrzymuje się również Centrum Formacji Misyjnej w Warszawie, przygotowujące misjonarzy do posługi misyjnej. W tym roku przygotowuje się 17 osób: 8 kapłanów diecezjalnych, 2 kapłanów zakonnych, 1 brat zakonny, 1 siostra zakonna i 5 osób świeckich.

Objawienie Pańskie jest patronalnym świętem Papieskiego Dzieła Misyjnego Dzieci, które w tym czasie pandemii łączą się szczególnie w modlitwie. Niektóre z nich, przebrane w stroje symbolizujące pięć kontynentów, staną się nielicznymi kolędnikami misyjnymi, a zebrane ofiary przekażą w tym roku dzieciom masajskim.

Dzisiejszy Orszak Trzech Króli w sytuacji związanej z pandemią COVID-19 też odbędzie się w nowej odsłonie. (…)

Dziękuję wszystkim za solidarność okazaną misjonarzom w tym trudnym czasie pandemii. Dzięki Waszej ofiarności utworzyliśmy fundusz pomocy dla poszkodowanych w dobie koronawirusa. Misjonarzom i misjonarkom trwającym na placówkach misyjnych przekazaliśmy ponad 2,6 mln zł na pomoc żywnościową, lekarstwa oraz zakup środków czystości i maseczek dla najuboższej ludności.

Niech Chrystus, który objawił się narodom pogańskim, dzięki posłudze misyjnej Kościoła dotrze do serc i umysłów tych wszystkich, którzy Go jeszcze nie znają, i objawi im swoją miłość w Eucharystii. Niech napełnia swym błogosławieństwem i radością dobrodziejów misji i obdarza potrzebnymi łaskami.

Z serca błogosławię w Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego

bp Jerzy Mazur SVD
Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Misji

Misje w statystykach

fot. Komisja Misyjna Episkopatu Polski

Na misjach pracuje 1883 polskich misjonarzy – podaje Komisja Episkopatu Polski ds. Misji przed obchodzonym 6 stycznia Dniem Modlitwy i Pomocy Misjom.

Najwięcej polskich misjonarzy pracuje w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach – 756. Krajami, w których jest najwięcej polskich misjonarzy, są: Brazylia (236), Boliwia (120), Argentyna (116), Peru (57) i Paragwaj (39). W Ameryce Łacińskiej i na Karaibach przebywa 165 księży diecezjalnych, 395 zakonników, 177 sióstr zakonnych i 19 osób świeckich.

W Afryce i na Madagaskarze pracuje 726 misjonarzy i misjonarek z Polski. Kraje, w których już od wielu lat przebywa najwięcej polskich misjonarzy, to: Kamerun (113), Zambia (66), Tanzania (56), Madagaskar (47), Republika Południowej Afryki (37), Republika Centralnej Afryki (39) i Rwanda (29). W Afryce i na Madagaskarze przebywa 77 księży diecezjalnych, 288 zakonników, 347 sióstr zakonnych i 14 osób świeckich.

W Azji jest 323 polskich misjonarzy. Już od wielu lat najwięcej polskich misjonarzy pracuje w Kazachstanie (115), na Filipinach (29), w Japonii (28), Uzbekistanie (13) i Tajwanie (15). W Azji przebywa 46 księży diecezjalnych, 142 zakonników, 131 sióstr zakonnych i 4 osoby świeckie.

W Oceanii pracuje 62 misjonarzy. Wszystkie osoby pracują w Papui-Nowej Gwinei. W Oceanii przebywa 11 księży diecezjalnych, 43 zakonników, 7 sióstr zakonnych i 1 osoba świecka.

W Ameryce Północnej jest 16 polskich misjonarzy. Większość osób pracuje w Kanadzie (10), na Alasce (4) i na Bermudach (2). W Ameryce Północnej przebywa 4 księży diecezjalnych, 11 zakonników i 1 osoba świecka.

W szeregach polskich misjonarzy jest 24 biskupów misyjnych: w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach – 11, w Afryce i na Madagaskarze – 6, w Azji – 2, w Oceanii – 3, a także 2 w Ameryce Północnej.

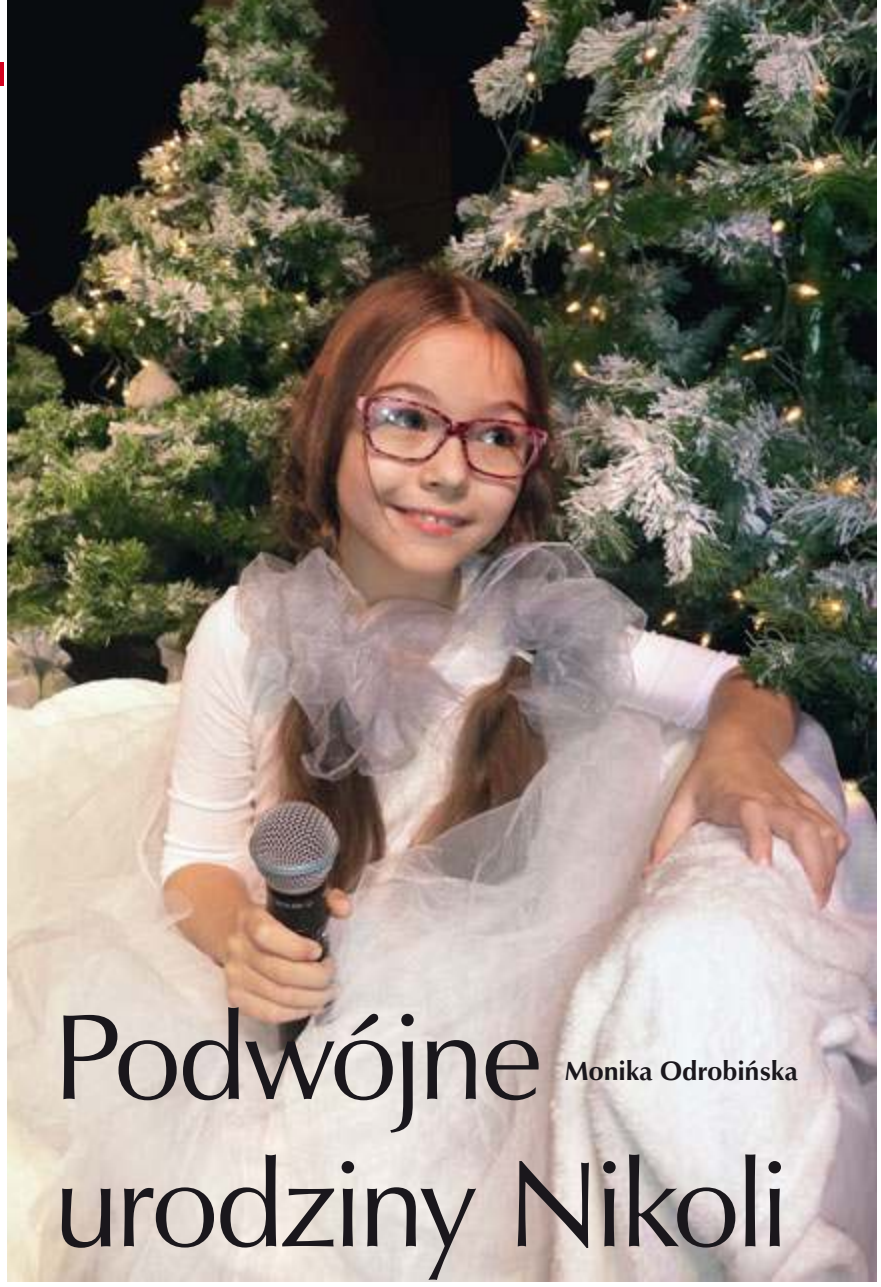

fot. archiwum rodzinne

Podwójne urodziny Nikoli

Monika Odrobińska

Urodzoną z zamartwicą Nikolę uratowali lekarze z łódzkiego szpitala. Dostała tylko 3 punkty w skali Apgar. 12 lat później zaśpiewała w tym samym szpitalu, dziękując za uratowanie życia i umilając czas małym pacjentom.

Na pytanie z piosenki, którą śpiewa: „Gdy ktoś ci mówi, że nie da się", 12-letnia Nikola Stępska odpowiada, że przeszkodą jest samo mówienie „nie da się". – Najważniejsze jest pozytywne podejście – mówi dziewczynka, której nieschodzący z ust uśmiech zdradza optymistyczne podejście do życia. Monika Kuszyńska, wokalistka poruszająca się na wózku, która również zaśpiewała na pikniku dla małych pacjentów łódzkiego szpitala, wróży Nikoli występ w Eurowizji. Kto wie?

Od przedszkola do Fryderyka

Niedowład kończyn kazał Nikoli „zaprzyjaźnić się" z wózkiem. Nie przeszkadza jej to tańczyć, bo i na wózku można, ale przede wszystkim Nikola śpiewa. – To zasługa moich pań z przedszkola – przyznaje. – One podczas rytmiki zauważyły, że ładnie podśpiewuję do kolędy „Jezus Malusieńki". Swoją przygodę ze śpiewaniem zaczęłam od najpopularniejszych kolęd, teraz odkrywam kolejne.

Wśród niezliczonych konkursów i festiwali, w których Nikola uczestniczy od lat, znajduje się konkurs „I ty zostaniesz św. Mikołajem". – Można w nim zaśpiewać dowolną piosenkę, którą chce się okazać komuś wdzięczność – mówi Anna Rybarska, mama Nikoli. – Nikola zawsze „śpiewająco" dziękowała za serce nie tylko nam, rodzicom, ale także paniom z przedszkola, które dawno skończyła, koleżankom i sąsiadkom, bo zawsze na ten konkurs zaprasza hojnie.

W 2019 r. piosenką „Hallelujah" Leonarda Cohena zajęła pierwsze miejsce w kategorii klas 4–6 w Cecyliadzie. – To pierwszy poważny konkurs, zakończony poważną pierwszą nagrodą – przyznaje 12-latka. – Statuetka stoi u mnie na szczególnym miejscu i przypomina, że potrafię śpiewać i rozwijać swoje umiejętności mimo wszystko.

W ubiegłym roku Fryderyka otrzymała płyta „Kiedyś to były święta" Czesława Mozila, w której obok niego oraz Grajków Przyszłości śpiewa także Nikola. – Teledysk do piosenki kręciliśmy w majowym upale w czapkach mikołajowych – śmieje się dziewczynka.

Do Kutna, gdzie mieszka Nikola z rodzicami, co roku przyjeżdża orkiestra z Zielonej Góry i odbywa się koncert finalistów warsztatów zielonogórskiej Fundacji Młodych Artystów. Rok temu zdobyła na nim nagrodę publiczności. – Na warsztaty i koncert zjeżdżają dzieci z całego województwa. Wystąpić w finale to już duży sukces, cóż dopiero spodobać się publiczności! – mówi dumny tata, Ignacy Rybarski.

– W wieku 3 lat Nikola nie chodziła i nie mówiła. Teraz świetnie się uczy w zwykłej szkole, jednym z jej ulubionych przedmiotów jest angielski. Osiągnięcia Nikoli to sukces przede wszystkim jej rodziców – mówi Waldemar Lonkwic, przyjaciel rodziny. – Gdyby jej nie przysposobili, na pewno by tyle nie osiągnęła. By się nią opiekować, Ignacy zrezygnował z pracy, dostosowali dom do jej potrzeb i stali się jej rodziną zastępczą. Na dużych przerwach rodzice pomagają Nikoli zejść z wózka i pospacerować, bo potrzebuje takiej stymulacji.

A po lekcjach: rehabilitacja, ale także rozwijanie zainteresowań: plastycznych, teatralnych, wokalnych. Nikoli trudno zdecydować, czy bardziej chciałaby być kiedyś aktorką dubbingową, piosenkarką czy dziennikarką radiową. – Cieszę się, że mam rodziców w domu – mówi. – Kiedy koleżanki mają kłopot z lekcjami, a ich rodziców nie ma w domu, dzwonią do nas.

Silna babka

Kiedy dwoje dzieci państwa Rybarskich się usamodzielniło, ciocia Anny powiedziała: „Dobrze dzieci wychowaliście, może jeszcze jedno?". W listopadzie 2010 r. zgłosili się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Kutnie, w maju skończyli kursy na rodzinę zastępczą. – Przez 3 miesiące cisza. Nagle w sierpniu telefon – wspomina pani Anna. – Nie wiedzieliśmy, po co nas wezwano, a na miejscu pokazano nam Nikolę.

Miała wtedy 3 latka, od roku przebywała w pogotowiu opiekuńczym. Mimo czterokończynowego porażenia mózgowego dobrze się

rozwijała intelektualnie, więc nie chciano jej oddać do domu opieki. Na dom dziecka mogą liczyć tylko dzieci zdrowe; chorym porzuconym przez rodziców lub osieroconym, jak Nikola, pozostają oddziały szpitalne lub hospicja. Jednak wszędzie tam, podobnie jak w pogotowiu opiekuńczym, czas pobytu jest określony. – Powiedziano nam, że Nikolą interesuje się jakaś rodzina z zagranicy i że u nas miałaby być tylko 3 miesiące – mówi mama. – Decyzję podjęliśmy w 15 minut, a potem… modliliśmy się, żeby tamta rodzina się nie odezwała.

Gdy dziś patrzy się na pogodną twarz Nikoli, trudno uwierzyć w jej trudne początki. – Wyrwana z jednego środowiska musiała odnaleźć się w zupełnie nowym – wspomina Anna Rybarska. – Przez pierwsze tygodnie miałam posiniaczone i poranione ręce, bo Nikola odreagowywała napięcie gryzieniem. Jednak ani chwili nie żałowaliśmy naszej decyzji.

Żadna zagraniczna rodzina się nie odezwała, a po niedługim czasie PCPR nie miał wątpliwości, że Nikola znalazła dla siebie najlepszy dom. – Urodziła się 28 kwietnia, ale jej urodziny świętujemy także 5 września, bo wtedy, gdy trafiła do naszej rodziny, urodziła się dla nas.

Do chrztu podawały ją starsze dzieci państwa Rybarskich. Na zdjęciu z I Komunii Świętej występuje tak, jak sobie wymarzyła – w stroju łowickim. W czasie uroczystej Mszy św. śpiewała psalm, bo na co dzień udziela się w parafialnej scholi.

Kiedy do ślubu szła jej przyrodnia siostra, Nikola była druhną. – Karolina specjalnie miała bardzo długi tren, by nie wkręcił się Nikoli w szprychy wózka, co zresztą i tak się stało – wspomina mama z uśmiechem. – Teraz do ślubu Nikola popędza przyrodniego brata, bo chce mu zaśpiewać „Hallelujah”.

Kiedy Nikola weszła do rodziny Rybarskich, różnica między rodzeństwem wynosiła 20 i 22 lata. Przy rodzicach mieszkał już tylko syn, który bardzo angażował się w opiekę nad Nikolą, córka z kolei – jako psycholog doświadczony w pracy w SOS Wioskach Dziecięcych – podpowiadała, jak postępować z małą buntowniczką. – Dziś rośnie nam pod bokiem mała pani psycholog – mówi Anna Rybarska. – Nikola to silna babka, która zaskakuje nas swoją dojrzałością i potrafi nawet nas, dorosłych, postawić do pionu. Daje nam więcej, niż my jej.

– Ale bez wiary byłoby ciężko – dodaje pan Ignacy. – Kiedy zgodziliśmy się wziąć Nikolę, pani w PCPR krzyknęła: „Ktoś nad nami czuwa!”. Ufamy Bogu i wierzymy, że wciąż będzie nas wspierał. Modlimy się o jak najwięcej sił dla nas i o zdrowie dla niej, jednocześnie nie mamy wątpliwości, że poradzi sobie w życiu dzięki umiejętności nawiązywania i pielęgnowania relacji.

Nikola ma też niezwykły urok i umiejętność przekonywania, a dobro, które otrzymuje, natychmiast rozdziela. Tak było z windą do kościoła i z chodnikiem przed ich domem. – Winda, o którą się postaraliśmy, zastępuje teraz wysokie schody wszystkim, którzy mają kłopot z używaniem ich. A chodnik był strasznie dziurawy – mówi 12-latka. – Ciężko było nim chodzić nie tylko mnie, ale też rodzinom z dziećmi w wózkach i osobom starszym. Jego naprawę zgłosiliśmy jako projekt w budżecie partycypacyjnym i teraz jest remontowany.

Rodzina, która napędza

Między zgłoszeniem a wygraniem projektu było mnóstwo uśmiechów Nikoli, przekonywania mieszkańców balonikami, kolorowankami i ulotkami. Ten sam uśmiech towarzyszy jej na teledysku do piosenki „Pełni życia”, zrealizowanym z zespołem Vinyl i podopiecznymi Fundacji „Dom w Łodzi”.

fot. archiwum rodzinne

„Dom w Łodzi” opiekuje się porzuconymi lub osieroconymi dziećmi z niepełnosprawnościami, organizuje też zajęcia dla dzieci niepełnosprawnych z zewnątrz. Nikola dojeżdża tam z Kutna na rehabilitacje. Jako spełnienie marzenia jednej z podopiecznych fundacji zorganizowano tam kurs tańca na wózkach, do którego zaproszono też Nikolę.

– Nikola to energiczna, otwarta dziewczynka, której wszystko się chce – mówi Marta Libiszowska-Jóźwiak z „Domu w Łodzi”. – O niepełnosprawności mówi odważnie, ale przede wszystkim chce pomagać innym. Budzi zachwyt i dodaje otuchy rówieśnikom. Równie wyjątkowi są jej rodzice. Nawet wśród rodziców pełnosprawnych dzieci niełatwo znaleźć tak zaangażowanych w życie dziecka. Bo komu co tydzień chciałoby się jechać na kurs tańca na wózku godzinę pociągiem, potem tramwajem i jeszcze 2 km piechotą? Kiedy mam gorszy czas, myślę właśnie o ich rodzinie, od razu wraca mi napęd.

Mimo małej mobilności Nikola uczestniczy także w wielu konkursach recytatorskich, mobilizuje do tego zdrowe koleżanki, daje swoją twarz do kalendarza, z którego dochód pozwoli dalej rozwijać się podopiecznym Fundacji „Dom w Łodzi”. – Ja miałam szczęście znaleźć kochającą rodzinę, tamte dzieci nie; cieszę się, że chociaż tak mogę im pomóc – mówi Nikola.

fot. archiwum rodzinne

fot. Tadeusz Łyczakowski

Wdzięczni za dar Serca

o. Robert Więcek SJ

Pierwszy to sto lat od konsekracji świątyni – wotum narodu polskiego Sercu Bożemu za dar niepodległości. Drugi, też setny, odnosi się do 3 czerwca, kiedy to w 1921 r. Episkopat Polski po uroczystej liturgii w bazylice przeszedł w procesji na Mały Rynek i tam wobec 140 tysięcy ludzi poświęcił naszą Ojczyznę Najświętszemu Sercu Pana Jezusa. Było to publiczne wyznanie, by służyć Sercu Bożemu, by wypełniać Boże prawa – święte i nigdy nie wygasłe. Akt poświęcenia opierał się na Modlitwie Pańskiej, w której wołamy o przyjście Jego królowania i mówimy o życiu w Jego imię.

Czy to ma sens?

Rodzi się pytanie, które zadał jeden z wielkich współczesnych myślicieli, kard. Józef Ratzinger – papież Benedykt XVI: Czy nabożeństwo do Serca Jezusa może nam jeszcze coś powiedzieć? Być może znużyła się barokowa otoczka i utraciliśmy to, co zostało odnalezione dzięki kultowi Najświętszego Serca. I jak napisał Ratzinger: „To, co odnaleziono na nowo, było tym, co dawne i najbardziej zasadnicze: człowieczeństwo Boga w Jezusie Chrystusie. Odnaleziono na nowo cielesność człowieka Jezusa. Wszystko to wyraża słowo «Serce», które miało i ma być nie tylko symbolem, lecz zakotwiczeniem ducha w realności ciała… Nabożeństwo to odkryło prostotę Jezusa i związało Kościół na nową z tą Jego prostotą (…). Zapoczątkowało dialog człowieka z samotnością Jezusową i nakłoniło do współcierpienia z Nim”. Cała tajemnica tego kultu mieści się w tym, aby „mieć serce takie jak On”, Serce cierpiące, współcierpiące. Czy to już zatraciliśmy? Czy tego nie potrzebujemy?

Zacytujmy jeszcze jeden tekst związany z kultem Serca Bożego. „Poświęcenie się Bożemu Sercu niesie z sobą również nadzieję lepszej rzeczywistości dla państw, ponieważ ma ono moc odnowienia, względnie umocnienia więzów, łączących z natury społeczności świeckie z Bogiem. Jest to tym ważniejsze, że w ostatnich czasach usiłowano już niejednokrotnie wznieść mur między państwami a Kościołem. W ustroju tych państw i w sposobie ich administrowania nie bierze się w ogóle pod uwagę prawa Bożego i jego świętej powagi”. Autor tego tekstu pisze o próbie wygnania samego Boga z tego świata”. Skutkiem takiego działania jest niestabilność, życie w lęku i ciągłym braku bezpieczeństwa. Wierzący, widząc moc panoszącego się zła, szuka pomocy u Boga. „Któż to jest, jeśli nie Jezus Chrystus, Jednorodzony Syn Boży? Do Niego więc, Tego, który jest Drogą, Prawdą i Życiem, do Jego Serca się udajemy. Wtedy tylko będzie można uleczyć tak wiele ran, przywrócić powagę prawa, zaprowadzić ład i pokój oraz wytrącić broń z ręki ludzkiej, gdy wszyscy chętnie i z uległością przyjmą panowanie Chrystusa, gdy wszelki język uzna, «że Jezus Chrystus jest Panem – ku chwale Boga Ojca»”. Tę analizę przeprowadził papież Leon XIII w encyklice „Annum sacrum”. Jakże pasuje ona do naszych czasów i łączy się z cytowanym tekstem kard. Ratzingera.

Pragniemy więc wykorzystać zbliżający się jubileusz do tego, by na nowo zbliżyć się do tego gorejącego ogniska miłości, by na nowo dać się rozpalić, by ponownie wejść w tajemnice Serca, które jest źródłem nadziei. Tak to podsumował Leon XIII: I oto dzisiaj oczom naszym daje się widzieć inny, ze wszech miar pomyślny znak Boży: „Najświętsze Serce Jezusa, z zatkniętym u góry krzyżem, jaśniejące wśród płomieni najwspanialszym blaskiem. W nim należy złożyć wszelką nadzieję. W nim trzeba szukać i od niego oczekiwać zbawienia wszystkich ludzi”. Dodałbym, że w Nim trzeba szukać prawdziwego człowieczeństwa. W Nim znajdziemy odpowiedź na to, co dzieje się w naszym narodzie.

Od czego zaczynamy?

Minęło sto lat i choć oficjalnie nie ogłoszono Roku Bożego Serca, to myślę, że

fot. Tadeusz Łyczakowski

fot. Tadeusz Łyczakowski

Modlitwa codziennego ofiarowania

Panie Jezu Chryste, Ty poprzez swoje Boskie Serce, bogate w miłosierdzie, wylałeś na świat cały miłość swego Ojca jako uświęcający żar Ducha Przenajświętszego. Racz przyjąć moje modlitwy, prace, radości i cierpienia i złącz je dzisiaj ze swą Ofiarą Krzyża, obecną w tajemnicy Eucharystii – dla zbawienia świata. W jedności z całym Kościołem i Jego Matką, Maryją, przez Jej pośrednictwo, proszę Cię w intencjach, które Ojciec Święty polecił naszym modlitwom. Udziel mi, Panie Jezu, Ducha Świętego do wiernego w dniu dzisiejszym wypełnienia wszystkich dobrych czynów, przygotowanych dla mnie przez Ojca. Przemień mnie i uczyń apostołem Twego serca, bym świadczył w Duchu i Prawdzie, że Bóg jest Miłością. Amen.

w taki właśnie sposób możemy go przeżywać. Rozpoczęliśmy w bazylice w Niedzielę Chrztu Pańskiego, kiedy to stanęliśmy przy ołtarzu Pańskim, aby prosić o łaskę dobrego przygotowania się do jubileuszu i przeżycia go. Dziękując za łaskę chrztu świętego i nurt łask płynących z Serca Bożego, trwamy na ufnej modlitwie. Przed oczyma mamy cudowną mozaikę w prezbiterium, na której widnieje cytat z Ewangelii Mateusza: „Przyjdźcie do Mnie wszyscy, którzy utrudzeni i obciążeni jesteście, a Ja was pokrzepię”. Oto nasza odpowiedź na wołanie Bożego Serca.

Przygotowanie składa się z trzech etapów aktu poświęcenia się Najświętszemu Sercu Pana Jezusa. Pierwszy, nieoficjalny, odbył się w czasie adwentu. Poprzez kazania roratnie uczestnicy zostali doprowadzeni do osobistego poświęcenia się u żłóbka, w którym kontemplowaliśmy Syna Bożego. Wszak wchodzimy w jakże osobistą relację z Panem Jezusem, rozważając tajemnicę Jego otwartego Serca.

Drugi etap to czas Wielkiego Postu – w proponowanych materiałach (do każdej parafii dotarł specjalny zeszyt z ramienia Konferencji Episkopatu Polski) zaproszeni jesteśmy do uczynienia takiegoż aktu poświęcenia w małżeństwach, rodzinach, parafiach i wspólnotach. Wybrana została Niedziela Miłosierdzia jako najbardziej odpowiedni dzień do tegoż aktu. To Miłosierny Jezus z otwartym Sercem jakże jest rad, kiedy powierzamy się Mu, zanurzając w nurcie Bożego Miłosierdzia. W propozycjach znajduje się taki akt. Jednakże zapraszamy, by każde małżeństwo, rodzina czy parafia utworzyły swój własny akt poświęcenia.

Ukoronowaniem całego procesu poświęcenia będzie uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa 11 czerwca 2021 r., kiedy to do bazyliki Serca Bożego w Krakowie przybędzie Episkopat Polski. Na koniec Eucharystii zostanie odnowione poświęcenie umiłowanej Ojczyzny Sercu Pana Jezusa.

Najbliższe sześć miesięcy niech będzie przeniknięte modlitwą wdzięczności za dar Bożego Serca, za łaskę pierwszych piątków miesiąca, za miłość, której doświadczamy w tym nabożeństwie. To także okazja do odnowienia tegoż nabożeństwa w domach i parafiach. Początkiem niech będzie wierność w odmawianiu codziennego aktu poświęcenia. Niech każdy poranek stanie się okazją do tego, by ofiarować Bogu nasze życie, powołanie, rodzinę i świat cały, by zanurzyć się w Sercu Bożym, by z Niego czerpać. Oczywiście, łasce Bożej nie stawiamy granic, w sytuacji, w której się znaleźliśmy, nie sposób nie zachęcać do wiernej lektury słowa Bożego, do uczestnictwa w świętej Eucharystii czy też do adoracji Najświętszego Sakramentu. Modlimy się, by ten jubileusz złączył nas w Sercu Bożym, nas, rozsianych po całej Polsce i nie tylko. Tak jak budowa świątyni wotum złączyła Polaków z całego świata, tak niech nasze przygotowanie złączy nas ze sobą.

Akt poświęcenia całej Ojczyzny Najświętszemu Sercu Pana Jezusa (3 czerwca 1921 r., Kraków)

Nieśmiertelny Królu wieków, rzeczywisty i żywy, pod postacią chleba utajony, Panie nasz, Jezu Chryste! Oto staje u stóp Twoich w osobie swych pasterzy i w osobie pobożnych tych tłumów wierny naród polski, aby w starej królów naszych stolicy obwołać Cię uroczyście najwyższym swym Panem. Przyjąłeś z rąk naszych na widomy znak poddaństwa dźwigniętą z ofiar całej Polski świątynię: prosimy Cię, byś ten kościół w sercu Ojczyzny Sercu Twemu wzniesiony przyjął za tron królewski Twego wśród nas panowania. Wyznajemy bowiem przed niebem i ziemią, że Twego panowania nam potrzeba: wyznajemy publicznie, że Ty jeden, Królu królów, masz do nas święte i nigdy nie wygasłe prawa; wyznajemy za wszystkich, co znać Cię i służyć Ci nie chcą, że tylko pod Twym berłem ratunek dla wskrzeszonej Twą mocą, a tak ciężko skołatanej Ojczyzny. Więc, Panie nasz wszechmocny, racz nie patrzeć na niegodność naszą i nędzę, ale w imię dobroci Serca Twego zstąp do nas miłościwie, pełen łaski i prawdy, by zawładnąć tym ludem, co oddaje Ci się dziś i poświęca. Święć się wśród nas Imię Twoje! Przyjdź do nas słodkie i błogosławione królestwo Twoje! Niech ci, co rządzą, w imię Twoje władzę sprawują; ustawy nasze niech będą świętego prawa Twego odbiciem; wojsko nasze niech pod Twym znakiem strzeże granic Ojczyzny; wiedza niech od Twej prawdy światła zapożycza i Ciebie publicznie niech wyznaje; życie nasze całe, i społeczne, i rodzinne, niech Twym duchem się napoi i na zasadach Twoich się oprze! Usuń spomiędzy nas to wszystko, co prawdzie i łasce Twojej się sprzeciwia, otwórz oczy zaślepionym, ulecz chore serca, obmyj to, co oczyszczenia potrzebuje, weź nas w opiekę przed wrogiem postronnym i przed naszą własną słabością, podbij nas pod świętą władzę Twej miłości, bo jesteśmy i do Ciebie należeć chcemy. Jak niegdyś Polska nasza, jedna z pierwszych, przed słodkim Sercem Twoim upadła w pokłonie, tak dziś oddajemy Ci cały nasz naród w zupełne i niepodzielne władanie, oddajemy Ci i poświęcamy jego miasta i wioski, jego prawa i zwyczaje, jego prace i trudy, jego potrzeby i jego nadzieje. Ufamy Ci i w imię tej ufności podnosimy głos uwielbienia, który niech płynie przez wszystkie ziemie polskie i znajdzie oddźwięk we wszystkich polskich sercach: Chwała niech Ci będzie, Królu wieków i najwyższy Panie naszej Ojczyzny; Tobie moc i panowanie, nam zaś w Twej służbie na doczesne nasze dzieje ratunek, a na wieczność dziedzictwo niebieskiej Twej ojczyzny.

Obraz Świętej Rodziny w sanktuarium w Kaliszu

fot. xhz

Co nas czeka?

Wojciech Świątkiewicz

Rozpoczęty właśnie rok 2021 to przede wszystkim ogłoszony przez papieża Franciszka Rok Świętego Józefa. Kościół w Polsce obchodzić będzie setną rocznicę aktu oddania Polski Najświętszemu Sercu Jezusowemu.

Kult św. Józefa znany jest w Kościele od wieków. Pisał o nim żyjący w V w. św. Hieronim, a pierwszy traktat teologiczno-ascetyczny poświęcił mu w XV w. teolog Jan Gerson. O Oblubieńcu Maryi pisał m.in. św. Bernardyn ze Sieny, a szczególnym kultem otaczała go św. Teresa z Avila, która uczyniła go patronem zreformowanego przez siebie zakonu karmelitańskiego. O ostatnich papieżach, którzy wiele wnieśli w rozwój kultu św. Józefa, napisał już na wstępie swego listu apostolskiego papież Franciszek. Zwrócił uwagę, że bł. Pius IX ogłosił go patronem Kościoła katolickiego, Pius XII – patronem robotników, a św. Jan Paweł II – opiekunem Zbawiciela, poświęcił mu też w 1989 r. adhortację apostolską „Redemptoris custos" o św. Józefie i jego posłannictwie w życiu Chrystusa i Kościoła.

Kult od IV w.

Po raz pierwszy wspomnienie liturgiczne św. Józefa obchodzone było w IV w. w klasztorze św. Saby pod Jerozolimą. Na Zachodzie zaczęło się przyjmować w VIII w. W 1479 r. papież Sykstus IV wprowadził je do brewiarza rzymskiego, a w XVII w. papież Grzegorz XV rozszerzył na cały Kościół. Na początku XIX w. przełożeni generalni 43 zakonów wystąpili do Stolicy Apostolskiej o ustanowienie święta opieki św. Józefa nad całym Kościołem. Pius IX przyczynił się do tej prośby, a Pius X podniósł je do rangi święta pierwszej klasy.

Na świecie zaczęły powstawać ośrodki kultu świętego. Najsłynniejszy z nich znajduje się w Montrealu w Kanadzie, gdzie przed pandemią pielgrzymowało rocznie ok. 1,5 mln wiernych. Miejscowa figura św. Józefa jest ukoronowana koronami papieskimi (1955), co jest zupełną rzadkością. Za swojego patrona uznały św. Józefa takie kraje, jak Kanada, Czechy, Austria, Hiszpania, Portugalia, Meksyk. W Polsce główne sanktuarium św. Józefa od XVII w. znajduje się w Kaliszu i z całą pewnością będzie to jedno z najważniejszych miejsc obchodów Roku św. Józefa w Polsce. Trzeba też pamiętać, że w naszym kraju jest ponad trzysta kościołów noszących wezwanie męża Maryi.

To nie Kalisz jednak był pierwszy w szerzeniu kultu świętego, ale Kraków – już na przełomie XI i XII w. odbywały się w tym królewskim mieście obchody ku czci Józefa. W późniejszych latach nabożeństwa do niego propagowały siostry wizytki i karmelici. Wielkim ośrodkiem kultu była bazylika Najświętszego Serca Jezusowego prowadzona przez jezuitów. Dziś, w okresie pandemii i gdy zagrożenie życia każdego z nas jest duże, warto pamiętać, że św. Józef od wieków czczony jest także jako patron dobrej śmierci.

Zawierzenie Sercu Jezusa

Kraków będzie przeżywał setną rocznicę odnowienia ofiarowania Polski Najświętszemu Sercu Jezusa. Ten uroczysty akt nastąpił na Jasnej Górze 27 lipca 1920 r., trzy tygodnie przed wydarzeniami decydującymi o losach wojny wojny polsko-bolszewickiej. Papież Benedykt XV pisał z tej okazji do Episkopatu Polski: „Nic stosowniejszego nie mogliście podjąć celem naprawienia zła naszych czasów, jak ulegając zachętom papieskim, Ojczyznę Waszą poświęcić Najświętszemu Sercu Jezusowemu i Jego kult święty w narodzie rozszerzać coraz więcej i więcej". Rok później, 29 maja 1921 r., akt ten został odnowiony przez cały episkopat w krakowskiej bazylice Najświętszego Serca Pana Jezusa. Tydzień później, 3 czerwca 1921 r., na

Małym Rynku w Krakowie zgromadziły się tysiące wiernych wraz z biskupami, aby ponownie poświęcić naród polski Sercu Jezusowemu. W obecnym roku setnej rocznicy tego wydarzenia, a zarazem podczas pandemii, będzie dobra okazja, aby ponownie prosić Serce Boże o szczególną opiekę nad naszą Ojczyzną. W 1951 i 1976 r. akt poświęcenia narodu polskiego Najświętszemu Sercu Pana Jezusa został odnowiony z inicjatywy kard. Stefana Wyszyńskiego. W 2011 r. odnowił go ponownie kard. Józef Glemp, a 25 marca 2020 r. – przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski abp Stanisław Gądecki, zawierzając Kościół w Polsce Najświętszemu Sercu Pana Jezusa i Niepokalanemu Sercu Maryi.

Na świętej wieczerzy

W pierwszą niedzielę adwentu, 29 listopada, rozpoczął się nowy rok liturgiczny i duszpasterski pod hasłem „Zgromadzeni na świętej wieczerzy". W ten sposób będzie realizowany drugi etap trzyletniego programu duszpasterskiego dla Kościoła w Polsce poświęconego Eucharystii. W ubiegłym roku był realizowany pod hasłem „Wielka tajemnica wiary", w tym roku będą mu towarzyszyć słowa „Zgromadzeni na świętej wieczerzy", a w następnym – „Posłani w pokoju Chrystusa".

Nowi błogosławieni

Wszystko wskazuje na to, że w tym roku Polska zyska trzech nowych błogosławionych. Na ołtarze zostanie wyniesiony kard. Stefan Wyszyński (1901-1981), wyświęcony jako kapłan dla diecezji włocławskiej, późniejszy biskup lubelski oraz przez wiele lat (1948-1981) arcybiskup metropolita gnieźnieński i warszawski, prymas Polski. Na ołtarze wyniesiony zostanie także ks. Jan Macha (1914-1942), ścięty gilotyną przez niemieckich oprawców w więzieniu w Katowicach. Ich zapowiedziane wcześniej beatyfikacje nie odbyły się z powodu pandemii.

I wreszcie matka Róża Czacka (1876-1961), założycielka franciszkanek służebnic krzyża, niemalże zupełnie nieznana młodszemu pokoleniu, która całe swoje życie poświęciła posłudze niewidomym, sama będąc także niewidoma. Była blisko związana z kard. Stefanem Wyszyńskim przez środowisko w Laskach.

W tym roku przypadają rocznice związane z polskimi świętymi. 7 sierpnia minie 150. rocznica śmierci bł. Edmunda Bojanowskiego, osoby świeckiej, która – co jest rzadkością – założyła Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny. Choć o. Maksymilian Maria Kolbe jest już kanonizowany, to nie sposób nie wspomnieć, że 50 lat temu, 17 października 1971 r., papież św. Paweł VI ogłosił go błogosławionym. W tym roku będzie też obchodzona przypadająca 31 marca 100. rocznica śmierci kandydata na ołtarze o. Wenantego Katarzyńca, 7 września zaś – 90. rocznica śmierci ks. Ignacego Kłopotowskiego, pierwszego błogosławionego diecezji warszawsko-praskiej.

Polskie sanktuaria maryjne obchodzić będą setną rocznicę konsekracji wizerunków maryjnych: w Rudkach koło Sambora obrazu Matki Bożej Bieszczadzkiej i w krakowskiej bazylice Trójcy Przenajświętszej obrazu Matki Bożej Różańcowej. W tym roku przypadnie też 50. rocznica koronacji wizerunku Matki Bożej Pocieszycielki i Pani Ziemi Wieluńskiej, czczonej w kościele Nawiedzenia NMP i św. Michała Archanioła w Wieluniu. Aktu koronacji 11 października 1971 r. dokonali kardynałowie Stefan Wyszyński i Karol Wojtyła.

Gdy wspominamy sanktuaria maryjne, to nie sposób nie wspomnieć, że 30 lat temu, w sierpniu 1991 r., odbyły się na Jasnej Górze – po raz pierwszy w Polsce – Światowe Dni Młodzieży z udziałem wielotysięcznych rzesz młodzieży, także z krajów dawnego Związku Radzieckiego.

W tym roku mija też dwudziesta rocznica ponownej konsekracji (29 listopada 2001) katedry św. Floriana i św. Michała Archanioła w Warszawie, podniesionej do godności bazyliki mniejszej.

Jest to również 70. rocznica bezprawnego aresztowania przez władze komunistyczne bp. Czesława Kaczmarka, ordynariusza kieleckiego, który skazany został na dwanaście lat więzienia. Był – obok abp. Antoniego Baraniaka – najbardziej prześladowanym biskupem w PRL. Mija też 20. rocznica ataku muzułmańskich terrorystów w USA, podczas którego zginęło trzy tysiące osób.

13 grudnia 1981 r. gen. Wojciech Jaruzelski ogłosił stan wojenny, powodując śmierć i cierpienia wielu ludzi. W tym czasie papież Polak bardzo zdecydowanie opowiadał się za jak najszybszym jego zakończeniem i wypuszczeniem osób internowanych bądź skazanych. Również Kościół w Polsce okazywał rodzinom poszkodowanym wszechstronną pomoc. Prymas kard. Józef Glemp nawoływał, aby nie przelewać polskiej krwi.

Kościół w świecie

Jak do tej pory Stolica Apostolska potwierdziła jedną papieską podróż zagraniczną: do Iraku, która przewidziana jest w dniach 5-8 marca br. Papież ma odwiedzić Bagdad, równinę Ur, związaną ze wspomnieniem Abrahama, miasto Irbil, a także Mosul i Qaraqosh na równinie Niniwy. Być może papież w czerwcu odwiedzi Kazachstan, o czym wspomniał w tych dniach ambasador tego państwa przy Stolicy Apostolskiej Alibek Bakajew.

W minionym roku miał się odbyć 52. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny na Węgrzech. Z powodu epidemii zaplanowano go od 5 do 12 września 2021 r. Z pewnością Kościół greckokatolicki i łaciński na Ukrainie obchodzić będzie uroczyście 30. rocznicę reaktywowania przez św. Jana Pawła II hierarchii kościelnej i struktur diecezjalnych obu obrządków na Ukrainie.

Z przypadających rocznic warto wspomnieć także 40. rocznicę zamachu na życie św. Jana Pawła II, której zleceniodawcy do dzisiaj nie zostali wykryci.

Patroni roku

Kilka tygodni temu Sejm RP podjął decyzję o ustanowieniu roku 2021: Cypriana Kamila Norwida, Tadeusza Różewicza, Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Stanisława Lema i kard. Stefana Wyszyńskiego. Świat kultury obchodzić będzie 700. rocznicę śmierci Dante Alighieriego (13 września) i 200. rocznicę urodzin Fiodora Dostojewskiego.

Świątynia w Kaliszu jest głównym ośrodkiem kultu św. Józefa w Polsce

fot. xbz

fot. archiwum

JEZUS – MARYJA – JÓZEF

W życie rodziny chrześcijańskiej wpisana jest wiara. Wiara, która rodzi się, jak mówi Słowo Boże, z tego, co się słyszy – ale także z tego, co się widzi. Bo przecież każde dziecko naśladuje w swoim zachowaniu swoich rodziców, dziadków, opiekunów. Naśladuje w tym, co dobre, ale także w tym, co złe. Jeśli więc w domu jest wiara w Pana Boga, to dziecko tam wychowywane już od dzieciństwa będzie wzrastać w duchu wiary i modlitwy. Nie będzie go dziwić krzyż na ścianie, ksiądz po kolędzie oraz będzie znało podstawowe modlitwy, których nie nauczy się na pamięć na tzw. zaliczenie do I Komunii Świętej, ale nauczy się ze słuchu od głośno modlących się rodziców – klękając z nimi do pacierza.

Tak było i w domu Świętej Rodziny z Nazaretu. Święty Łukasz, który napisał Ewangelię dzieciństwa Jezusa, opisał moment, gdy Maryja i Józef – zgodnie z prawem religijnym – przynoszą Dzieciątko Jezus do świątyni, aby Je przedstawić Panu. Wypełniają prawo, ale także czynią to z potrzeby serca, gdyż chcą swojego Syna przedstawić Bogu, od którego pochodzi życie ludzkie. To wejście do świątyni z Dzieciątkiem nie pozostaje niezauważone. Oto starzec Symeon i prorokini Anna żywo reagują na wejście jednej z rodzin – pewnie wiele różnych rodzin przychodziło w tym dniu do świątyni. Reagują, bo… to właśnie w tym Dzieciątku rozpoznają Tego, o którym księgi pisały, a prorocy prorokowali. Dzieciątko jest Zbawieniem przygotowanym przez Boga dla wszystkich narodów, Światłem na oświecenie pogan, Chwałą ludu Izraela. Widać wyraźnie, że wejście do świątyni to wejście na spotkanie z Bogiem, ale to również wejście w spotkanie z drugim człowiekiem – człowiekiem oczekującym.

Wchodząc do świątyni, wchodzisz na spotkanie z Bogiem, ale i we wspólnotę wiernych, którzy oczekują spotkania ze Stwórcą – Mesjaszem – Bogiem, a poprzez modlitwę oczekują spotkania z drugim człowiekiem. To od Maryi i Józefa możemy się dziś uczyć, że do świątyni mamy przychodzić z naszymi radościami i smutkami. To od Nich możemy się uczyć, że jeśli wypełniamy prawo Boże, otrzymamy Boże błogosławieństwo. To naśladując Ich postępowanie, możemy uczyć się miłości wzajemnej – miłości rodzinnej.

Spotkanie w świątyni kończy powrót do domu – do swojej codzienności. Dziecię zaś rosło i nabierało mocy, napełniając się mądrością, a łaska Boża spoczywała na Nim! I ty, i ja dziś po liturgii wrócimy do swojego domu, ale tacy sami czy inni? Jeśli tak jak Symeon i Anna spotkamy Jezusa, to z pewnością łaska Boża będzie nam towarzyszyć, a radość spotkania z Dzieciątkiem przemieni nie tylko nas, ale przez nas naszą rodzinę i nasz dom! Niech wzorem dla naszych rodzin będzie Święta Rodzina z Nazaretu!

ks. Paweł Kłys

Autor jest rzecznikiem prasowym Kurii Arcybiskupiej w Łodzi

II NIEDZIELA PO NARODZENIU PAŃSKIM

3 stycznia 2021

Czytanie z Księgi Syracydesa
24, 1-2. 8-12
Mądrość wychwala sama siebie, chlubi się pośród swego ludu. Otwiera usta na zgromadzeniu Najwyższego i chlubi się przed Jego potęgą. Wtedy przykazał mi Stwórca wszystkiego, Ten, co mnie stworzył, wyznaczył mi mieszkanie i rzekł: „W Jakubie rozbij namiot i w Izraelu obejmij dziedzictwo!”. Przed wiekami, na samym początku mnie stworzył i już nigdy istnieć nie przestanę. W świętym przybytku, w Jego obecności, zaczęłam pełnić służbę i przez to na Syjonie mocno stanęłam. Podobnie w mieście umiłowanym dał mi odpoczynek, w Jeruzalem jest moja władza. Zapuściłam korzenie w sławnym narodzie, w posiadłości Pana, w Jego dziedzictwie.

Psalm responsoryjny
147B, 12-15. 19-20
Refren: Słowo Wcielone wśród nas zamieszkało.

Chwal, Jeruzalem, Pana,
wysławiaj twego Boga, Syjonie!
Umacnia bowiem zawory bram twoich
i błogosławi synom twoim w tobie.

Zapewnia pokój twoim granicom
i wyborną pszenicą ciebie darzy.
Zsyła na ziemię swe polecenia,
i szybko mknie Jego słowo.

Oznajmił swoje słowo Jakubowi,
Izraelowi ustawy swe i wyroki.
Nie uczynił tego dla innych narodów,
nie oznajmił im swoich wyroków.

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Efezjan
1, 3-6. 15-18

Niech będzie błogosławiony Bóg i Ojciec Pana naszego Jezusa Chrystusa. On napełnił nas wszelkim błogosławieństwem duchowym na wyżynach niebieskich – w Chrystusie. W Nim bowiem wybrał nas przed założeniem świata, abyśmy byli święci i nieskalani przed Jego obliczem.
Z miłości przeznaczył nas dla siebie jako przybranych synów poprzez Jezusa Chrystusa, według postanowienia swej woli, ku chwale majestatu swej łaski, którą obdarzył nas w Umiłowanym.
Przeto i ja, usłyszawszy o waszej wierze w Pana Jezusa i o miłości względem wszystkich świętych, nie zaprzestaję dziękczynienia, wspominając was w moich modlitwach. Proszę w nich, aby Bóg Pana naszego Jezusa Chrystusa, Ojciec chwały, dał wam ducha mądrości i objawienia w głębszym poznaniu Jego samego. Niech da wam światłe oczy serca tak, byście wiedzieli, czym jest nadzieja, do której On wzywa, czym bogactwo chwały Jego dziedzictwa wśród świętych.

Aklamacja przed Ewangelią: Alleluja, alleluja, alleluja.
Chrystus został ogłoszony narodom,
znalazł wiarę w świecie, Jemu chwała na wieki.

Słowa Ewangelii według świętego Jana
1, 1-18
Na początku było Słowo, a Słowo było u Boga, i Bogiem było Słowo. Ono było na początku u Boga.
Wszystko przez Nie się stało, a bez Niego nic się nie stało [z tego], co się stało. W Nim było życie, a życie było światłością ludzi, a światłość w ciemności świeci i ciemność jej nie ogarnęła.
Pojawił się człowiek posłany przez Boga – Jan mu było na imię.

Przyszedł on na świadectwo, aby zaświadczyć o światłości, by wszyscy uwierzyli przez niego. Nie był on światłością, lecz posłanym, aby zaświadczyć o światłości.
Była światłość prawdziwa, która oświeca każdego człowieka, gdy na świat przychodzi. Na świecie było Słowo, a świat stał się przez Nie, lecz świat Go nie poznał. Przyszło do swojej własności, a swoi Go nie przyjęli. Wszystkim tym jednak, którzy Je przyjęli, dało moc, aby się stali dziećmi Bożymi, tym, którzy wierzą w Jego imię – którzy ani z krwi, ani z żądzy ciała, ani z woli męża, ale z Boga się narodzili.
A Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas. I oglądaliśmy Jego chwałę, chwałę, jaką Jednorodzony otrzymuje od Ojca, pełen łaski i prawdy.
Jan daje o Nim świadectwo i głośno woła w słowach: „Ten był, o którym powiedziałem: Ten, który po mnie idzie, przewyższył mnie godnością, gdyż był wcześniej ode mnie". Z Jego pełności wszyscyśmy otrzymali łaskę po łasce. Podczas gdy Prawo zostało dane za pośrednictwem Mojżesza, łaska i prawda przyszły przez Jezusa Chrystusa. Boga nikt nigdy nie widział; ten Jednorodzony Bóg, który jest w łonie Ojca, o Nim pouczył.

Kalendarium liturgiczne

Poniedziałek, 4 stycznia
Czytania mszalne: 1 J 3, 7-10; Ps 98, 1. 7-9; J 1, 35-42

Wtorek, 5 stycznia
Dzień powszedni albo wspomnienie bł. Marceliny Darowskiej, zakonnicy
Czytania mszalne: 1 J 3, 11-21; Ps 100, 2-5; J 1, 43-51

Środa, 6 stycznia
Uroczystość Objawienia Pańskiego
Czytania mszalne: Iz 60, 1-6; Ps 72. 1b-2. 7-8. 10-13; Ef 3, 2-3a. 5-6; Mt 2, 1-12

Czwartek, 7 stycznia
Dzień powszedni albo wspomnienie św. Rajmunda z Penyafort, prezbitera
Czytania mszalne: 1 J 3, 22 – 4, 6; Ps 2, 7-8. 10-12a; Mt 4, 12-17. 23-25

Piątek, 8 stycznia
Czytania mszalne: 1 J 4, 7-10; Ps 72, 1b-4b, 7-8; Mk 6, 34-44

Sobota, 9 stycznia
Czytania mszalne: 1 J 4, 11-18; Ps 72, 1b-2. 10-13; Mk 6, 45-52

fot. PAP/EPA/Giuseppe Lami

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

WAŻNY JEST JEZUS, A NIE KONSUMPCJONIZM

Ileż razy nasze życie jest pełne odkładania na później, także nasze życie duchowe! Wiemy na przykład, że dobrze jest się modlić, ale mówimy „dzisiaj nie mam czasu", „odkładam to na jutro". A potem to jutro odkładamy na jutro (…). Wiemy, że pomaganie innym jest bardzo ważne, ale mówimy „zrobię to jutro". I znów pojawia się ten sam łańcuch „jutro" (…). Dzisiaj, u bram Bożego Narodzenia, Maryja zaprasza nas, aby nie odkładać tego na później, aby powiedzieć „tak". Powinienem się modlić – tak, staram się i modlę się. Powinienem pomóc innym – tak, zastanawiam się, jak to uczynić, i czynię, nie odkładając na później. Każde „tak" kosztuje, ale zawsze mniej, niż kosztowało Maryję to odważne i ochotne „tak", to „niech mi się stanie według słowa twego", które przyniosło nam zbawienie.
Jakie „tak" możemy powiedzieć? W tym trudnym czasie, zamiast narzekać na to, co uniemożliwia nam pandemia, uczyńmy coś dla tych, którzy mają mniej: nie kolejny dar dla nas i naszych przyjaciół, ale dla kogoś potrzebującego, o którym nikt nie myśli! I jeszcze jedna rada: aby Jezus narodził się w nas, przygotujmy serce, udajmy się na modlitwę, nie pozwólmy, by kierował nami konsumpcjonizm. „Muszę kupić prezenty, muszę zrobić to i tamto"… To szaleństwo czynienia mnóstwa rzeczy. Ważny jest Jezus, a nie konsumpcjonizm. Bracia i siostry, konsumpcjonizm zabrał nam Boże Narodzenie. Konsumpcjonizm nie jest betlejemskim żłóbkiem. Jest w nim rzeczywistość, ubóstwo, miłość. Przygotujmy serce podobne do serca Maryi: wolne od zła, gościnne, gotowe na ugoszczenie Boga.

Podczas rozważania przed modlitwą „Anioł Pański" 20 grudnia

MODLITWA WSTAWIENNICZA

Ludzie modlitwy czasami wycofują się ze świata, w tajemnicę swojej izdebki, jak zaleca sam Jezus, ale drzwi ich serca są zawsze szeroko otwarte dla wszystkich. Każdy może zapukać do drzwi człowieka modlitwy i znaleźć w nim współczujące serce, które nikogo nie wyklucza. W ten sposób człowiek modlitwy modli się za cały świat, niosąc na swych ramionach cierpienia, grzechy oraz radości każdego człowieka. Świat idzie naprzód dzięki temu łańcuchowi modlących się ludzi. Kto nie miłuje swojego brata, ten nie modli się na serio. Kiedy osoba wierząca modli się za grzeszników, nikogo nie eliminuje i nie wydaje wyroków potępienia, a jednocześnie uświadamia sobie, że nie różni się zbytnio od osób, za które się modli, gdyż wszyscy jesteśmy dłużnikami przed Bogiem i nie ma nikogo, kto byłby nieskazitelny w Jego oczach.
Modlitwa wstawiennicza szczególnie jest obowiązkiem każdego, kto ponosi odpowiedzialność, to znaczy: rodziców, wychowawców, kapłanów, a także przełożonych wspólnot. Taka modlitwa uczy patrzeć na innego człowieka oczami i sercem Boga, z Jego współczuciem i czułością.

Podczas audiencji generalnej 16 grudnia

Wielu z nas cieszy się, że rok 2020 wreszcie odchodzi. Jaki będzie 2021? Ostrożnie można zakładać, że lepszy.

Powinno być lepiej

Piotr Kościński

Pandemia powinna wreszcie zostać ograniczona (choć jeszcze nie w pełni opanowana), gospodarka powinna nieco „odbić" w górę. Niestety nie oznacza to stabilnego i spokojnego funkcjonowania ani w Europie, ani tym bardziej w targanym konfliktami świecie. Prognozowanie przyszłości jest podobnie trudne, jak przewidywanie pogody. Możemy mieć pewność co do pogody jutro czy za dwa dni, ale za tydzień – już niespecjalnie, a za miesiąc – wcale. W kwestiach społecznych, gospodarczych i politycznych też może zmienić się bardzo wiele, i to niemal z dnia na dzień. Głównym powodem wybuchu w 1969 r. krótkotrwałej wojny między Salwadorem i Hondurasem był… przegrany przez Honduras mecz piłki nożnej podczas eliminacji do mistrzostw świata! Kto z kolei mógł przewidzieć dramatyczne, ogólnoświatowe skutki epidemii dziwnej choroby w chińskim mieście Wuhan?

Eksperci wolą więc kreślić scenariusze ukazujące możliwe kierunki rozwoju sytuacji. Ale na analizę scenariuszy wydarzeń na rok 2021 trzeba by zająć cały numer tygodnika „Idziemy". Przyjrzyjmy się więc tym najbardziej prawdopodobnym.

Koronawirus przyhamuje

Najważniejsza w przyszłym roku jest na pewno sprawa pandemii koronawirusa. Zasadniczo rzecz biorąc, eksperci są zgodni co do jednego. Jak zauważyło pismo „Nature", jest to przekonanie, że COVID-19 pozostanie z nami na zawsze. Nie wiemy, czy w ludziach rozwinie się trwała odporność na ten wirus, czy i jak będzie on mutować oraz – co może jest najważniejsze – jakie decyzje w sprawie walki z pandemią podejmą zarówno rządy poszczególnych krajów, jak i pojedyncze osoby. Chodzi tu zwłaszcza o wybór szczepionki i podjęcie decyzji, czy ją przyjmować.

fot. PAP/EPA/Howard University / Handout

Szczepienia na Uniwersytecie Howarda w Waszyngtonie rozpoczęły największą w dziejach USA (i świata) akcję szczepień ludności.

A szanse na szybkie zaszczepienie się przez większość ludzkości są niejasne. Sekretarz zdrowia USA Alex Azar obiecuje 100 mln dawek do końca stycznia. Wydaje się jednak, że tej obietnicy nie dotrzyma. Mimo to administracja amerykańska twierdzi, że wszyscy chętni powinni zostać zaszczepieni do połowy 2021 r. Akurat tuż przed oddaniem tego numeru tygodnika „Idziemy" do druku w USA zatwierdzony został preparat Pfizera. Wcześniej uczyniła to Wielka Brytania, a oficjalne zaszczepienie pierwszej osoby hucznie świętowano. Rząd brytyjski zakupił na początek 800 tys. dawek szczepionki, ale złożono zamówienia na łącznie 40 mln sztuk, co wystarczy dla 20 mln osób (potrzebne są dwa zastrzyki). To wszystko oznacza, że – podobnie jak Amerykanie – Brytyjczycy w połowie roku powinni być już bezpieczniejsi.

Podobne nadzieje mają rządy i obywatele innych krajów Unii Europejskiej. I nie tylko UE. Władimir Putin obiecuje Rosjanom, że rodzimy preparat Sputnik-V także im zapewni zdrowie. Podobnie kierownictwo Chin, gdzie wyprodukowano CoronaVac (choć przy obecnym poziomie produkcji zaszczepienie wszystkich Chińczyków potrwałoby 10 lat). Pojawiają się jednak dwa kluczowe pytania: czy jednorazowe szczepienie wystarczy na długo i co w biedniejszych krajach, które nie mogą sobie pozwolić na zakup szczepionki? Tak czy inaczej, jest wielka szansa, że wakacje 2021 r. będą dużo bardziej normalne niż te w 2020 r.

Europa w kłopotach

Skoro jest szansa na to, że będziemy zdrowi, jest też nadzieja, że do normalności wróci światowa gospodarka. Dotknięta pandemią światowa gospodarka zacznie się odradzać dopiero po kilku pierwszych miesiącach 2021 r. Powód jest prosty: rok 2020 oznaczał najgłębszą recesję od czasu Wielkiego Kryzysu lat 30. XX wieku.

Dotknięta pandemią gospodarka zacznie się odradzać dopiero po kilku pierwszych miesiącach 2021 r.

W trudnym 2009 r. światowe PKB spadło o 2,1 proc. Obecnie, ze względu na pandemię, w 2020 r. PKB może spaść aż o 3,7 proc.! Oczywiście te suche liczby niewiele mówią. Wskazują jednak, że gospodarka się „zwija". A to oznacza mniejszą produkcję, sprzedaż, zakupy, a w efekcie spadek zatrudnienia, likwidację wielu firm oraz wzrost bezrobocia. Na dokładkę, żeby skutecznie temu przeciwdziałać, rządy wydają ogromne pieniądze – zazwyczaj się zapożyczając lub nawet (co jest jeszcze gorsze) „dodrukowując" gotówkę.

Na 2021 r. przewiduje się jednak wzrost, może nawet o 5–6 proc. Najlepiej wyglądać będzie sytuacja Chin, ale Europa także będzie sobie nieźle radzić. Oczekuje się, że PKB Unii Europejskiej wzrośnie o 4,1 proc. To umiarkowanie dobra wiadomość.

Jednak w Europie tematem numer jeden znów staje się Brexit. Jest jeszcze szansa na porozumienie handlowe UE – Wielka Brytania, ale sytuacja jest bardzo dynamiczna: gdy ten numer tygodnika „Idziemy" oddawaliśmy do druku, nie było jednoznacznego rozstrzygnięcia. Brak umowy spowoduje rozmaite konsekwencje – i to nie tylko gospodarcze. Przede wszystkim dla Brytyjczyków, gdzie wzrosną ceny w sklepach. Pojawią się też kłopoty przy podróżach – potrzebne będą paszporty, ubezpieczenia zdrowotne (nie wystarczą europejskie karty ubezpieczenia zdrowotnego), międzynarodowe prawa jazdy; na lotniskach i w portach mogą pojawić się korki. Być może nie będą mieli dodatkowych problemów żyjący na Wyspach Polacy – a podania o stały pobyt w Zjednoczonym Królestwie złożyło blisko 800 tys. z nich.

Unia Europejska będzie wciąż targana sporami między biedniejszym Południem a bogatszą Północą oraz między państwami większymi i silniejszymi a mniejszymi i słabszymi. Trwać będą dyskusje o potrzebie reformy wewnętrznej, a także o roli strefy euro. W tle będzie agre-

sywna polityka Rosji od wschodu i dalszy napływ uchodźców z południa. Optymistycznie można powiedzieć, że nie powinno to negatywnie wpływać na nasze codzienne życie, gdyż UE boryka się z tym od lat.

Konflikty bez końca

Jak twierdzi Biuro ONZ ds. Koordynacji Spraw Humanitarnych, pandemia COVID-19 przyniosła gigantyczne, negatywne efekty. Wzrosło skrajne ubóstwo i bezrobocie. A konflikty polityczne stały się bardziej intensywne i powodują ogromne straty wśród ludności cywilnej, w nieproporcjonalny sposób dotykając dzieci. Szacuje się, że w ich wyniku aż 51 mln ludzi pozbawionych jest własnego dachu nad głową i żyje w fatalnych warunkach w obozach na terenie swych krajów, a liczba uchodźców znajdujących się zagranicą wynosi 20 mln. Konflikty są głównym czynnikiem powodującym głód aż 77 mln ludzi w 22 krajach.

Z europejskiego punktu widzenia ważnych jest kilka regionów. Nie zanosi się na uregulowanie problemu Donbasu – tam „zimna wojna" regularnie przeradza się w „gorącą". Sporne terytorium między Armenią i Azerbejdżanem, Górski Karabach, też jest jak beczka prochu. Jednak najwięcej zagrożeń widać na Bliskim Wschodzie. Co prawda Izrael jakoś dogaduje się z kolejnymi państwami arabskimi, ale w Syrii trwa wojna domowa, a napięcie na linii Izrael – Iran wcale nie maleje.

W skali świata na pewno systematycznie wzrastać będzie rola Chin. Zapewne objęcie urzędu przez Joego Bidena nieco złagodzi spory pomiędzy Pekinem i Waszyngtonem, ale wcale ich nie zlikwiduje. Dla nas to sprawa pozornie odległa – w istocie jednak wpływa na sytuację na całej kuli ziemskiej.

Reasumując, w 2021 r. powinniśmy mieć łatwiej i lepiej, ale nie cieszmy się nadmiernie. Z koronawirusem może być jak z przysłowiową kozą – gdy zniknie, sytuacja poprawi się, ale wcale nie do końca…

Izabela Pakulska

ACH, TE KAMIENIE

Wiele osób po świętach odczuwa dolegliwości w nadbrzuszu, niestrawność, wzdęcia i bóle brzucha, czasem nawet bardzo silne bóle w prawym podżebrzu. To może być kolka wątrobowa spowodowana kamicą pęcherzyka żółciowego.

Żółć jest wytwarzana w wątrobie, składa się z kwasów tłuszczowych, cholesterolu i lecytyny. Bierze udział w trawieniu pokarmów oraz ich wchłanianiu. Pęcherzyk żółciowy jest miejscem magazynowania żółci. Pod wpływem pokarmów, szczególnie tłustych, dochodzi do obkurczenia pęcherzyka i wydostania się żółci przez przewód żółciowy do dwunastnicy. Czasem żółć w pęcherzyku jest nadmiernie zagęszczona, po pewnym czasie mogą utworzyć się złogi, pojawia się kamica. Jeśli kamień utrudnia wydostawanie się żółci, pojawiają się dolegliwości.

Kamica pęcherzyka żółciowego występuje częściej u kobiet. Nadwaga, cukrzyca, wysoki poziom trójglicerydów we krwi, stosowanie estrogenów (jako antykoncepcja lub hormonalna terapia zastępcza) to czynniki sprzyjające powstawaniu kamicy. Istnieje także rodzinna skłonność do występowania tej choroby.

U wielu osób kamica jest rozpoznawana przypadkowo, przy okazji wykonywania badania USG jamy brzusznej, może nie dawać żadnych dolegliwości. Jednak część pacjentów po zjedzeniu ciężkostrawnych tłustych, smażonych potraw odczuwa bóle pod prawym łukiem żebrowym. Często dolegliwościom towarzyszy zgaga, wzdęcie brzucha. U niektórych pacjentów może pojawić się kolka wątrobowa. Ból jest wówczas bardzo silny, może promieniować pod prawą łopatkę. Dolegliwościom towarzyszą często nudności i wymioty.

Kamica pęcherzyka żółciowego występuje częściej u kobiet.

U większości osób ból ustępuje po przyjęciu leków przeciwbólowych i rozkurczowych. Jeśli dolegliwości trwają ponad 5 godzin, pojawia się gorączka, prawdopodobnie doszło do zapalenia pęcherzyka żółciowego. Konieczna jest interwencja lekarza. Po pewnym czasie może wystąpić żółtaczka. Jest to żółtaczka mechaniczna. Pęcherzyk pod wpływem pokarmu kurczy się, żółć chce się wydostać, ale złóg blokuje ujście. Pojawia się ból. Barwniki żółciowe nie mogą przez dwunastnicę dostać się do przewodu pokarmowego, dostają się do krwi. Skóra i twardówki oczu stają się żółte. Typowe jest jasne zabarwienie stolca. Jeśli dolegliwości trwają dłużej, dochodzi do zapalenia pęcherzyka żółciowego, jeśli pęknie – dojdzie do zapalenia otrzewnej. To już stan zagrażający życiu.

Żółć wytwarzana jest w wątrobie i do pęcherzyka żółciowego dostaje się przewodami wewnątrzwątrobowymi, z pęcherzyka do dwunastnicy – drogami żółciowymi zewnątrzwątrobowymi. Złogi mogą pojawiać się także w tych przewodach, jednak znacznie rzadziej niż w pęcherzyku.

Do rozpoznania kamicy pęcherzyka wystarczy wykonanie badania USG. Złogi wielkości 3 mm są już widoczne. To badanie jest bezpieczne, można wykonywać je wielokrotnie.

Inne badania, takie jak ultrasonografia endoskopowa (EUS) czy rezonans magnetyczny (MR), wykonuje się, gdy mimo typowych dolegliwości nie stwierdzono kamicy w pęcherzyku. W przypadku stwierdzenia kamicy w przewodach żółciowych wykonuje się badanie EPCW (endoskopowa cholangiopankreatografia wsteczna) z usunięciem złogów.

Radykalną metodą leczenia kamicy pęcherzyka żółciowego jest cholecystectomia, czyli usunięcie pęcherzyka. Operację wykonuje się obecnie najczęściej laparoskopowo.

Jednak samo stwierdzenie kamicy nie jest wskazaniem do operacji. Wskazaniem są częste dolegliwości czy kolka wątrobowa. Usunięcie pęcherzyka zawierającego złogi należy rozważyć u pacjenta po zapaleniu trzustki lub z chorobą wrzodową. Pęcherzyk porcelanowy (czyli taki, którego ściana jest wysycona solami wapnia) oraz polipy w pęcherzyku (szczególnie duże – ponad 1 cm) i złogi zwiększają możliwość rozwinięcia się nowotworu złośliwego pęcherzyka. U takich pacjentów także wskazana jest operacja.

Autorka jest lekarzem

Przesłanie kard. Wyszyńskiego

dr hab. Tomasz Korpysz

Rok 2020 zakończyłem w tej rubryce świątecznymi cytatami z tekstów jednego z patronów minionego roku, czyli św. Jana Pawła II. Rozpoczynający się rok 2021 został przez Sejm i Senat ustanowiony m.in. Rokiem Kardynała Stefana Wyszyńskiego (w związku ze 120. rocznicą urodzin i 40. rocznicą śmierci), więc w pierwszym tegorocznym odcinku przypomnę noworoczną notatkę z „zapisków więziennych" kardynała, datowaną na 1 stycznia 1954 r. Przetrzymywany wówczas w Stoczku hierarcha pisał:

„*In vinculis Christi – pro Ecclesia*. Jakkolwiek mój rok zaczął się z pierwszą niedzielą Adwentu i wszystkie moje wewnętrze przeżycia wiążą się z tą datą, to jednak – żyjąc na tej ziemi i z jej pomocą dochodząc do Boga – pragnę, by wszystko doczesne, co w tej drodze mi towarzyszy, było uświęcone w specjalny sposób. I dlatego rozpoczynam ten rok, tak dla mnie błogosławiony, w imię Pańskie. Wszak uroczystość Nowego Roku łączy się w Kościele z nadaniem Dzieciątku Bożemu imienia Jezus.

Od rana oddaję wszystko, co mnie w tym roku spotkać może, Matce mojej, Niepokalanej Pani Jasnogórskiej. Pragnę, aby i nadal mnie prowadziła, jak to czyni od mego dzieciństwa. Pragnę, by Jej Oblicze, widniejące na tarczy mego prymasowskiego herbu, nigdy nie straciło swych radosnych świateł, by odbierało cześć należną i przez moje czyny, i przez cierpienia, i przez modlitwy. Odmawiam akt oddania się całkowitego przez Jej ręce przeczyste w niewolę Jej Synowi, którego piastuję na swoich ramionach. Mój Jezus jest jeszcze maleńki. Ale pragnę, by rósł tak, jak ja muszę się umniejszać.

Pragnę zachować *treuga Dei* ze wszystkimi. Odnawiam najlepsze swoje uczucia dla wszystkich ludzi. Dla tych, co mnie teraz otaczają najbliżej. I dla tych dalekich, którym się wydaje, że decydują o moich losach, które są całkowicie w rękach mego Ojca Niebieskiego. Do nikogo nie mam w sercu niechęci, nienawiści czy ducha odwetu. Pragnę się bronić przed tymi uczuciami całym wysiłkiem woli z pomocą łaski Bożej.

Dopiero z takim usposobieniem i z takim uczuciem mam prawo żyć. Bo tylko wtedy życie moje będzie budowało Królestwo Boże na ziemi.

Łączę najlepsze uczucia swoje z Owczarnią Gnieźnieńską i Warszawską – zleconymi mej pieczy Chrystusa. Nie mogę im służyć bezpośrednio i dlatego oddaję je szczególnej pieczy Matki Bożej, by czuwała nad nimi i pozwoliła im dźwigać krzyż swego sieroctwa godnie, lepiej nawet, niż przy mojej najbliższej współpracy.

Ale mogę służyć owczarniom moim modlitwą i cierpieniem, i to chcę uczynić. Dlatego składam w ręce Maryi wszystkie modlitwy całego roku i pragnę, aby z nich jak najwięcej przypadło w udziale moim Księżom Biskupom Sufraganom, wszystkim Kapitułom, Kuriom Archidiecezjalnym, Seminariom Duchownym, całemu Duchowieństwu obydwu archidiecezji, wszystkim Wiernym – pieczy mej zleconym. Codzienna moja modlitwa – za nich".

W roku, którego patronem jest kard. Stefan Wyszyński, w oczekiwaniu na jego beatyfikację, przesuniętą ze względu na pandemię, warto wrócić do jego rozważań, modlitw, homilii, przemówień. Może szczególnie warto wczytać się właśnie w „Zapiski więzienne", w tym także w ten przywołany wyżej fragment. Myślę, że dla wielu Polaków najlepszym postanowieniem noworocznym byłoby dążenie do tego, aby za jakiś czas móc za Stefanem Wyszyńskim powiedzieć: „Do nikogo nie mam w sercu niechęci, nienawiści czy ducha odwetu. Pragnę się bronić przed tymi uczuciami całym wysiłkiem woli z pomocą łaski Bożej".

Odśnieżanie chodnika

Edyta Pisarczyk-Kulon

Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku m.in. przez uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników położonych wzdłuż nieruchomości.

Za taki chodnik uznaje się wydzieloną część drogi publicznej służącą dla ruchu pieszego położoną bezpośrednio przy granicy nieruchomości. Właściciel nieruchomości nie ma obowiązku uprzątnięcia chodnika, na którym jest dopuszczony płatny postój lub parkowanie pojazdów samochodowych. Ponadto właściciel posesji jest zwolniony z konieczności odśnieżania, jeżeli między działką a chodnikiem jest pas zieleni bądź inny rodzaj infrastruktury, za którą odpowiada gmina.

Jeżeli obowiązki utrzymania czystości chodnika, dachu czy posesji mogą jednocześnie dotyczyć kilku podmiotów, obowiązany do ich wykonania jest podmiot lub podmioty faktycznie władające nieruchomością. W takim przypadku właściciel może w drodze umowy, zawartej w formie pisemnej, wskazać podmiot zobowiązany do wykonania obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości.

Obowiązki utrzymania czystości ciążą nie tylko na właścicielu nieruchomości, ale także współwłaścicielach, użytkownikach wieczystych oraz jednostkach organizacyjnych i osobach posiadających nieruchomość w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością. Współwłaściciel nieruchomości, dla potrzeb ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, traktowany jest jak właściciel. Ustawa w tym zakresie nie zawiera żadnych wyjątków różniących obowiązki współwłaścicieli, np. w zależności od wielkości posiadanego udziału. Nie zawiera też uregulowań, które wyłączałyby obowiązki jednego ze współwłaścicieli z uwagi na szczególne ukształtowane wzajemnych relacji majątkowych.

Jeżeli nieruchomość jest zabudowana budynkiem wielolokalowym, w którym ustanowiono odrębną własność lokalu, obowiązki właściciela nieruchomości wspólnej oraz właściciela lokalu obciążają wspólnotę mieszkaniową albo spółdzielnię mieszkaniową.

Właściciel nie musi martwić się o chodnik, który nie znajduje się bezpośrednio przy granicy jego nieruchomości. Tak samo obowiązek utrzymania czystości ciąży na gminie, jeżeli pobiera opłaty za postój lub parkowanie samochodu w miejscu przeznaczonym na ruch pieszy. Usuwać zabrudzeń, np. liści czy śniegu, właściciel nie musi z przystanków autobusowych czy tramwajowych, które są wyraźnie wydzielone krawężnikiem lub znakiem poziomym torowisk pojazdów szynowych.

Konsekwencją naruszenia tych obowiązków jest kara grzywny za wykroczenie. Gmina może również sama posprzątać chodnik na koszt właściciela. Co więcej, osoba, która potknęła się na chodniku oblodzonym, mokrym lub na którym były nieuprzątnięte liście i złamała np. nogę, może żądać odszkodowania. Odszkodowanie to zwykle zwrot kosztów leczenia urazu (to zazwyczaj efekt upadku), ale również kosztów późniejszej rehabilitacji i zadośćuczynienia za krzywdę. Nie można wykluczyć też kosztów renty.

Autorka jest radcą prawnym

fot. PAP/EPA

ŻYCZMY SOBIE

Mariusz Jankowski

2021 rok. Mam wrażenie, że będzie wyjątkowy. A może już jest? Tak czuję. Wchodzimy w niego nieco zmęczeni, mocno przytłoczeni, bardzo zaniepokojeni. Poprzednie dwanaście miesięcy dało nam do wiwatu. Stąd ten niepokój, a u niektórych wręcz trwoga i pytanie: co to będzie? Chciałbym Państwu od razu, teraz napisać, że będzie dobrze. Jednak nie napiszę. Nie wiem, jak będzie. Być może będziemy musieli zebrać w sobie nowe siły. Do walki z pandemią oraz do innej walki – tej o powrót do normalności. Dzieci w szkołach, rodzice w pracy, sportowcy na treningach i zawodach. Tak bym chciał. O tym marzę. I w sumie nie są to marzenia wygórowane. A mimo to zdaję sobie sprawę z tego, że mogą się nie spełnić.

Nie wiem, jak będzie, ale wiem, że nie każdy ma jeszcze chęci do mobilizacji. Rozumiem to. Dlatego proszę tych, którym sił nie brakuje: wysyłajmy pozytywny przekaz. Nie od święta, ale na co dzień. Jako że należę od grudnia do grupy ozdrowieńców, to mam w głowie świeże doświadczenia z kontaktów ze służbą zdrowia. I niezmiennie powtarzam: tym ludziom należą się podziękowania oraz szacunek. Każdemu, kto w czasie pandemii jest na tej pierwszej, szalenie trudnej linii frontu. Żadne słowo „dziękuję" nie będzie zbędne. Każde ma wielką moc. Pamiętajmy o tym i życzmy sobie, by w 2021 roku lekarze, pielęgniarki i ratownicy złapali oddech. Nie jeden, ale kilka.

Jak każdy kibic z niepokojem spoglądam też w nowy, jeszcze prawie nienaruszony sportowy kalendarz. A jest on (przynajmniej w teorii) przebogaty. I życzmy sobie, by taki pozostał. Przebogaty, a przy okazji nie zmieniony. Jeśli to życzenie się spełni, czekają nas fantastyczne, frapujące miesiące. Świat sportu chce wrócić do normalności jak najszybciej, chociaż łatwe to nie będzie. Dlatego nawet jeśli ten powrót będzie utrudniony i na przykład zabraknie na wielkich imprezach tłumów kibiców, najważniejsze, by niczego nie odwoływać. 2021 rok to czas przełożonych piłkarskich mistrzostw Europy oraz igrzysk olimpijskich. O te pierwsze jestem raczej spokojny – UEFA potrafi zadbać o swój produkt, co pokazała przy okazji poprzedniej Ligi Mistrzów. Igrzyska to na dziś większy znak zapytania. I za nie trzeba mocno ściskać kciuki. O wyjeździe do Japonii marzy wielu sportowców, nie tylko ci mierzący w miejsca na podium. Igrzyska to wielkie święto, dlatego życzmy sobie, by pomimo przeciwności odbyły się zgodnie z planem. Będzie pięknie, jeśli świat wstrzyma oddech i na przełomie lipca i sierpnia skupi swą uwagę tylko na wydarzeniach w Tokio. To będzie oznaczało powrót na właściwe tory. Dla nas wszystkich może być to czas nagrody za trudne miesiące pandemii.

Autor jest dziennikarzem TVP

Zdeklasował konkurencję!

Robert Lewandowski, pierwszy Polak w historii, zwyciężył w plebiscycie FIFA na Piłkarza Roku, którego w głosowaniu wybierają selekcjonerzy, kapitanowie drużyn narodowych, dziennikarze i internauci. W finałowej trójce znaleźli się też Cristiano Ronaldo i Lionel Messi.

fot. PAP/EPA/Hennig Bagger

Złoto po raz ósmy

Reprezentacja Norwegii po raz ósmy w historii sięgnęła po złoty medal mistrzostw Europy piłkarek ręcznych. W finale Norweżki nie dały się Francuzkom, pokonując drużynę „trójkolorowych" 22:20.

Plany na nowy sezon

fot. https://www.facebook.com/swiatekiga/photos/

Startem w Australian Open Iga Świątek rozpocznie nowy sezon – poinformowała o tym kibiców na portalu społecznościowym. Zawodniczka już trenuje, ale nie wystąpi w styczniowych zawodach WTA w Abu Zabi i Melbourne.

Uśmiech kadrowiczów

Dobrą energię polskim skoczkom przyniosły zawody w Engelbergu. Piotr Żyła stanął na trzecim miejscu podium, a Dawid Kubacki i Kamil Stoch znaleźli się w czołowej dziesiątce. To pozytywna zapowiedź przed Turniejem Czterech Skoczni.

fot. PAP/Grzegorz Momot

Testowo za kierownicą

Robert Kubica pozostanie w 2021 r. kierowcą testowym zespołu Alfa Romeo w Formule 1. W minionym roku kierowca kilkakrotnie uczestniczył w sesjach treningowych przed wyścigami o GP Formuły 1, ale głównie rywalizował w serii DTM. Zespół nadal będzie sponsorowany przez PKN Orlen.

fot. https://www.facebook.com/KubicaOficial/photos/

Noworoczne postanowienia

Barbara Wiśniowska

Większość z nas robi noworoczne postanowienia, ale tylko co dwudziestej osobie udaje się w nich wytrwać. Czy to znaczy, że należy nie robić postanowień albo robić ich mniej? Wcale nie, lepiej jest przyjrzeć się, czy są realistyczne. Pewnie każdy marzy o zarabianiu milionów i wypracowaniu sobie idealnego charakteru, o wakacjach w tropikach i idealnych relacjach z innymi ludźmi. Marzenia są dobre i nie rezygnujmy z nich, jednak realistyczne postanowienia to nic innego jak drobniejsze kroczki do realizacji marzeń.

Po pierwsze darujmy sobie wszystkie postanowienia, które zaczynają się od „nie", bo w takich chyba nikt jeszcze nie wytrwał. Od jutra nie jeść słodyczy, nie marnować pieniędzy, nie krzyczeć na domowników i nie narzekać? To bujda! Postanówmy, co wolno nam robić ZAMIAST oddawania się nałogom w chwilach, kiedy jest nam trudno, smutno, jesteśmy zdenerwowani. Wolno nam wyjść na spacer, obiec dom dookoła, odmówić różaniec. Mamy problem z narzekaniem? Warto postanowić sobie, że każdego dnia bliskim osobom podziękujemy za dobre uczynki, nawet za drobiazgi, że będziemy tropicielami dobra, a nie ich wad. Problem z rozrzutnością? Zacznijmy oszczędzać drobne kwoty na realizację marzeń. Mamy problem z otyłością i słodyczami? Najlepiej je zamienić na zdrowsze odpowiedniki.

fot. Barbara Wiśniowska

AROMATYCZNY

Ciasto: 300 g mąki kukurydzianej ■ 100 g oleju z pestek winogron ■ 10 g ksylitolu ■ 1 banan

Masa serowa: 750 g sera ■ 400 g słodkiego jogurtu, najlepiej bananowego ■ 55 g ksylitolu ■ sok z jednej cytryny ■ 50 g mąki kukurydzianej

Dodatki: garść migdałów blanszowanych ■ kawałki mandarynek ■ pół kostki czekolady o smaku słonego karmelu – utartej na wiórki

Sposób przygotowania: Składniki na ciasto krótko miksujemy i rozwałkowujemy na papierze do pieczenia dopasowanym do blachy. Nadmiar możemy pozostawić w lodówce na kruszonkę. Blachę z ciastem wkładamy na 15 minut do piekarnika nagrzanego na 180 stopni. Miksujemy wszystkie składniki masy serowej. Na podpieczonym cieście układamy migdały, a następnie wylewamy masę serową i kruszonkę na wierzch. Znów wkładamy do piekarnika na 45 minut. Po zakończeniu pieczenia na wierzch kładziemy mandarynki i posypujemy tartą czekoladą.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

1 A – taniec ukraiński
1 G – przyczyna nerwic
2 E – fura z sianem
3 A – trening aktora
3 G – model Opla
6 A – na prochy zmarłego
6 H – plama na honorze
8 C – sos pomidorowy
9 A – pociecha ojca
9 G – wytwór wyobraźni
10 E – biblijna bohaterka
11 A – brat Prometeusza
11 G – zadawniony żal

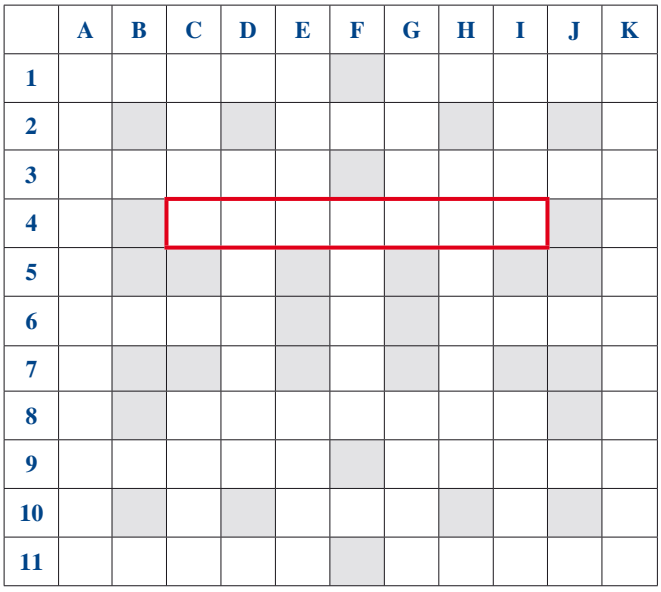

PIONOWO

A 1 – poddanie się
C 1 – ciężka praca
C 8 – figura w kartach
D 3 – obok kraszanki
E 1 – żrąca substancja
E 8 – miasto św. Pawła
F 4 – produkt zastępczy
G 1 – ogarnia furiata
G 8 – plemię z Ruandy
H 3 – wyrzut sumienia
I 1 – tekst przysięgi
I 8 – stawka w grze
K 1 – zawody sportowe

Hasło do odczytania w zaznaczonym wierszu

Rozwiązania prosimy nadsyłać do 15 stycznia na adres redakcji „Idziemy". Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi nagrodzimy książkami.

TVP 1

05.30 Klan (3723) – telenowela TVP; **06.00** Słownik polsko@polski – talk-show prof. Jana Miodka; **06.25** wojsko-polskie.pl; **06.55** Słowo na niedzielę; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **08.00** Tydzień; **08.30** Zakochaj się w Polsce; **09.05** Las bliżej nas; **09.30** Okrasa łamie przepisy; **10.05** Stulecie Winnych (17) – serial TVP; **10.55** Słowo na niedzielę; **11.00** Msza Święta; **11.55** Między ziemią a niebem; **12.00** Anioł Pański; **12.15** Między ziemią a niebem; **12.50** Rwanda 2020; **13.05** Z pamięci; **13.15** Skoki narciarskie – Turniej Czterech Skoczni, Puchar Świata w Innsbrucku (studio); **13.30** Skoki narciarskie – Turniej Czterech Skoczni, Puchar Świata w Innsbrucku; **16.00** Osiecka (3) – serial TVP; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Ojciec Mateusz (278): Guru – serial kryminalny TVP, wyk.: Artur Żmijewski; **18.30** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.15 Osiecka (4) – serial TVP
21.15 Sanatorium miłości (1) – reality show
22.05 Sanatorium miłości. Kulisy programu
22.20 Zakochana Jedynka – Dirty Dancing – film muzyczny, USA 1987, wyk.: Patrick Swayze, Jennifer Grey, Cynthia Rhodes, Jerry Orbach, Kelly Bishop, Jane Brucker
00.10 Smak zemsty. Peppermint – film akcji, Hongkong/USA 2018, wyk.: Jennifer Garner, Cailey Fleming, Juan Pablo Raba, Annie Ilonzeh, John Gallagher Jr., Michael Mosley
02.00 Bandslam – USA 2009
04.00 Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny
04.50 Z pamięci – felieton
04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

05.25 Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2353) – serial obyczajowy TVP; **05.55** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2354) – serial obyczajowy TVP; **06.25** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2355) – serial obyczajowy TVP; **07.00** Dla niesłyszących – M jak miłość (1554) – serial TVP, wyk.: Teresa Lipowska, Małgorzata Rożniatowska, Małgorzata Pieńkowska, Robert Moskwa, Barbara Kurdej-Szatan, Paweł Deląg; **07.55** Pytanie na śniadanie; **11.15** Zacznij Od Nowa; **11.45** Szansa na sukces; **12.50** Sylwester Marzeń z Dwójką; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – teleturniej; **15.10** Szansa na sukces; **16.10** Lepsza połowa (17) – serial TVP; **16.35** Lepsza połowa (18) – serial TVP; **17.05** Jutro należy do nas (18) – serial, Francja 2017; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Randka z księżniczką – film fabularny, USA 2019, reż.: Allan Harmon, wyk.: Natalie Hall, Chris McNally, Lara Gilchrist

20.00 Anatomia zemsty – komedia kryminalna, USA 2013, wyk.: Jennifer Aniston, Isla Fisher, Tim Robbins, John Hawkes, Will Forte
21.50 Kino bez granic – Dalida. Skazana na miłość – film biograficzny, Francja 2016, wyk.: Sveva Alviti, Riccardo Scamarcio, Jean-Paul Rouve
00.05 Pitbull. Nowe porządki – film sensacyjny, Polska 2015, reż.: Patryk Vega, wyk.: Andrzej Grabowski, Piotr Stramowski, Bogusław Linda, Maja Ostaszewska, Agnieszka Dygant, Beata Kawka
02.25 Pozycja obowiązkowa – komedia, USA 2018, reż.: Bill Holderman, wyk.: Jane Fonda, Diane Keaton, Candice Bergen
04.10 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie: Poranek; **05.59** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.21** Pogoda Info; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.52** Pogoda Info; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.21** Pogoda Info; **07.29** Serwis Info Poranek; **07.52** Pogoda Info; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.22** Pogoda Info; **08.30** W Kontrze; **09.15** Serwis Info Poranek; **09.41** Pogoda Info; **09.50** Woronicza 17; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.22** Pogoda Info; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.50** Salon dziennikarski; **12.30** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.29** Serwis Info Dzień weekend; **14.52** Pogoda Info; **15.00** Debata Senior; **15.54** Pogoda Info; **16.00** Okiem wiary; **16.29** Serwis Info Dzień weekend **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Teleexpress na deser; **17.45** Serwis Info Dzień weekend; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.25** Studio Zachód; **18.50** Info V4+; **19.05** Głębia ostrości

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 W pełnym świetle
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.43 Pogoda Info
21.50 Strefa starcia
23.00 Info Wieczór
23.55 Serwis Info Wieczór weekend
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda Info
01.07 Woronicza 17
02.10 Minęła 20
03.00 Serwis dla Polonii
04.06 Pogoda Info
04.15 W naszym miasteczku wojna
05.06 Pogoda Info
05.13 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Mojżesz – 10 przykazań; **06.50** Głos serca; **07.40** Kolory Świętości; **07.45** Ocalić od zapomnienia; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Słowo Życia; **08.05** Polski Punkt Widzenia; **08.25** Święty na każdy dzień; **08.30** Z Parlamentu Europejskiego; **09.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **09.10** Spotkanie z M. Buczek; **09.15** Katecheza bpa Antoniego Długosza; **09.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **10.35** Niedziela; **10.40** Kolędowanie z Nadzieją; **11.15** Mój brat papież; **11.30** Kolędowanie z Zespołem Pieśni i Tańca Bychlewianka; **12.00** Anioł Pański; **12.20** Wieś – to też Polska; **13.30** Papież Polak do Rodaków; **14.05** Jestem Gabriel; **15.40** Święty na każdy dzień; **15.45** Kolory Świętości; **15.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert życzeń; **17.00** Tam, gdzie Bóg płacze; **17.30** Okiem kamery; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone

19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Mikołaj – chłopiec, który został świętym
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Kolory Świętości
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Retrospekcja
21.45 Śladami Apostoła Pawła
22.30 Spis powszechny i gwiazda
23.00 Jak my to widzimy
23.30 Tam, gdzie Bóg płacze
00.00 Programy powtórkowe

Film muzyczny **DIRTY DANCING** **TVP 1 – 22.20**

Młoda dziewczyna (Jennifer Grey) wraz z rodzicami i siostrą spędza wakacje w ekskluzywnym ośrodku wypoczynkowym. To właśnie tutaj poznaje przystojnego instruktora tańca Johnny'ego (Patrick Swayze). Między młodymi ludźmi rodzi się uczucie. Film okraszony muzyką, która w 1988 roku zdobyła Oskara i Złoty Glob.

TVN

04.55 Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **05.15** Mango – Telezakupy; **07.25** Nowa Maja w ogrodzie; **07.55** Akademia ogrodnika; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Co za tydzień; **12.10** Kolekcja smaków; **12.45** Wyjątkowe domy; **13.20** Patent na dom; **14.25** Łowca i królowa lodu – film przygodowy, USA/Chiny 2016, reż.: Cedrick Nicolas-Troyan; **16.50** Nigdy w życiu! – komedia, Polska 2004, reż.: Ryszard Zatorski, wyk.: Danuta Stenka, Artur Żmijewski, Joanna Brodzik, Jan Frycz, Marta Lipińska, Krzysztof Kowalewski, Rafał Królikowski; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.40** Raport smogowy; **19.45** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **20.00** Eko historia; **20.05** Saga Zmierzch: Księżyc w nowiu – horror, USA 2009, reż.: Chris Weitz; **22.55** Pasażer 57 – film sensacyjny, USA 1992, reż.: Kevin Hooks; **00.35** MasterChef; **02.00** MasterChef; **03.10** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **03.25** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.30** Renifer Niko ratuje święta – Finlandia/Dania/Niemcy/Irlandia 2008, reż.: Michael Hegner, Kari Juusonen; **10.05** Karate Kid – film familijny, USA 1984, reż.: John G. Avildsen, wyk.: Ralph Macchio, Morita Pat, Elisabeth Shue, Martin Kove, Randee Heller; **12.45** Kevin sam w Nowym Jorku – komedia familijna, USA 1992, reż.: Chris Columbus, wyk.: Macaulay Culkin, Joe Pesci, Daniel Stern, Catherine O'Hara, John Heard; **15.10** Thor – USA 2011, reż.: Kenneth Branagh; **17.40** Nasz Nowy Dom; **18.50** Wydarzenia; **19.20** Sport; **19.25** Pogoda; **19.30** Państwo w Państwie – program publicystyczny; **20.00** Świętokrzyska Gala Kabaretowa; **23.40** Diamentowa afera – komedia sensacyjna, USA/Niemcy 1999, reż.: Les Mayfield; **01.45** Dzień, w którym zatrzymała się Ziemia – film s.f., USA 2008, reż.: Keanu Reeves; **03.55** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.25 Przygody Joanny – film obyczajowy, Polska 1994; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Okiem Wiary; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (18): Europejski kandydat – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (173): Randka z milionerem – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (226): Złote jabłko – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – Niebezpieczne dziewczyny; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** Natura w Jedynce; **14.00** Elif (888) – serial, Turcja 2017; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (324) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Klan (3724) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – Kontrola; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (314)
21.00 Teatr Telewizji – Pan Jowialski – spektakl teatralny, Polska 2017, reż.: Artur Żmijewski, wyk.: Adam Ferency, Anna Dymna, Danuta Stenka, Tomasz Kot
22.40 Świat bez fikcji – Sługa Narodu – film dokumentalny, Polska 2020, reż.: Barbara Włodarczyk
23.45 Warto rozmawiać – program publicystyczny
00.45 Dirty Dancing – film muzyczny, USA 1987, reż.: Emile Ardolino
02.35 Szlak śmierci – film fabularny, USA 2009, reż.: James Cotten
04.15 Frank Sinatra głos Ameryki – film dokumentalny, Niemcy 2015
05.10 Zakończenie dnia

TVP 2

05.25 Cafe piosenka – Szymon Chodyniecki – talk-show; **05.55** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (184): Zagubione dusze cz. 2 – serial, Niemcy 2019; **06.55** Coś dla Ciebie; **07.20** Familiada – teleturniej; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.45** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.25** Rodzinka.pl (29): Dzień ojca – serial komediowy TVP; **11.55** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2355) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny (665) – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (20) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (199): Patrz i ucz się – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Doktor Kleist – lekarz rodzinny (104): Kwestia zaufania – serial, Niemcy 2019; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.10** Więzień miłości (462) – Turcja 2018; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Kozacka miłość (21) – serial kostiumowy, Rosja 2013
19.35 Barwy szczęścia (2355)
20.10 Barwy szczęścia (2356)
20.45 Kulisy serialu
20.55 Królowa piękności (1) – serial obyczajowy, Rosja 2015, reż.: Karen Howhannisjan, wyk.: Karina Andolenko, Paweł Priluczny, Anastasia Zadorożnaja
21.50 O mnie się nie martw (**13/13**) – serial komediowy TVP
22.45 Lepsza połowa (17) – serial TVP
23.10 Lepsza połowa (18) – serial TVP
23.45 The Square – komedia, Niemcy/Dania/Francja/Szwecja 2017, reż.: Ruben Östlund
02.25 Warto kochać (40) – serial TVP
03.20 Dalida. Skazana na miłość – film biograficzny, Francja 2016, reż.: Lisa Azuelos
05.30 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Walka z koronawirusem; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
04.01 Pogoda Info
04.10 Taśmy bezpieki
04.45 Taśmy bezpieki
05.18 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Jestem Gabriel; **07.35** Filmowe Życiorysy; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Wieś – to też Polska; **09.25** Słowo Życia; **09.30** Mikołaj – chłopiec, który został świętym; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.30** Przyroda w Obiektywie; **11.45** Co by było, gdyby zwierzęta mówiły?; **11.55** Święty na każdy dzień; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Inżynier; **12.50** Dar nadziei; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Geniusz Stworzenia; **15.45** Święty na każdy dzień; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuaria polskie; **16.30** Zew natury; **16.55** Świadkowie; **17.20** Jak po choinkę, to do lasu; **17.30** Okiem kamery; **17.55** Kolory Świętości; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Opowieści Starego Testamentu
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Stan bezpieczeństwa państwa
22.10 Mojżesz – 10 przykazań
23.00 Przedstawienie musi trwać
00.00 Programy powtórkowe

TVN

05.05 Nowa Maja w ogrodzie; **05.35** Akademia ogrodnika; **05.45** Mango – Telezakupy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Eko historia; **11.40** Ukryta prawda; **12.40** Rozwód. Walka o wszystko; **13.40** Złodzieje; **14.25** Detektywi; **15.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **16.00** Szpital – program obyczajowy; **17.00** Rozwód. Walka o wszystko; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.50** Raport smogowy; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **20.10** Doradca smaku; **21.15** Na Wspólnej (3150) – serial obyczajowy, Polska; **20.55** Milionerzy; **21.30** Na własną rękę – film sensacyjny, USA 2002, reż.: Andrew Davis; **23.50** Saga Zmierzch: Księżyc w nowiu – horror, USA 2009, reż.: Chris Weitz; **02.25** Co za tydzień; **03.00** Na granicy światów; **03.45** Uwaga!; **04.00** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska, Magdalena Rembacz; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.40** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3144); **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** MEGA HIT: Dzień, w którym zatrzymała się Ziemia – film fantastyczno-naukowy, USA 2008, reż.: Keanu Reeves; **22.15** Zabójca – Kanada/USA 2007, reż.: Philip Atwell; **00.25** Szklana pułapka 5 – USA 2013, reż.: John Moore; **03.00** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Serial kostiumowy **KOZACKA MIŁOŚĆ** **TVP 2 – 18.45**

Ukraina, przełom XIX i XX w. Piękna młoda Kozaczka Marysia jest ukochaną córeczką swego ojca, który natychmiast spełnia każdą jej zachciankę. Pewnego dnia los łączy ją z młodym szlachcicem, Stiepanem Gruszinem, który przybywa do wioski ze swoją ukochaną, Alioną. Ratuje ją przed zaaranżowanym przez rodzinę ślubem z kupcem Piotrem Kolewanowem, którego Aliona nie kocha.

TVP 1

05.20 Przysięga (324) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.05** Elif (888) – serial, Turcja 2017; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Kościół z bliska; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (19): Rozwód z miłości – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (174): Nadchodzi zemsta – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (227): Feralny powrót – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – Kontrola; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** Natura w Jedynce; **14.00** Elif (889) – serial, Turcja 2017; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (325) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3725) – telenowela; **18.20** Kasta – Spadek; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (315)
21.00 Magazyn kryminalny 997
21.40 Magazyn Ekspresu Reporterów
22.45 Ocaleni – reality show
23.50 Zagadka tamaryndowego drzewa – film fabularny, Wielka Brytania/USA 1974, reż.: Blake Edwards, wyk.: Julie Andrews, Omar Sharif, Anthony Quayle, Dan O'Herlihy
02.00 Przyjaźń czy kochanie? – film obyczajowy, Francja/Niderlandy (Holandia)/USA/Irlandia 2016, reż.: Whit Stillman, wyk.: Kate Beckinsale, Xavier Samuel, Chloe Savigny
03.45 Magazyn Ekspresu Reporterów
04.45 Notacje – cykl dokumentalny
04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

05.55 Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (185): Decyzja cz. 1 – serial, Niemcy 2019; **06.55** Boże Narodzenie nie zna granic; **07.20** Familiada – teleturniej; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.45** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.25** Rodzinka.pl (30): Muzykoterapia – serial komediowy TVP; **11.55** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2356) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (21) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (200): Po pierwsze nie szkodzić – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Doktor Kleist – lekarz rodzinny (105): Ukryte niebezpieczeństwa – serial, Niemcy 2019; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.10** Więzień miłości (463) – Turcja 2018; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (22) – serial kostiumowy, Rosja 2013
19.35 Barwy szczęścia (2356)
20.10 Barwy szczęścia (2357)
20.45 Kulisy serialu
20.55 Królowa piękności (2) – serial obyczajowy, Rosja 2015
21.50 Królowa piękności (3)
22.45 Ludzkie historie – Republika. Narodziny legendy – film dokumentalny, Polska 2017, reż.: Ryszard Kruk
23.50 O mnie się nie martw (**13/13**) – serial komediowy TVP
00.45 Ballistic – film akcji, Niemcy/USA 2002, reż.: Wych Kaosayananda
02.25 The Square – komedia, Niemcy/Dania/Francja/Szwecja 2017, reż.: Ruben Östlund
05.05 Reakcja bliźniacza – film dokumentalny, Wielka Brytania 2017, reż.: Lori Shineski
06.00 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
04.01 Pogoda Info
04.10 Taśmy bezpieki
04.42 wojsko-polskie.pl
05.18 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Mojżesz – 10 przykazań; **06.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.00** Sanktuarium Dobrej Matki Marsylczyków de la Garde; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo Życia; **08.40** Świadkowie; **09.10** Papież Polak do Rodaków; **09.45** Filmowe Życiorysy; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy; **10.45** Zew natury; **11.05** Mocni w wierze; **11.35** Myśląc Ojczyzna; **11.45** Historia i architektura Polski w rysunkach prof. Ryszarda Natusiewicza; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Sanktuaria polskie; **12.40** Łaska niepojęta – koncert; **13.10** Jerash; **13.25** Święty na każdy dzień; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Antarktyda – podróż na kraniec Ziemi; **15.25** Spuścizna św. Wincentego a Paulo; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.30** Kalejdoskop Młodych; **16.50** Co by było, gdyby zwierzęta mówiły?; **17.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **17.10** Prosto o gospodarce; **17.30** Okiem kamery; **18.00** Anioł Pański;
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Każdy maluch to potrafi
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Złoty umysł
23.50 100 cudownych miejsc na świecie
00.00 Programy powtórkowe

Serial kryminalny
OJCIEC MATEUSZ
TVP 1 – 10.35

Złodzieje okradają willę Aliny (Ewa Bakalarska) i Krzysztofa Magierów (Marek Ślosarski). Świadkiem włamania jest sąsiad, który wypłoszył złodziei. Opis jednego z bandytów pasuje do syna Magierów, Konrada (Rafał Pyka). Tymczasem Roman Szlagus (Jakub Wieczorek), zatrzymany wcześniej przez Mietka, planuje zemstę. Zaczyna śledzić Basię. Kiedy ta pojawia się w mieszkaniu klientki, zostaje brutalnie zaatakowana i w ciężkim stanie trafia do szpitala. Do Nocula dzwoni zaniepokojona córka. Właścicielka mieszkania stwierdza, że padła ofiarą kradzieży. Mateusz podejrzewa, że oba rabunki mogą się ze sobą łączyć. Trop prowadzi do agencji nieruchomości, która miała wynająć oba mieszkania. Zrozpaczony Nocul czuwa przy nieprzytomnej Basi.

TVN

05.45 Mango – Telezakupy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Doradca smaku; **11.40** Ukryta prawda – program obyczajowy; **12.40** Rozwód. Walka o wszystko; **13.40** Złodzieje; **14.25** Detektywi; **15.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **16.00** Szpital – program obyczajowy; **17.00** Rozwód. Walka o wszystko; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.50** Raport smogowy; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej (3151) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy – teleturniej; **21.30** Morderstwo doskonałe – film sensacyjny, USA 1998, reż.: Andrew Davis, wyk.: Michael Douglas; **23.45** Kuba Wojewódzki – talk-show; **00.45** Uprowadzona; **01.45** MasterChef – program rozrywkowy; **02.55** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **03.10** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska, Magdalena Rembacz; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.40** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3145); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Shrek Forever – USA 2010, reż.: Mike Mitchell; **22.00** Szklana pułapka 5; **22.10** 13 – thriller, USA 2010, reż.: Gela Babluani; **00.15** Pod presją – USA 1996, reż.: Brian Gibson; **02.40** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.25 Alvin i wiewiórki 2 – komedia familijna, USA 2009, reż.: Betty Thomas, wyk.: Zachary Levi, David Cross, Jason Lee, Wendie Malick, Anjelah Johnson; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **08.00** Gnomeo i Julia. Tajemnica zaginionych krasnali – film animowany, USA 2018, reż.: John Stevenson, wyk.: Przemysław Stippa, Krzysztof Szczepaniak, Julia Łukowiak; **09.35** Mikołaj i spółka – film familijny, Francja 2017, reż.: Alain Chabat; **11.50** Orszak Trzech Króli 2021; **13.05** Lubię patrzeć jak wschodzi słońce – film dokumentalny, Polska 2019; **14.10** Świąteczne przeznaczenie – film obyczajowy, USA 2018; **15.50** Jaka to melodia?; **16.30** Skoki narciarskie – Turniej Czterech Skoczni, Puchar Świata w Bischofshofen – konkurs indywidualny (studio); **16.45** Skoki narciarskie (1 seria); **17.50** Teleexpress; **18.00** Skoki narciarskie (2 seria); **18.55** Jeden z dziesięciu
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (316)
21.00 Polska pomaga. Rodzina rodzinie. Kolędy świata
22.10 Przyjaźń czy kochanie? – film obyczajowy, Francja/Niderlandy (Holandia)/USA/Irlandia 2016, reż.: Whit Stillman, wyk.: Kate Beckinsale
23.50 McMafia (1) – serial, Wielka Brytania 2018, reż.: James Watkins
01.00 Millenium: Mężczyźni, którzy nienawidzą kobiet – dramat, Niemcy/Norwegia/Dania/Szwecja 2009, reż.: Niels Arden Oplev, wyk.: Michael Nyqvist, Noomi Rapace, Lena Endre
03.40 wojsko-polskie.pl
04.10 Wiedźmy (13/13): Dzieje drugiego pocisku – serial TVP
04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

06.10 Miłość w Wiedniu – komedia romantyczna, Francja 2018, reż.: Alexandre Laurent, wyk.: Barbara Cabrita, Lannick Gautry, Didier Flamand, Ilys Barillot, Achille Marques da Costa, Brigitte Fossey, Marek Vasut, Milan Bahul; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.50** Panorama; **10.55** Pytanie na śniadanie; **11.40** Gwiazdy w południe – El Dorado – western, USA 1967, reż.: Howard Hawks, wyk.: John Wayne, Robert Mitchum, James Caan; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole – Maryla Rodowicz – widowisko muzyczne; **16.20** Tata – mama – komedia, USA 1983, reż.: Stanley Dragoti, wyk.: Michael Keaton, Teri Garr, Martin Mull, Ann Jillian, Christopher Lloyd; **18.00** Panorama; **18.25** Pogoda; **18.35** Magiczne sanie – film obyczajowy, USA 2017, reż.: Marita Grabiak, wyk.: Erin Cahill, David Alpay, Dakota Guppy, Robyn Bradley, Jenna Romanin, Chad Riley, Brendon Zub
20.10 Barwy szczęścia (2358)
20.45 Kulisy serialu
20.55 Królowa piękności (4) – serial obyczajowy, Rosja 2015
21.50 Królowa piękności (5)
22.45 Kino relaks – Córka prezydenta – komedia romantyczna, USA 2004, reż.: Forest Whitaker, wyk.: Katie Holmes, Marc Blucas, Michael Keaton
00.40 Wspaniały Joe – film fabularny, USA/Wielka Brytania 2000, reż.: Stephen Metcalfe, wyk.: Sharon Stone, Billy Connolly, Ian Holm
02.30 Ballistic – film akcji, Niemcy/USA 2002, reż.: Wych Kaosayananda, wyk.: Antonio Banderas, Lucy Liu, Gregg Henry
04.00 Rodzinka.pl (200)
04.30 Rodzinka.pl (201)
04.55 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
04.01 Pogoda Info
04.10 Taśmy bezpieki
04.42 Taśmy bezpieki
05.13 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Złoty umysł; **07.50** Kolory Świętości – program religijny, Włochy 2003; **07.55** Świat w obrazach – serwis informacyjny, Polska 2021; **08.00** Słowo Życia – program religijny, Polska 2021; **08.05** Wędrówka pielgrzyma – film animowany, USA 2019; **10.00** Msza Święta w Uroczystość Objawienia Pańskiego; **11.40** Kantata „Mędrcy świata"; **12.00** Anioł Pański; **12.15** Bieg życia – film fabularny, USA 2013; **14.00** Koncert Bożonarodzeniowy: A Anieli Grają!; **15.20** Spis powszechny i gwiazda; **15.50** Ma się rozumieć – program religijny, Polska 2021; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Motywy Bożego Narodzenia zawarte w sztuce Bazyliki Santa Maria Maggiore w Rzymie – program religijny, Polska 2016; **16.50** 100 cudownych miejsc na świecie: Bazylika Grobu Świętego, Jerozolima, Izrael; **17.00** Czwarty mędrzec – film fabularny, USA 1969; **17.30** Okiem kamery; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Jezus – Królestwo bez granic
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Miłość odnajdzie cię wszędzie
23.10 Z dalekiego wschodu do betlejemskiej szopki
23.30 Kantata „Mędrcy świata"
23.50 100 cudownych miejsc na świecie
00.00 Programy powtórkowe

TVN

05.45 Mango – Telezakupy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Doradca smaku; **11.40** Totalne remonty Szelągowskiej; **12.45** Czary Mary – film rodzinny, USA 1993, reż.: Stuart Margolin; **14.45** Przedsionek piekła – western, USA 1999, reż.: Uli Edel; **16.45** Junior – komedia, USA 1994, reż.: Ivan Reitman; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.50** Raport smogowy; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej (3152) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy – teleturniej; **21.30** Pieniądze to nie wszystko – komedia, Polska 2001, reż.: Juliusz Machulski, wyk.: Marek Kondrat, Stanisława Celińska, Sylwester Maciejewski, Cezary Kosiński; **23.50** Świadek koronny – film sensacyjny, Polska 2007, reż.: Jarosław Sypniewski, Jacek Filipiak; **02.00** MasterChef; **03.10** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **03.25** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **07.35** Artur i Miminki – film familijny, Francja 2006, reż.: Luc Besson; **09.45** Madagaskar – USA 2005, reż.: Eric Darnell, Tom McGrah; **11.40** Wall-E – animacja, USA 2008, reż.: Stanton Andrew; **13.45** Nie wierzcie bliźniaczkom – USA 1998, reż.: Meyers Nancy, wyk.: Logan Lindsay, Quaid Dennis, Richardson Nastasha, Hendrix Elaine, Ann Walter; **16.30** Jumanji – film przygodowy, USA 1995, reż.: Joe Johnson, wyk.: Robin Williams, Hyde Jonathan, Kirsten Dunst; **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Jak rozpętałem II wojnę światową, cz. 1: Ucieczka – komedia, Polska 1970, reż.: Tadeusz Chmielewski; **21.55** Wykiwać klawisza – komedia, USA 2005, reż.: Adam Sandler; **00.15** Kolacja dla palantów – USA 2010, reż.: Jay Roach, wyk.: Bruce Greenwood, Jemaine Clement; **03.00** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Film dokumentalny
LUBIĘ PATRZEĆ JAK WSCHODZI SŁOŃCE
TVP 1 – 13.05

Wiele miesięcy przed realizacją filmu George Weigel, biograf papieża Jana Pawła II, powiedział Paulinie Guzik: „W stulecie urodzin papieża wy Polacy musicie przestać mówić o nim tylko emocjonalnie. Zróbcie wszystko, by nie zmarnować okazji do opowiedzenia Wojtyły na poważnie w stulecie jego urodzin". 4 marca 2020 r., przy wypełnionej widowni krakowskiego kina Kijów, odbyła się premiera filmu, który na to wezwanie jest odpowiedzią – „Lubię patrzeć jak wschodzi słońce", wyprodukowanego przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie i Telewizję Polską. „Apeluję do wszystkich młodych: Wojtyła wcale nie jest za trudny! Trzeba siąść i czytać! On jest doskonały w każdym aspekcie życia i mam nadzieję, że ten film, zrealizowany w stulecie jego urodzin, będzie iskrą, aby poznawać go dalej" – mówiła Paulina Guzik.

TVP 1

05.15 Przysięga (325) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.00** Elif (889) – serial, Turcja 2017; **06.50** Policzmy się dla Polski; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Coś dla Ciebie; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (20): Diabelskie porachunki – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (175): Oko za oko – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (228): Pożegnanie – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – Spadek – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** Natura w Jedynce; **14.00** Elif (890) – serial, Turcja 2017; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (326); **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3726); **18.20** Kasta; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn interwencyjno-śledczy
20.30 Leśniczówka (317)
20.55 Ojciec Mateusz (279): Przesyłka – serial kryminalny TVP, wyk.: Artur Żmijewski, Piotr Polk
21.40 Sprawa dla reportera
22.30 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.05 Motel Polska
23.35 Magazyn kryminalny 997
00.20 Tanie Dranie – Moroz i Kłopotowski komentują świat
00.55 Londyńczycy (3/13) – serial obyczajowy TVP
01.50 Fałszerze. Powrót sfory (7/14) – serial sensacyjny TVP
02.50 Sprawa dla reportera
03.50 Magazyn śledczy Anity Gargas
04.25 Notacje – cykl dokumentalny
04.40 Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Cafe piosenka – Marian Lichtman – talk-show; **05.05** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (186): Decyzja cz. 2 – serial, Niemcy 2019; **06.50** Zacznij Od Nowa; **07.20** Familiada – teleturniej; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.50** Panorama; **11.00** Prawosławne nabożeństwo bożonarodzeniowe; **12.00** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2357) – serial obyczajowy TVP; **12.35** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2358) – serial obyczajowy TVP; **13.15** Kozacka miłość (22) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (201): Farciarze z ferajny – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Doktor Kleist – lekarz rodzinny (106): Więzy krwi – serial, Niemcy 2019; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.10** Więzień miłości (464) – Turcja 2018; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (23) – serial kostiumowy, Rosja 2013

19.35 Barwy szczęścia (2358) – serial obyczajowy TVP
20.10 Barwy szczęścia (2359)
20.50 Anything goes. Ale jazda!
21.50 Królowa piękności (6) – serial obyczajowy, Rosja 2015
22.45 Żyje się tylko dwa razy – film sensacyjny, Wielka Brytania 1967, reż.: Lewis Gilbert, wyk.: Sean Connery, Akiko Wakabayashi, Tetsuro Tamba, Donald Pleasence
00.50 Razem czy osobno? – komedia, USA 2014, reż.: Rob Reiner, wyk.: Michael Douglas, Diane Keaton, Meryl Williams, Frankie Valli
02.30 Bez tożsamości (15) – serial, Hiszpania 2016
03.20 Art Noc – Koncert Noworoczny z Wiednia 2021 – cz. 2
04.55 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** Walka z koronawirusem

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
04.01 Pogoda Info
04.10 Taśmy bezpieki
04.43 Taśmy bezpieki
05.09 Pogoda Info
05.18 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Wędrówka pielgrzyma; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Z dalekiego wschodu do betlejemskiej szopki; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Syria; **09.00** Apokryfy; **09.55** Święty na każdy dzień; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyzna; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Czwarty mędrzec; **12.50** Wyszyński; **13.20** Niedziela; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Katedra w Chartres; **15.30** Procesja dziejów; **15.50** Ma się rozumieć – program religijny, Polska 2021; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat – program rozrywkowy, Polska 2021; **16.35** Porady Medyczne Bonifratrów: Nadciśnienie tętnicze – program poradnikowy, Polska 2019; **17.00** Modlitwa w intencji rodzin i obrony życia poczętego w sanktuarium św. Józefa w Kaliszu

19.25 Akademia pro-life
19.30 Przyjaciele i bohaterowie
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Głos Polski
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Moja Fatima
22.30 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat
23.00 Prawdziwie spadła z nieba
00.00 Programy powtórkowe

Film sensacyjny **ŻYJE SIĘ TYLKO DWA RAZY** **TVP 2 – 22.45**

Amerykańska misja kosmiczna zostaje brutalnie przerwana, gdy jedna z kapsuł zostaje pochłonięta przez, jak wszyscy myślą, radziecki statek kosmiczny. Amerykanie grożą zastosowaniem środków odwetowych, jednak Brytyjczycy mają inne podejrzenia. Wszystko zależy od Bonda (Sean Connery), który podczas śledztwa w Japonii odkrywa, że za tajemnicze zniknięcie rakiety odpowiedzialny jest Ernst Staro Blofeld (Donald Pleasence). Agentowi 007 udaje się po raz kolejny zapobiec ogólnoświatowemu kryzysowi i zniweczyć plany WIDMA.

TVN

05.45 Mango – Telezakupy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Doradca smaku; **11.40** Ukryta prawda – program obyczajowy; **12.40** Rozwód. Walka o wszystko; **13.40** Złodzieje; **14.25** Detektywi; **15.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **16.00** Szpital – program obyczajowy; **17.00** Rozwód. Walka o wszystko; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej (3153); **20.55** Milionerzy – teleturniej; **21.30** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **22.30** Pitch Perfect – komedia, USA 2012, reż.: Jan Moore; **00.55** Klinika bez tajemnic; **01.55** Moje wielkie greckie wesele II – wyk.: Nia Vardalos, John Corbett, Elena Kampouris, Lainie Kazan; **03.55** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **04.10** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska, Magdalena Rembacz; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.40** Dlaczego ja? – program, obyczajowy; **11.40** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3146); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Shrek Forever – USA 2010, reż.: Mike Mitchell; **22.00** Słaba płeć? – Polska 2015, reż.: Krzysztof Lang; **22.10** Niemoralna propozycja – USA 1993, reż.: Adrian Lyne; **00.50** Królewskie święta – USA 2018, reż.: David DeCoteau; **02.30** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (326) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.00** Elif (890) – serial, Turcja 2017; **06.50** Policzmy się dla Polski; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Agape; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (21): Jesienna burza – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (176): W amoku – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (229): Pasja – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – Przejścia nie ma – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.55** Boże Narodzenie w Kościele greckokatolickim; **14.00** Elif (891); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (327); **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3727); **18.20** Kasta – Diler wyroków; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (318)
21.00 Blondynka (100): Życie na krawędzi – serial TVP
21.55 Hallo Szpicbródka, czyli ostatni występ króla kasiarzy – komedia, Polska 1978, reż.: Janusz Rzeszewski, Mieczysław Jahoda, wyk.: Piotr Fronczewski, Gabriela Kownacka, Ewa Wiśniewska, Irena Kwiatkowska
23.45 Ondine – film obyczajowy, USA/Irlandia 2009, reż.: Neil Jordan
01.35 W szeregach ISIS (3) – serial, Wielka Brytania 2017
02.40 Geniusz: Picasso (9) – USA 2018
03.40 Ocaleni – reality show
04.40 Dylematu 5 (1/3): Eksplozja – serial TVP
05.25 Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Cafe piosenka – Agata Załęcka – talk-show; **05.50** Doktor Kleist – lekarz rodzinny (98): Na ostrzu noża – serial, Niemcy 2018; **06.50** Anna Dymna – spotkajmy się – Daniel i Joanna Zawodnikowie; **07.20** Familiada – teleturniej; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.45** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.25** Zacznij Od Nowa; **11.55** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2359) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (23) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (202): Straszna rzecz – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Doktor Kleist – lekarz rodzinny (107): Bez tchu – serial, Niemcy 2019; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.10** Więzień miłości (465) – Turcja 2018; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (24) – serial kostiumowy, Rosja 2013

19.35 Barwy szczęścia (2359)
20.10 Barwy szczęścia (2360)
20.45 Przepis dnia
20.55 Postaw na milion
21.50 Królowa piękności (7) – serial obyczajowy, Rosja 2015
22.40 Muzyka, Taniec, Zabawa
23.45 Zabójczy układ – film sensacyjny, USA 1998, reż.: Antoine Fugua, wyk.: Yun-Fat Chow, Mira Sorvino, Michael Rooker
01.20 Córka prezydenta – komedia romantyczna, USA 2004, reż.: Forest Whitaker, wyk.: Katie Holmes, Marc Blucas, Michael Keaton
03.10 Żyje się tylko dwa razy – film sensacyjny, Wielka Brytania 1967, reż.: Lewis Gilbert, wyk.: Sean Connery, Akiko Wakabayashi, Tetsuro Tamba
05.05 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Forum
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 Forum
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
04.01 Pogoda Info
04.10 Taśmy bezpieki
04.42 Taśmy bezpieki
05.13 Reportaż TVP Info
05.39 Agrobiznes
05.50 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Pochodzenie świata cz. 1; **07.00** Moja Fatima; **07.30** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.40** Procesja dziejów; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Przyjaciele i bohaterowie; **09.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Duc in altum; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Filmowe Życiorysy; **11.20** Kolory Świętości; **11.25** Głos Polski; **11.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.45** Spotkania z ekologią; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Frank Duff i Legion Maryi; **13.15** Biegnę całym swoim sercem; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Ja głuchy; **14.55** Słowo Życia; **15.00** Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia Koronką do Bożego Miłosierdzia; **15.20** Mocni w wierze; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy sakrament; **16.35** Świat na wyciągnięcie ręki; **17.00** Petra; **17.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **17.30** Okiem kamery; **18.00** Anioł Pański;

18.05 Informacje dnia
18.15 Westerplatte Młodych
18.55 Niedziela
19.00 Warto zauważyć...
19.30 Opowieści Theo
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.45 Wielcy i mali
00.00 Programy powtórkowe

TVN

05.45 Mango – Telezakupy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Doradca smaku; **11.40** Ukryta prawda – program obyczajowy; **12.40** Rozwód. Walka o wszystko; **13.40** Złodzieje; **14.25** Detektywi; **15.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **16.00** Szpital – program obyczajowy; **17.00** Rozwód. Walka o wszystko; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **20.05** Władca pierścieni. Drużyna pierścienia – film przygodowy, wyk.: Ian McKellen, Elijah Wood, Orlando Bloom, Viggo Mortensen, Sean Bean, Dominic Monaghan, Billy Boyd, Cate Blanchett, Liv Tyler, Andy Serkis, John Rhys-Davies, Hugo Weaving, Christopher Lee; **00.00** Ludzkie dzieci; **02.15** Kuba Wojewódzki – talk-show; **03.15** Uwaga! – magazyn interwencyjno-śledczy; **03.20** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.40** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3147); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Shrek Forever – USA 2010, reż.: Mike Mitchell; **22.00** Coco – USA 2017, reż.: Adrian Molina, Unkrich Lee; **22.30** X-Men: Pierwsza klasa – film akcji, USA 2011, reż.: Matthew Vaughn; **01.05** Superfly – USA 2018, reż.: Director X; **03.40** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Film sensacyjny
ZABÓJCZY UKŁAD

TVP 2 – 23.45

Zawodowy morderca John Lee (Yun-Fat Chow) zdradza pana Wei (Kenneth Tsang), bezwzględnego szefa syndykatu zbrodni, który zlecił mu pomszczenie śmierci swego syna. Nie pozostaje mu nic innego, jak zaszyć się w ukryciu. Z pomocą pięknej fałszerki dokumentów, Meg Coburn (Mira Sorvino), chce wrócić do ojczystych Chin, by uchronić rodzinę przed zemstą pana Wei. Ten wysyła w ślad za nim armię uzbrojonych po zęby zabójców. Obie strony zdecydowane są walczyć na śmierć i życie, dochodzi więc do regularnej wojny, w której gra toczy się o najwyższą stawkę. „Zabójczy układ" to widowiskowy film sensacyjno-przygodowy, który trzyma w napięciu od pierwszej do ostatniej sceny.

TVP 1

05.30 Klan (3724); **06.00** Sprawa dla reportera; **06.50** Policzmy się dla Polski; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.35** Rok w ogrodzie; **08.00** Rok w ogrodzie Extra; **08.15** wojsko-polskie.pl; **08.40** Pełnosprawni; **09.10** Magazyn śledczy Anity Gargas; **09.40** Fascynujący świat – Blaski i cienie luksusowych rejsów; **10.45** Blondynka (100): Życie na krawędzi - serial TVP, Polska 2020, reż.: Mirosław Gronowski; **11.45** Kosmiczne jaja – komedia, USA 1987; **13.45** Okrasa łamie przepisy; **14.15** Z pamięci; **14.25** Przyrodnik na tropie; **15.00** Koronka do Miłosierdzia Bożego; **15.20** Zakochaj się w Polsce; **15.50** Skoki narciarskie – Puchar Świata w Titisee – Neustadt – konkurs indywidualny (studio); **16.00** Skoki narciarskie (1 seria); **17.00** Teleexpress; **17.10** Skoki narciarskie (2 seria); **18.00** Skoki narciarskie (studio); **18.30** Osiecka (4) – serial TVP; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Komisarz Alex (92): Policjantów się nie całuje – serial kryminalny TVP
21.35 Hit na sobotę – Niezwyciężony – USA 2017, reż.: David Gordon Green, wyk.: Jake Gyllenhaal, Tatiana Maslany, Clancy Brown, Miranda Richardson
23.40 Hallo Szpicbródka, czyli ostatni występ króla kasiarzy – komedia, Polska 1978, reż.: Janusz Rzeszewski, Mieczysław Jahoda, wyk.: Piotr Fronczewski, Gabriela Kownacka, Ewa Wiśniewska, Irena Kwiatkowska
01.30 Ondine – film obyczajowy, USA/Irlandia 2009, reż.: Neil Jordan
03.15 Z pamięci – felieton
03.20 Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Cafe piosenka – Andrzej Rosiewicz – talk-show; **05.50** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2356) – serial obyczajowy TVP; **06.20** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2357) – serial obyczajowy TVP; **06.55** Dla niesłyszących – M jak miłość (1554) – serial TVP; **07.40** Przepis dnia; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.45** Pogoda Flesz; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.25** Rodzinny ekspres; **11.55** Alternatywy 4 (2/9): Przeprowadzka – serial komediowy TVP; **12.55** Anything goes. Ale jazda! – program rozrywkowy; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – teleturniej; **15.15** The Voice Senior (1) Przesłuchania w ciemno; **16.15** The Voice Senior (2) Przesłuchania w ciemno; **17.20** Rodzinka.pl (149): Nerwy w konserwy – serial komediowy TVP, wyk.: Tomasz Karolak, Małgorzata Kożuchowska; **17.50** Dla niesłyszących – Słowo na niedzielę; **18.00** Panorama; **18.25** Pogoda; **18.35** Postaw na milion – teleturniej

19.35 Lajk!
20.00 The Voice Senior (3) Przesłuchania w ciemno
21.05 The Voice Senior (4) Przesłuchania w ciemno
22.10 Muzyka, Taniec, Zabawa
23.15 Razem czy osobno? – komedia, USA 2014, reż.: Rob Reiner, wyk.: Michael Douglas, Diane Keaton, Meryl Williams, Frankie Valli
01.00 Szybki jak śmierć – film akcji, USA 2018, reż.: Jodi Scurfield, wyk.: John Travolta, Matthew Modine, Jennifer Esposito, James Remar
02.50 Straszny sen Dzidziusia Górkiewicza – komediodramat, Polska 1993, reż.: Kazimierz Kutz, wyk.: Edward Dziewoński, Katarzyna Skrzynecka, Stanisława Celińska
04.35 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie: Poranek; **05.59** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **06.21** Pogoda Info; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.52** Pogoda Info; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.21** Pogoda Info; **07.29** Serwis Info Poranek; **07.52** Pogoda Info; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.22** Pogoda Info; **08.30** W Kontrze; **09.15** Salon dziennikarski; **11.59** Serwis Info Dzień weekend; **12.29** Serwis Info Dzień weekend; **12.51** Pogoda Info; **12.59** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda Info; **15.00** Debata TVP Info; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Studio Wschód; **18.00** Panorama; **18.20** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobiecym okiem; **18.52** Serwis Info Wieczór weekend

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór weekend
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór weekend
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.25 Info Wieczór
00.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 Salon dziennikarski
01.46 Pogoda Info
01.56 Minęła 20
02.49 Pogoda Info
03.00 Serwis dla Polonii
04.10 Solidarność według Krzysztofa Wyszkowskiego
05.12 Reportaż TVP Info
05.28 Magazyn śledczy Anity Gargas
05.50 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Ziemia Obiecana; **06.45** Frank Duff i Legion Maryi; **07.40** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo Życia; **09.00** Telewizyjny Uniwersytet Biblijny IX rok; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Święty na każdy dzień; **10.25** Myśląc Ojczyzna; **10.35** Polski Punkt Widzenia; **11.00** Kropelka radości; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Warto zauważyć...; **12.50** Petra; **13.20** Ocalić od zapomnienia; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Niedziela; **14.35** Święta Klara; **15.30** Wierzę w Boga; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Nowy kształt wiary; **17.00** Z Parlamentu Europejskiego; **17.30** Okiem kamery; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone

19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Katecheza ks. bpa Antoniego Długosza
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 100 cudownych miejsc na świecie
23.00 Głos serca
23.45 Ivato
00.00 Programy powtórkowe

Dramat
NIEZWYCIĘŻONY
TVP 1 – 21.35

Jeff Bauman pracuje w sklepie, mieszka z nadużywającą alkoholu matką. Jest zapalonym kibicem Red Soxów, lubi pełne rozrywek życie towarzyskie, ma problem z zaangażowaniem się w związek i z odpowiedzialnością. Kiedy przypadkiem w barze spotyka byłą dziewczynę, obiecuje kibicować jej podczas nadchodzącego maratonu bostońskiego. Ten dzień zmienia wszystko. Jeff traci w wybuchu obie nogi. Po odzyskaniu przytomności pomaga schwytać drugiego zamachowca. Staje się bohaterem, jest witany z honorami, media go uwielbiają. Jednak sława zaczyna go przytłaczać. Jeff powoli zdaje sobie sprawę z tego, że zainteresowanie ludzi nie będzie trwało wiecznie. Dopiero wtedy zaczyna się prawdziwa walka.

TVN

05.15 Mango – Telezakupy; **07.25** Kobieta na krańcu świata (2/8); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Brzydula (**56/84**) – wyk.: Julia Kamińska, Filip Bobek, Maja Hirsch, Małgorzata Socha, Łukasz Garlicki, Krzysztof Czeczot, Marek Włodarczyk, Dorota Pomykała; **12.00** Brzydula (**57/84**); **12.35** Na Wspólnej Omnibus (803); **14.20** Kobieta na krańcu świata (1/8); **14.55** Wyjątkowe domy; **15.30** Totalne remonty Szelągowskiej; **16.30** Kolekcja smaków; **17.00** Klinika bez tajemnic; **18.00** Patent na dom; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** #TVNpomagajmysobie; **20.05** Historia Kopciuszka – komedia, USA/Kanada 2004, reż.: Mark Rosman; **22.10** Gran Torino – film obyczajowy, USA/Niemcy 2008, reż.: Clint Eastwood, wyk.: Clint Eastwood, Christopher Carley, Bee Vang, Ahney Her; **00.45** Złowrogi – horror, USA/Wielka Brytania/Kanada 2012, reż.: Scott Derrickson; **02.45** Kuchenne rewolucje; **03.35** Uwaga!; **03.50** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.30** Sezon na misia – animacja, USA 2006, reż.: Roger Allers, Jil Culton; **10.10** Ewa gotuje; **10.40** Nasz Nowy Dom; **11.40** Bogaty dom – biedny dom; **12.40** Rolnicy. Podlasie; **13.45** Rolnicy – Tak się żyje u nas na wsi; **14.15** Rolnicy – Tak się żyje u nas na wsi; **14.45** Nie mów do mnie śmieciarzu; **15.15** Nie mów do mnie śmieciarzu; **15.45** Więzienie; **16.15** Więzienie; **16.45** Więzienie; **17.15** Więzienie; **17.45** Chłopaki do wzięcia; **18.20** Chłopaki do wzięcia; **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** 86. Plebiscyt Przeglądu Sportowego na Najlepszego Sportowca Polski 2020; **23.00** Skarb narodów: Księga tajemnic – film przygodowy, USA 2007, reż.: Jon Turteltaub; **01.45** Strzelec wyborowy – thriller sensacyjny, USA 2005, reż.: Adams Marcus, wyk.: Wesley Snipes, Emma Samms; **03.40** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Redakcja „Idziemy" nie ponosi odpowiedzialności za zmiany w programach TV wprowadzone przez nadawców po 21 XII 2020 r.

fot. archiwum

Irena Świerdzewska

Lek na COVID-19?

Amantadyna hamuje rozwój wirusa SARS-CoV 2 – twierdzą polscy lekarze. Dlaczego więc nie jest stosowana w walce z chorobą COVID-19?

Efekt działania chlorku amantadyny na chorych zakażonych koronawirusem wykazał dr Włodzimierz Bodnar, pediatra i pulmonolog, pracujący w przychodni zdrowia w Przemyślu. Dr Bodnar wyleczył około 500 chorych, pomagał też prowadzić leczenie innym lekarzom, którzy zwrócili się do niego o pomoc. Dlatego mówi o wyleczonych około 2 tys. osób.

Dr Bodnar od 30 lat leczył amantadyną chorych na grypę. Kiedy w marcu w Polsce pojawiły się zachorowania na COVID-19, lek zaczął podawać zakażonym koronawirusem. Efekty są zaskakujące, z wypowiedzi pacjentów wynika, że po 2-3 dniach ustępowały silne objawy. Dr Bodnar po zarażeniu się koronawirusem sam także leczył się amantadyną. Jak twierdzi, wszyscy pacjenci, którym podawał lek, zwalczyli chorobę. Amantadynę zaczęli stosować inni lekarze w Polsce. Wśród ozdrowieńców jest wiceminister sprawiedliwości Marcin Warchoł, który tą wiadomością podzielił się na Twitterze, apelując o dopuszczenie leku do użytku.

Brak odpowiedzi

W maju 2020 r. dr Bodnar poinformował Ministerstwo Zdrowia o swoich obserwacjach w stosowaniu amantadyny. Nie otrzymał odpowiedzi na korespondencję przesłaną mailem. Informacją nie zainteresowała się także Agencja Badań Medycznych. Część środowiska lekarskiego zaatakowała medialnie dr. Bodnara, że stosuje lek niezgodnie ze wskazaniami medycznymi, ponieważ w schemacie leczenia COVID nie ma wpisanej amantadyny. Lekarzowi z Przemyśla grożono nawet postępowaniem dyscyplinarnym.

Doniesienia dr. Bodnara potwierdzają obserwacje prof. Konrada Rejdaka, kierownika Katedry i Kliniki Neurologii oraz prodziekana Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Prof. Rejdak zaobserwował, że pacjenci, którzy w schorzeniach neurologicznych przyjmowali amantadynę i zarazili się koronawirusem, bardzo łagodnie, a wręcz bezobjawowo przechodzili tę infekcję. Prof. Rejdak swoje obserwacje wspiera doniesieniami z Meksyku, Hiszpanii oraz Wielkiej Brytanii. Tamtejsi lekarze także zaobserwowali łagodny przebieg zakażenia koronawirusem u pacjentów przyjmujących amantadynę w przebiegu choroby Parkinsona. Prof. Rejdak w kwietniu 2020 r. wystąpił do Agencji Badań Medycznych o grant na przeprowadzenie badań, by potwierdzić efekt działania amantadyny. Nie uzyskał zgody na finansowanie, co uzasadniono aktualnymi potrzebami zdrowotnymi.

Wyścig z czasem

W walce z koronawirusem trwa wyścig z czasem. Śmiertelność jest bardzo wysoka, dziennie umiera w Polsce blisko pół tysiąca ludzi. Nawet gdyby szczepionki okazały się skutecznym i bezpiecznym rozwiązaniem, potrzeba wielu miesięcy na ich zaaplikowanie. Obok planowanych szczepień przeciwko COVID-19 wciąż poszukuje się leku, który mógłby zwalczać wirusa SARS-CoV-2. W ramach eksperymentu terapeutycznego próbowano stosować w Polsce np. chlorochinę, hydrochlorochinę, azytromycynę, favipiravir, famotydynę, interferon, kaletrę. Wszystkie okazały się nieskuteczne. Rekomendowany przez Światową Organizację Zdrowia lek Remdesivir przed kilkoma tygodniami został wycofany z użycia, bo okazało się, że nie wykazuje działania na wirusa SARS-CoV-2. Trzeba też dodać, że kuracja jednego pacjenta była dość kosztowna (ok. 10 tys. zł), a dostępność leku – ograniczona. Dla porównania: koszt terapii jednego pacjenta amantadyną to 10 zł.

Koncepcji dania szansy amantadynie broni prof. Cezary Pakulski, kierownik Kliniki Anestezjologii, Intensywnej Terapii i Medycyny Ratunkowej Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie. Dementuje, że stosowanie amantadyny obarczone jest poważnymi skutkami ubocznymi. Twierdzi, że lek ten stosuje „u krytycznie rannych i ciężko chorych przez wiele dni, w wysokich dawkach i dotychczas nie zaobserwował poważnych działań ubocznych".

Prof. Pakulski twierdzi, że obecna wiedza o amantadynie zezwala na stosowanie jej w zakażeniu wirusem SARS-CoV-2, za zgodą komisji bioetycznej, w ramach eksperymentu terapeutycznego. Na tej samej zasadzie – jako eksperyment medyczny – podawane jest obecnie osocze pozyskane od ozdrowieńców. Osocze wciąż nie jest zarejestrowanym lekiem, ponieważ nie skończono badań klinicznych.

Minister zdrowia 1 grudnia zakazał stosowania amantadyny u chorych na COVID-19. Dopiero kiedy media wszczęły wrzawę, poinformował 15 grudnia, że zlecił Agencji Badań Medycznych badania kliniczne, które mają potwierdzić lub zanegować jej skuteczność.

Wśród przeciwników amantadyny jest prof. Robert Flisiak, prezes Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych (PTEiLChZ). Amantadyna nie została umieszczona w najnowszych, trzecich już rekomendacjach dotyczących leczenia COVID-19, opublikowanych 13 października 2020 r. Prof. Flisiak jest zwolennikiem innej opcji leczenia COVID-19: „W Polsce od początku stosowany był tocilizumab, choć inne towarzystwa naukowe nie wymieniają go w swoich zaleceniach. My jesteśmy jednak o tym przekonani. Każdy lekarz, który widział ozdrowienie po tym leku, będzie przekonany, że należy go stosować. Nie zawsze, ale w wielu przypadkach uratował on życie chorych" – powiedział prof. Flisiak.

Tymczasem odkrycie polskich lekarzy błyskawicznie spowodowało zainteresowanie naukowców brytyjskich, którzy natychmiast rozpoczęli badania kliniczne nad skutecznością działania amantadyny na wirusa SARS-CoV-2.

Tygodnik „Idziemy" Wydawca: Wydawnictwo Diecezji Warszawsko-Praskiej, ul. Grochowska 194/196, 04-357 Warszawa, tel.: **22 512 00 95**, www.idziemy.com.pl; Redaktor naczelny: ks. Henryk Zieliński, Asystent kościelny: ks. Marian Raciński, Sekretarz redakcji: Wojciech Świątkiewicz; redakcja@idziemy.com.pl, Zastępca sekretarza: Dorota Glica; redakcja@idziemy.com.pl, Dział krajowy: Monika Odrobińska, monika.odrobinska@idziemy.com.pl, Dział Warszawa i Mazowsze: Irena Świerdzewska, irena.swierdzewska@idziemy.com.pl, Agnieszka M. Domańska, Patryk Lubryczyński. Dział kultury: Mirosław Winiarczyk. Piszą dla nas: Iwona Budziak, ks. Waldemar Chrostowski, Kazimierz Dadak, Marta Dybińska, Mariusz Jankowski, Marek Jurek, Jacek Karnowski, ks. Paweł Kłys, Piotr Kościński, Dariusz Kowalczyk SJ, ks. Marek Kruszewski, Anna Meetschen, ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski, Jacek Salij OP, ks. Waldemar Turek, Barbara Wiśniowska, Marcin Zatyka, Krzysztof Ziemiec; Korekta: Marta Biedrzycka, Monika Zaręba; Serwis internetowy: Radek Molenda, Magdalena Jaroszewicz; portal@idziemy.com.pl. Projekt graficzny: Joanna Złonkiewicz. Skład i łamanie: AG Zuch. Druk: Lotos-Poligrafia Warszawa. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzegamy sobie prawo do skracania i adiustacji tekstów oraz zmiany ich tytułów. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie odpowiada. COPYRIGHT © Wydawnictwo Warszawsko-Praskie 2005. Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk materiałów w jakiejkolwiek formie, całości lub fragmentów, nie jest możliwy bez zgody Wydawcy. Okładka: św. Józef z Jezusem i zwojami Tory, obraz w kościele św. Katarzymy w Betlejem, fot. ks. Henryk Zieliński

Drodzy Czytelnicy!
„Idziemy”
jest dostępne
w e-wydaniu
na stronie:
www.eprasa.pl
www.idziemy.com.pl

Prenumerata redakcyjna tygodnika „Idziemy” na rok 2021

Drodzy Czytelnicy! Nasz tygodnik dostępny jest w parafiach i w kioskach.
Istnieje też możliwość prenumeraty redakcyjnej.
Można otrzymywać nasz tygodnik do domu! Prenumerata redakcyjna w roku 2021:
cena 1 egzemplarza – 7 zł; prenumerata kwartalna – 91 zł; prenumerata półroczna – 182 zł; prenumerata roczna – 364 zł.

***Zniżka!** Przy prenumeracie od 5 do 10 egzemplarzy cena 1 egz. wynosi 5 zł. Koszt wysyłki w całości pokrywa redakcja.*

Pismo nasze można zaprenumerować, wypełniając dokładnie poniższy blankiet. Tel. 22 5120095

wpłata gotówkowa

nazwa odbiorcy: WYD. DIEC. WAR.-PRASKIEJ 04-357
nazwa odbiorcy cd.: W-wa ul. Grochowska 194/196
l.k.: 17 nr rachunku odbiorcy: 12401095 11110010051724 73
W waluta: PLN kwota:
kwota słownie:
nazwa zleceniodawcy:
nazwa zleceniodawcy cd.:
tytułem: Prenumerata tygodnika
tytułem cd.: Idziemy na okres
Opłata:
pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy

odcinek dla banku odbiorcy

wpłata gotówkowa

nazwa odbiorcy: WYD. DIEC. WAR.-PRASKIEJ 04-357
nazwa odbiorcy cd.: W-wa ul. Grochowska 194/196
l.k.: 17 nr rachunku odbiorcy: 12401095 11110010051724 73
W waluta: PLN kwota:
kwota słownie:
nazwa zleceniodawcy:
nazwa zleceniodawcy cd.:
tytułem: Prenumerata tygodnika
tytułem cd.: Idziemy na okres
Opłata:
pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy

odcinek dla odbiorcy

PACHNĄ MORSKĄ BRYZĄ

CPF POLAND

SMAKUJĄ JAK PODCZAS NAJLEPSZYCH EGZOTYCZNYCH PODRÓŻY

KING PRAWN

Dostępne w sklepach LIDL i ALDI

CHÓW BEZ ANTYBIOTYKÓW

ODPOWIEDZIALNA HODOWLA CERTYFIKAT asc ASC-AQUA.ORG